

AUTORKA BESTSELLERU CIZINKA

DIANA GABALDON

POVĚZ VČELÁM,
ŽE SE NEVRÁTÍM

Diana Gabaldon

POVĚZ
VČELÁM,
ŽE SE
NEVRÁTÍM

GO TELL THE BEES THAT I AM GONE

Copyright © 2021 by Diana Gabaldon

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Šárka Králíková, 2022

Obálka © Kreativní bojovníci s.r.o., 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

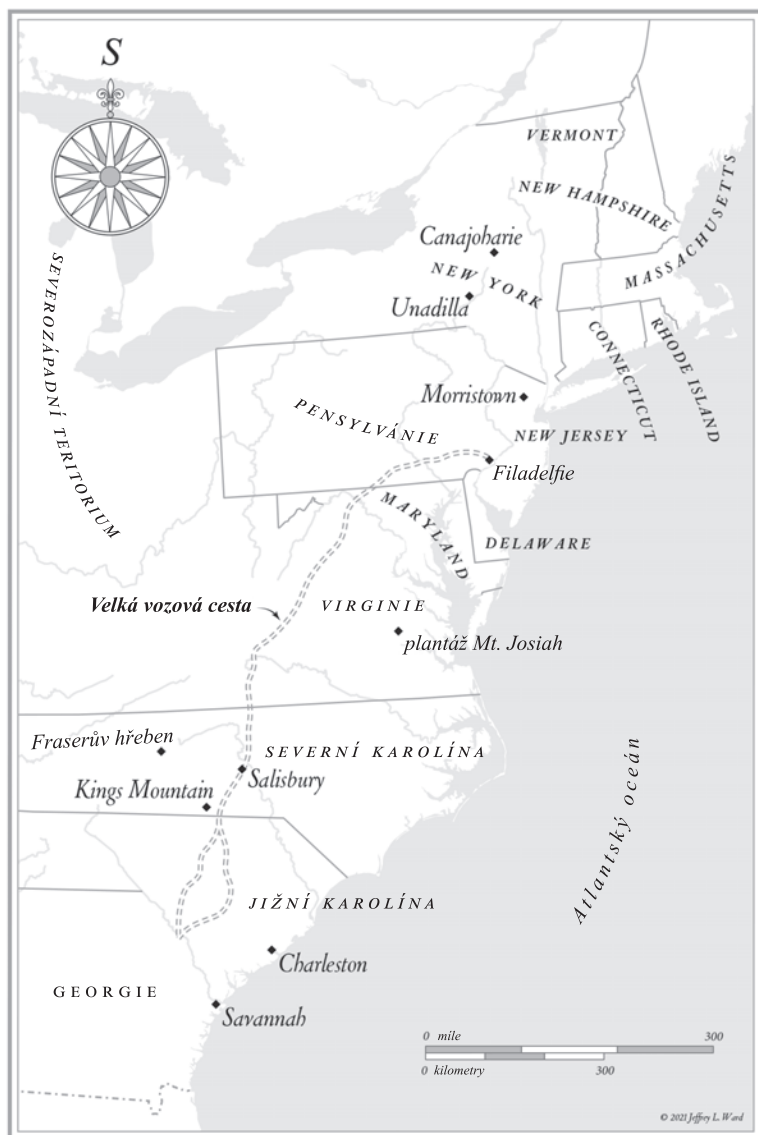
ISBN 978-80-277-2981-4 (pdf)

Diana Gabaldon

POVĚZ
VČELÁM,
ŽE SE
NEVRÁTÍM

Přeložila: Šárka Králíková

Tato je pro Douga

PROLOG

Tušíš, že se něco blíží. Cosi se *stane* – cosi určitého, bolestného a hrozného. Představuješ si to, vyháníš si to z mysli. Pomalu, nevyhnutelně, se to sune zpět do tvého vědomí.

Nachystáš se na to tak dobře, jak jen dovedeš. Přinejmenším si to myslíš, ačkoli v kostech cítíš pravdu – následkům se nelze vyhnout, přizpůsobit se jim ani je zmírnit. *Přijde* to a ty před tím budeš bezmocný.

Tohle všechno víš.

A přesto z nějakého důvodu nečekáš, že se to stane dnes.

ČÁST PRVNÍ
ROJ VČEL VE LVÍ MRŠINĚ

1

MACKENZIEOVI JSOU TADY

FRASERŮV HŘEBEN, KOLONIE SEVERNÍ KAROLÍNY

17. ČERVNA 1779

Seděla jsem pravou půlkou zadku na kameni, ale nechtěla jsem se pohnout. Pod prsty jsem cítila slaboučký tep, jemný a tvrdohlavý, prehavé pulzování života. Prostor mezi údery byl nekonečný, mé spojení s temnou oblohou a stoupajícími plameny.

„Zvedni zadek, Anglánko,“ řekl mi do ucha hlas. „Musím se poškrábat na nose a ty mi sedíš na ruce.“ Jamie pode mnou zavrtěl prsty a já se posunula, obrátila se k němu a znovu se i s tříletou Mandy, která mi bezvládně dřímala na klíně, uvelebila na zemi.

Usmál se na mě přes Jemovu rozčuchanou hlavu a podrbal se na nose. Už muselo být po půlnoci, ale oheň stále jasně hořel a světlo se Jamiemu odráželo od strniště na tvářích a jemně zářilo v jeho očích, ve vlasech jeho vnuka i ve stinných záhybech obnošeného plédu, který kolem sebe i chlapce ovinul.

Brianna se na opačné straně ohně tiše zasmála, jak to lidé dělají uprostřed noci, když poblíž spí děti.

S napůl zavřenýma očima položila hlavu na Rogerovo rameno. Vypadala úplně vyčerpaná, vlasy měla nemyté a zacuchané a světlo ohně jí na tváři malovalo hluboké doliny... byla však šťastná.

„Co ti tu připadá tak zábavné, *a nighean*?“ zeptal se Jamie a posunul si Jema do pohodlnější pozice. Jem se vši silou snažil zůstat vzhůru, ale tuto bitvu prohrával. Mocně zíval, vrtěl hlavou a mrkal jako omámená sova.

„Co je tu k smíchu?“ zopakoval, ale poslední slovo tak docela nedořekl a jen civěl s pootevřenýma očima a skelným pohledem.

Jeho matka se zachichotala rozkošným dívčím smíchem a já cítila, jak se Jamie usmál.

„Právě jsem se táty zeptala, jestli si pamatuje shromáždění, na něž jsme před lety šli. Všechny klany povolali k velkému ohni, já jsem podala tátovi hořící větev a řekla jsem mu, aby ji odnesl k ohni a sdělil všem, že MacKenzieovi dorazili.“

„Aha.“ Jem mrknul, pak znova, pohlédl do ohně plápolajícího před námi a zamračeně nakrčil hebké zrzavé obočí. „Kde to teď jsme?“

„Doma,“ řekl Roger pevně a podíval se mi do očí. Pak přelétl pohledem k Jamiemu. „Už nadobro.“

Jamie vypustil ten samý dech, který jsem i já zadržovala celé odpoledne už od chvíle, kdy se na mýtině pod námi náhle vynořily čtyři postavy a my se rozběhli z kopce dolů, abychom je přivítali. Následoval okamžik radostné exploze beze slov, když jsme se na sebe navzájem vrhli. Pak se ta exploze ještě rozšířila, když ze své chaty vyběhla Amy Higginsová, kterou přilákal hluk, a za ní Bobby a pak Aidan – ten při pohledu na Jema zavýskl a vrazil do něj takovou silou, až ho srazil k zemi – spolu s Orriem a malým Robem.

Jo Beardsley byl právě nedaleko v lese, když uslyšel ten povyk a přišel se podívat... Připadalo mi to jako jen pár okamžiků, během nichž se mýтина zaplnila lidmi. Šest domácností se o té novině doslechlo ještě před západem slunce a zbytek o tom nepochybně uslyší zítra.

Bylo úžasné, jak se okamžitě projevila skotská pohostinnost. Ženy a dívky doběhly zpět do svých chat a popadly všechno, co právě pekly či vařily k večeři, muži nasbírali dřevo a – na Jamieho pokyn – ho navršili na hřebeni, kde stály obrysy nového domu. A tak jsme svou rodinu přivítali doma honosně a obklopení přáteli.

Cestovatele pak zahrnuli stovkami otázek: Odkud přišli? Jaká byla cesta? Co tam spatřili? Nikdo se neptal, jestli jsou rádi, že se vrátili, to všichni považovali za samozřejmé.

Ani já, ani Jamie jsme se na nic neptali. Na to bude času dost – a nyní, když jsme osaměli, Roger odpověděl na tu jedinou otázku, na níž skutečně záleželo.

Ovšem z jeho odpovědi na ono proč... se mi zježily chloupky za krkem.

„Každý den má dost vlastního trápení,“ zamumlala jsem do Mandyiných černých kudrn a políbila ji na malinké ouško. Ještě jednou jsem prsty zajela pod její oděv – špinavý z cest, ale velice dobře vyrobený – a mezi jejími žebry jsem nahmatala tenounkou jizvu, jako ozvěnu chirurgova nože, který jí před dvěma lety zachránil život, na místě vzdáleném daleko ode mě.

To malé statečné srdíčko tlouklo pod konečky mých prstů klidně a vyrovnaně a já musela zamrkat, abych potlačila slzy – dnes zdaleka ne poprvé a jistě ne naposled.

„Měl jsem pravdu, že?“ řekl Jamie a já si uvědomila, že už to vyslovil podruhé.

„V čem?“

„Že potřebujeme víc místa,“ odvětil trpělivě a otočil se, aby ukázal na neviditelný obdélník kamenných základů, jež zatím tvořily jedinou hmatatelnou stopu budoucího domu. Půdorys původního velkého domu byl stále rozeznatelný jako tmavá skvrna v trávě na mýtině pod námi, ale již se téměř vytratil. Až dokončíme nový dům, možná už bude ten starý jen vzpomínkou.

Brianna zívla jako lev, odhrnula si z očí zacuchanou hřívu a ospale zamrkala do tmy.

„Tuhle zimu nejspíš budeme spát ve sklepeč,“ řekla jsem se smíchem.

„Inu, měla bys mi trochu věřit,“ řekl Jamie, jehož to ani zdaleka nerozhodilo. „Dřevo je pokácené, nařezané a ohoblované. Před prvním sněhem budeme mít dost zdí, podlah i oken. Možná v nich ještě nebude sklo,“ dodal na rovinu, „ale to může počkat do jara.“

„Mmm.“ Brianna znovu zamrkala a potřásla hlavou, pak vstala, aby se šla podívat. „Už máš kámen pod krb?“

„Mám. Nádherný kousek hadce – to je ten zelený kámen, víš?“

„Pamatuju si to. A máš něco železného, co dáš pod něj?“

Jamie se zatvářil překvapeně.

„Ještě ne. Nemám. Ale najdu to, až budeme žehnat krbu.“

„Tedy.“ Napřímila se a začala šátrat v záhybech svého pláště, dokud nevytáhla velký plátěný vak, očividně těžký a plný různých předmětů. Nějakou chvíli v něm hledala a pak vytáhla cosi, co se ve světle ohně černě lesklo.

„Použij tohle, tati,“ řekla a podala to Jamiemu.

Chvilí se na to díval, pak se usmál a podal to mně.

„Ano, to bude stačit,“ řekl. „To jste přinesli pro krb?“

Tobylo hladké černé kovové dláto, šest palců dlouhé, těžké a se slovem „Craftsman“ vyraženým do hlavičky.

„Tedy... pro *nějaký* krb,“ řekla Bree a usmála se na něj. Položila ruku na Rogerovu nohu. „Nejdřív jsem si myslela, že bychom mohli sami postavit dům, až to bude možné. Ale...“ Otočila se a vyhlédla do temnoty nad hřebenem a ke studené, vymetené obloze, na níž přímo nad hlavou zářila Velká medvědice. „Do zimy to asi nestihneme. A když už se vám vetřeme do domu...“ Pohlédla zpod řas na svého otce, který si odfrkl.

„Nehraj si na hlupačku, holka. Když je to náš dům, je i váš, a ty to moc dobře víš.“ Pozvedl na ni obočí. „A čím víc rukou s jeho stavbou pomůže, tím líp. Chceš vidět, jak bude vypadat?“

Nečekal na odpověď, vymotal Jema ze svého plédu, opatrně ho uložil na zem vedle mě a vstal. Z ohně vytáhl hořící větev a trhl hlavou směrem k neviditelnému obdélníku nových základů.

Bree byla stále ospalá, ale přidala se. Usmála se na mě, dobořdečně potřásla hlavou, pak si vytáhla plášť přes ramena a vstala.

„Jdeš taky?“ zeptala se Rogera.

Usmál se na ni a mávl rukou, aby ji poslal pryč. „Jsem tak utahaný, že ani pořádně nevidím, lásko. Počkám si do rána.“

Bree se ho lehce dotkla na rameni a pak vyrazila za světlem Jamieho pochodně. Cestou zakopla o kámen pod travou a něco si přitom tiše zamumlala. Já jsem mezitím přehodila cíp svého pláště přes Jema, který se ani nezavrtěl.

Já a Roger jsme seděli mlčky a poslouchali jejich hlasy vytrácející se ve tmě – a pak jsme ještě chvíli tiše seděli a naslouchali ohni, noci a myšlenkám toho druhého.

Pohlédl mi do očí, a když spatřil, na co myslím, povzdechl si.

„Ano, bylo to zlé. Opravdu zlé,“ řekl tiše. „I tak – mohli jsme se vrátit a utkat se s tím. Já jsem chtěl. Ale báli jsme se, že tam není nikdo, koho by Mandy mohla dost silně cítit.“

„Mandy?“ shlédla jsem na to pevné tělíčko, nyní ve spánku ochablé. „Cítit koho? A co myslíš tím ‚vrátit se‘? Počkej...“ Omluvně jsem zvedla ruku. „Ne, nepokoušej se mi to teď vysvětlovat, jsi vyčerpaný a máme dost času.“ Odmlčela jsem se, abych si odkašlala. „Prozatím stačí, že jste tady.“

Tehdy se usmál, od srdce, i když za tím úsměvem číhala únava z mnoha mil, let a příšerných událostí.

„Ano,“ řekl. „To stačí.“

Chvilí jsme mlčeli a Rogerovi klesla hlava. Myslela jsem si, že již téměř spí, a tak jsem stočila nohy pod sebe, abych se zvedla a vzala všechny do postele, ale on hlavu opět zvedl.

„Jedna věc...“

„Ano?“

„Potkala jsi – kdykoli – muže jménem William Buccleigh MacKenzie? Nebo třeba Buck MacKenzie?“

„To jméno mi něco říká,“ řekla jsem pomalu. „Ale...“

Roger si rukou otřel obličej a pak pomalu i krk a jizvu, která mu tam zůstala jako památka na lano.

„Tedy... především je to ten muž, který mě nechal oběsit. Také je to můj praprapradědeček. Ani jeden z nás to nevěděl, když mě poslal na šibenici,“ řekl téměř omluvně.

„Pro Kristo— Ach, omlouvám se. Stále jsi něco jako kněz?“

Nad tím se usmál, i když mu vyčerpání vyřezávalo do tváře hluboké brázdy.

„Toho se člověk asi nezbaví nikdy,“ řekl. „Ale jestli jsi chtěla říct ‚pro Kristovy rány‘, nevadilo by mi to. Dalo by se říct, že se to k té situaci hodí.“

A ve zkratce mi vyprávěl, jak Buck Mackenzie skončil ve Skotsku v roce 1980, jen aby se s Rogerem vrátil zpět a pokusil se najít Jema.

„Je v tom toho mnohem víc,“ ujistil mě, „ale skončilo to tím – prozatím – že jsme ho nechali ve Skotsku. V roce 1739. S... eee... jeho matkou.“

„S *Geillis*?“ Bezděčně jsem zvedla hlas a Mandy se s podrážděným zabručením zavrtěla. Rychle jsem ji poplácala a posunula jsem ji do pohodlnější polohy. „Ty jsi ji *potkal*?“

„Ano. Ehm... zajímavá žena.“ Na zemi vedle něj ležel hrnek, stále napůl plný piva, cítila jsem vůni kvasnic a hořkého chmelu. Zvedl ho a zdálo se, že se rozmýšlí, jestli ho má vypít nebo si ho nalít na hlavu, ale nakonec si lokl a odložil ho.

„Já – my – jsme chtěli, aby šel s námi. Samozřejmě to bylo riskantní, ale sehnali jsme dost drahokamů, tak jsem si myslel, že bychom to mohli zvládnout, všichni společně. A... má tady manželku.“ Neurčitě mávl ke vzdálenému lesu. „Chci říct, tady v Americe. Teď.“

„Matně... si to pamatuji z tvého rodokmene.“ Avšak ze zkušenosti vím, že se papírovým záznamům nedá úplně věřit.

Roger přikývl, znovu se napil piva a namáhavě si odkašlal. Hlas měl ochraptělý a přeskakoval mu únavou.

„Předpokládám, že jsi mu už odpustil za...“ Krátce jsem ukázala na vlastní hrdlo. Viděla jsem čáru, kterou po sobě zanechalo lano, a také stín menší jizvy, kterou jsem způsobila sama, když jsem kapesním nožem a jantarovou troubelí z dýmky provedla improvizovanou tracheotomii.

„Měl jsem ho rád,“ řekl prostě. Pod černým strništěm a závojem únavy se mu objevil prchavý úsměv. „Jak často dostaneš příležitost mít rád někoho, kdo ti dal svou krev, svůj život a přesto nikdy nevěděl, kdo z tebe bude, nebo zda vůbec budeš někdy žít?“

„Nuže, když plodíš děti, vždycky si zahráváš s osudem,“ řekla jsem a jemně položila ruku na Jemovu hlavu. Měl ji teplou a vlasy neumyté, ale pod mými prsty hebké. On a Mandy voněli jako štěňátka, sladkou, hutnou zvířecí vůní prodchnutou nevinností.

„Ano,“ řekl Roger tiše. „To zahráváš.“

Sústění trávy a hlasy za námi ohlásily návrat stavitelů – byli hluboce zabraní do hovoru o vnitřním rozvodu vody.

„Ach, ano, možná,“ řekl Jamie pochybovačně. „Jen nevím, jestli dokážeme sehnat vše, co bys k tomu potřebovala, než přijde studené počasí. Ale právě jsem začal vykopávat novou kadibudku, ta nám prozatím bude stačit. A pak na jaře...“

Brianna odpověděla něco, čemu jsem nerozuměla, a pak byli u nás, polapení ve svatozáří ohně a podobní si navzájem jako vejce vejci, když pobleskující světlo ozářilo jejich obličej s rovnými nosy a zrzavými vlasy. Roger se zavrtil a já opatrně vstala i s Mandy v náručí, která byla stejně ochablá jako její hadrová panenka Esmeralda.

„Je to báječné, mami,“ řekla Bree a přitiskla mě k sobě, její tělo pevné a rovné a jemně silné. Objala mě a společně se mnou i Mandy spočívající mezi námi. Chvilí mě pevně držela, pak sklonila hlavu a políbila mě na čelo.

„Mám tě ráda,“ řekla hebkým zastřeným hlasem.

„Já tebe taky, drahoušku,“ řekla jsem, i když jsem cítila v krku knedlík, a dotkla se její unavené tváře plné života.

Pak ustoupila, vzala mi z náručí Mandy a nacvičeným pohybem si ji snadno zvedla k rameni.

„Tak pojď, kamaráde,“ řekla Jemovi a jemně do něj strčila špičkou boty. „Je čas jít na kutě.“ Rozespale tázavě zabručel, napůl pozvedl hlavu, znovu se sesul na zem a tvrdě usnul.

„S tím si nedělej hlavu, odnesu ho.“ Roger odmávl Jamieho, sklonil se, překulil si Jema do náručí a se zamručením se postavil. „Půjdete taky dolů?“ zeptal se. „Můžu se později vrátit a postarat se o oheň, jen co Jema uložím.“

Jamie zavrtil hlavou a ovinul mě paží.

„Ne, tím se nezatěžuj. Možná tu spolu ještě chvíli posedíme, dokud oheň nevyhasne.“

Za cinkotu Briannina vaku scházeli pomalu dolů z kopce. Kolébali se přitom jako dobytek. Chata Higginsových, kde stráví noc, byla vidět jako malé světélko v temnotě. Amy zřejmě zažehla lampu a odtáhla kůži zakrývající okno.

Jamie v ruce stále ještě držel dláto. S očima upřenýma na mizející záda své dcery jej pozvedl a políbil, stejně jako přede mnou kdysi políbil jílec svého dirku. Věděla jsem, že i toto byl posvátný slib.

Uložil si dláto do tašnice a vzal mě do náručí, zády k sobě, abychom je mohli oba sledovat, dokud nám nezmizeli z dohledu. Položil mi bradu na hlavu.

„Na co to myslíš, Anglanko?“ zeptal se tiše. „Viděl jsem tvé oči. Halí je mraky.“

Uvelebila jsem se v jeho objetí, jeho teplo mi chránilo záda.

„Děti,“ řekla jsem váhavě. „Oni – tedy, je *báječné*, že jsou tady. Myslela jsem si, že už je nikdy neuvidíme, a najednou...“ Polkla jsem, zaplavila mě závratná radost z toho, že jsem se – *jsme se* – znovu a nečekaně stali součástí té pozoruhodné věci, jakou je rodina. „Moci vidět Jema a Mandy dospívat... zase tu mít Bree a Rogera.“

„Ano,“ řekl s úsměvem v hlase. „Ale?“

Chvilí mi trvalo, než jsem si utříbila myšlenky a vložila je do slov.

„Roger říkal, že se v jejich vlastní době stalo něco špatného. A ty víš, že to muselo být něco opravdu strašného.“

„Ano,“ řekl a hlas mu poněkud zdrsněl. „Brianna mi pověděla totéž. Ale věz, *a nighean*, oba už v této době žili. Vědí, jaké to je a jaké to *bude*.“

Měl na mysli probíhající válku a já mu stiskla ruce, kterými mě držel kolem pasu.

„Nemyslím si, že to vědí,“ řekla jsem tiše a hleděla do širokého údolí. Mezitím už zmizeli ve tmě. „Neví to nikdo, kdo tam nebyl.“ Ve válce.

„Ano,“ řekl a stále mě držel, tiše, s rukou opřenou o můj bok, na jizvě, jež mi zbyla poté, co mě u Monmouthu zasáhla kule z muškety.

„Ano,“ zopakoval po dlouhé chvíli. „Vím, co tím myslíš, Anglanko. Myslel jsem si, že mi pukne srdce, když jsem spatřil Briannu a poznal jsem, že je to skutečně ona i s dětmi... Ale navzdory vši radosti... víš, krutě se mi po nich stýskalo, jenže jsem se mohl utěšovat pomyšlením, že jsou v bezpečí. Ted' však...“

Zarazil se a já cítila, jak jeho srdce bije proti mému tělu, pomalu a vytrvale. Zhluboka se nadechl. Náhle v ohni vybuchla kapsa smůly, poleno zapraskalo a do tmy se rozletěly jiskry. Malá připomínka války, která se pomalu zvedala kolem nás.

„Hledím na ně,“ řekl, „a mé srdce náhle zaplavuje...“

„Hrůza,“ zašeptala jsem a pevně ho sevřela. „Čirá hrůza.“
„Ano,“ řekl. „Tak.“

* * *

Chvíli jsme stáli a sledovali temnotu pod námi. Dovolili jsme přitom, aby se k nám vrátila radost. Okno chaty Higginsových na opačném konci mýtiny stále slabě zářilo.

„V té chatě je devět lidí,“ řekla jsem. Zhluboka jsem se nadechla chladné noci, provoněné jedlemi. Představila jsem si v duchu zatuchlost a vlhké teplo devíti spících těl pokrývajících veškerý vodorovný prostor a k tomu kouřící kotel a konvici nad krbem.

Druhé okno rozkvetlo jasným světlem.

„Čtyři z nich jsou naši,“ řekl Jamie a tiše se zasmál.

„Doufám, že ten dům nevyhoří.“ Někdo na oheň přiložil čerstvé dřevo a nad komínem se roztančily jiskry.

„Nevyhoří.“ Otočil mě čelem k sobě. „Chci tě, *a nighean*,“ řekl hebce. „Ulehneš se mnou? Možná je to na dlouhou dobu naposled, kdy máme trochu soukromí.“

Otevřela jsem ústa, abych řekla: „Samozřejmě!“, ale místo toho jsem mocně zívla.

Přitiskla jsem si ruku na ústa a pak ji oddálila, abych řekla: „Pro pána. *Opravdu* jsem nechtěla udělat tohle.“

Téměř nehlasně se rozesmál. Zavrtěl hlavou, narovnal pomuchlaný kilt, na němž jsem seděla, klekl si na něj a natáhl ke mně ruku.

„Pojď si ke mně lehnout a budeme chvíli hledět na hvězdy, Anglánko. Jestli za pět minut ještě nebudeš spát, svléknu ti šaty a vezmu si tě v měsíčním světle nahou.“

„A když už za pět minut budu spát?“ Odkopla jsem boty a přijala jeho ruku.

„Tak se nebudu zdržovat svlékáním.“

Oheň už dohořival, ale stále vytrvale plál, cítila jsem, jak se mi teplý závan z něj otřel o tvář a načechral mi vlasy na spáncích. Hvězdy byly četné a zářily jako diamanty rozsypané při nějaké

nebeské loupeži. Podělila jsem se o ten poznatek s Jamiem a ten pohrdlivě skotsky zamručel, ale pak si lehl vedle mě a při tom pohledu si potěšeně povzdychl.

„Ano, jsou pěkné. Vidíš Kasiopu?“

Pohlédla jsem na tu část oblohy, na niž kývl, ale zavrtěla jsem hlavou. „Já souhvězdí vůbec neznám. Vidím Velký vůz a obvykle poznám Orionův pás, ale zrovna teď ho ani za boha nemůžu najít. A někde tam nahoře jsou Plejády, ne?“

„Jsou součástí Býka – přímo támhle u Lovce.“ Natáhl paži a ukázal. „A tamto je Camelopardalis.“

„No tak, neutahuj si ze mě. Neexistuje žádné souhvězdí Žirafy, o tom bych přece musela vědět.“

„Inu, právě teď na obloze vidět není, ale je tam. A když se nad tím zamyslíš, je to víc k smíchu než to, co se přihodilo dnes?“

„Ne,“ řekla jsem tiše. „Není.“ Ovinul mě paží a já se převalila, abych mu položila tvář na hrud', a pak jsme se mlčky dívali na hvězdy a poslouchali vítr šumící mezi stromy a pomalý tep našich srdcí.

Připadalo mi to jako dlouhá doba, než se Jamie zavrtěl a povzdechl si.

„Myslím, že takové hvězdy jsem naposledy viděl té noci, kdy jsme zplodili Faith.“

Překvapeně jsem zvedla hlavu. Faith – naši dceru, jež se narodila mrtvá, ale zůstala hluboko v našich srdcích – jsme zmiňovali zřídka, ačkoli jsme oba o pocitech toho druhého věděli.

„Ty víš, kdy jsme ji počali? Ani *já* to nevím.“

Pomalu mi rukou přejel po zádech a prsty mi zakroužil po bedrech. Kdybych byla kočka, něžně bych mu pod nosem zavrtěla ocasem.

„Ano, inu, mohl bych se mýlit, ale vždy jsem si myslel, že to bylo té noci, kdy jsem přišel do tvé postele v opatství. Na konci chodby bylo vysoké okno, a když jsem za tebou šel, spatřil jsem v něm hvězdy. Myslel jsem si, že by to mohlo být znamení – abych jasně viděl cestu před sebou.“

Na okamžik jsem tápala ve vzpomínkách. Na pobyt v opatství svaté Anny, kde se téměř rozhodl zemřít, jsem vzpomínala

málokdy. Byla to děsivá doba. Dny plné strachu a zmatku přelévající se z jednoho do druhého, temné noci plné zoufalství a beznaděje. A přesto jsem při pohledu zpět našla pár živých záblesků, které vyvstávaly jako osvětlená písmena starobylého latinského textu.

Tvář otce Anselma, bledá ve světle svíčky, jeho vřelé oči plné soucitu a poté rostoucí záře údivu, když poslouchal mou zpověď. Opatovy ruce dotýkající se Jamieho čela, očí, rtů a dlaní, jemné jako dotyk kolibříka, když svému umírajícímu synovci udílel poslední pomazání. Ticho potemnělé kaple, kde jsem se modlila za jeho život, a uslyšela odpověď na své modlitby.

A mezi těmito okamžiky byla noc, kdy jsem se probudila a spatřila ho, jak stojí vedle mé postele jako bledý přízrak, nahý, promrzlý a tak slabý, že stěží dokázal chodit, ale opět plný života a odhodlání, jež ho nikdy neopustily.

„Takže si Faith pamatuješ?“ Ruku jsem si při té vzpomínce lehce přitiskla k břichu. Jamie ji nikdy nespasoval, cítil ji jen jako nahodilé kopance a šťouchance z mého nitra.

Krátce mě políbil na čelo a pohlédl na mě.

„Ty přece víš, že ano. Nebo ne?“

„Ano. Jen jsem chtěla, abys mi o tom řekl víc.“

„Ach, to mám také v úmyslu.“ Zvedl se na loket a přitiskl si mě k sobě, aby se se mnou mohl podělit o svůj pléd.

„Pamatuješ si i tohle?“ zeptala jsem se a stáhla si cíp látky, který přese mě přehodil. „Jak ses se mnou podělil o pléd tu noc, kdy jsme se potkali?“

„Abys neumrzla? Ano.“ Políbil mě zezadu na krk. „V opatství jsem to byl já, kdo mrzl. Vyčerpal jsem se, když jsem se snažil chodit, a tys mi nedovolila nic sníst, takže jsem umíral hladu a...“

„Ty víš, že to není pravda! Ty...“

„Lhal bych ti snad, Anglanko?“

„Ano, k čertu, lhal bys mi,“ odsekla jsem. „Děláš to každou chvíli. Ale to teď nech být. Byl jsi zmrzlý a vyhladovělý a na jedinou ses rozhodl, že než abys požádal bratra Paula o přikrývku nebo misku něčeho teplého, radši se budeš nahý plahočit temnou kamennou chodbou a vetřeš se do mé postele.“

„Některé věci jsou důležitější než jídlo, Anglanko.“ Jeho ruka mi pevně spočinula na zadku. „A v tu chvíli bylo ze všeho nejdůležitější zjistit, jestli s tebou stále dovedu sdílet lože. Pomyslel jsem si, že kdybych to nedovedl, tak bych prostě vyšel ven do sněhu a už bych se nevrátil.“

„A přirozeně tě ani nenapadlo, že bys mohl pár týdnů počkat, než se zotavíš.“

„Nuže, byl jsem si celkem jistý, že tu vzdálenost zvládnou, když se budu opírat o zeď, a zbytek jsem plánoval provést vleže, tak nač čekat?“ Rukou mě nyní lenivě hladil po zadnici. „Pamatuješ si tu chvíli?“

„Bylo to jako milovat se s kusem ledu.“ To je pravda. A také mi to naplnilo srdce něhou a nadějí, o níž jsem si myslela, že už ji nikdy nepoznám. „Ačkoli po chvíli jsi trochu roztál.“

Zpočátku jen maličko. Jen jsem ho přitiskla k sobě a usilovně jsem se snažila zahřát ho vlastním tělem. Stáhla jsem si spodničku, neboť jsem se ho chtěla dotýkat holou kůží. Pamatovala jsem si tvrdé, vystouplé oblíny jeho kyčlí, uzlíky obratlů a na nich zřetelné čerstvé jizvy.

„Byl jsi jen kost a kůže.“

Otočila jsem se a přitáhla si ho dolů k sobě. Při té chladné vzpomínce jsem zatoužila po vřelém ujištění přítomnosti. *Byl* teplý. A živý. Velice živý.

„Přehodila jsi přese mě nohu, abych nemohl spadnout z postele. To si pamatuju.“ Pomalu mě hladil po noze a já v jeho hlase slyšela úsměv, ale tvář měl na pozadí ohně za sebou, jenž mu jiskřil ve vlasech, ukrytou ve tmě.

„Byla to malá postel.“ To byla – úzká klášterní pryčna, velká sotva pro jednoho běžně velkého člověka. A i když byl vyhladovělý, zabíral hodně prostoru.

„Chtěl jsem tě přetočit na záda, Anglanko, ale bál jsem se, že bych nás oba vyklopil na podlahu a... inu, nebyl jsem si jistý, jestli bych se nad tebou udržel.“

Trásl se chladem i slabostí. A nyní jsem si uvědomila, že nejspíš i obavami. Zvedla jsem ruku, kterou mi položil na bok, pozvedla jsem si ji ke rtům a políbila ji na klouby. Prsty,

z večerního vzduchu úplně chladné, obemkl kolem tepla těch mých.

„Zvládl jsi to,“ řekla jsem tiše, přetočila se na záda a strhla ho s sebou.

„Jen tak tak,“ zamumlal a našel si cestu přes vrstvy kiltu, plédu, košile a spodničky. Dlouze vydechl a já také. „Ach bože, Anglanko.“

Pohnul se, ale jen nepatrně.

„Kdybys věděla, jaké to bylo,“ zamumlal, „tehdy. Pomyslet si, že už tě nikdy nebudu mít, a pak...“

Zvládl to, a bylo to jen tak tak.

„Myslel jsem si – že to udělám, i kdyby to mělo být to poslední v mém životě...“

„A taky to tak ksakru málem bylo,“ odsekla jsem šeptem a chytila jsem ho za pevný a oblý zadek. „Opravdu jsem si myslela, že jsi umřel, na chvíli, než ses začal hýbat.“

„Myslel jsem si, že umřu,“ pravil s náznakem smíchu. „Ach bože, Claire...“ Na okamžik se zarazil, sklonil se a přitiskl čelo na mé. Té noci to udělal také, se studenou kůží a žárem zoufalství uvnitř, a já cítila, že do něj vdechuju vlastní život, jeho ústa byla tak hebká a otevřená a vzdáleně voněla pivem a vejci, tím jediným, co v sobě dokázal udržet.

„Chtěl jsem...“ zašeptal. „Chtěl jsem tě. Musel jsem tě mít. Ale když jsem byl v tobě, chtěl jsem...“

Povzdechl si, hluboce, a posunul se hlouběji.

„Myslel jsem si, že na místě umřu. A chtěl jsem. Chtěl jsem odejít... zatímco jsem byl v tobě.“ Jeho hlas se změnil, stále byl tichý, ale nějak vzdálený, odcizený – a já věděla, že se vzdálil z přítomnosti a vrátil se k tomu studenému kameni a panice, strachu a všepohlcující touze.

„Chtěl jsem se vylít do tvého nitra a prožít tak svou poslední chvíli, ale pak jsem se probral a věděl jsem, že to tak být nemá – že budu žít, ale že v tobě přece jen *zůstanu* navždy. Věděl jsem, že jsem ti dal dítě.“

Zatímco mluvil, vrátil se zpět, do přítomnosti a do mě. Sevřela jsem ho, velkého, pevného a silného, a přesto roztřeseného

a bezmocného, jak v mém objetí odkrýval své nejhlubší nitro. Cítila jsem, jak se mi oči také zalévají slzami, které mi stékají do vlasů.

Po chvíli se pohnul a převalil na bok. Jeho velká dlaň mi dál spočívala na břiše.

„Dokázal jsem to, ne?“ řekl a trochu se usmál. Tvář mu teď osvětlovala hebká záře ohně.

„Dokázal,“ řekla jsem a přetáhla přes nás oba pléd. Ležela jsem s ním, spokojená, ve světle skomírajících plamenů a věčných hvězd.

2

DEN MODRÉHO VÍNA

Roger spal z čirého vyčerpání jako zabítý, navzdory tomu, že se jejich postel skládala ze dvou otrhaných prošívanych dek narychlo vyhrabaných z košíku s šitím a rozložených přes špinavé prádlo Higginsových z uplynulého týdne. Jako přikrývky jim posloužily svrchní šaty. Díky žáru rozdmýchaného ohně z jedné strany a tělesnému teplu dvou dětí a přítulené manželky z druhé to však byla příjemně teplá postel a on upadl do spánku jako vhozený do studny. Měl čas jen na kratinkou – ovšem hluboce upřímnou – modlitbu vděčnosti.

Dokázali jsme to. Díky.

Probudil se ve tmě, do vůně páleného dřeva a zápachu z čerstvě použitého nočníku, a do náhlého chladu za sebou. Večer si lehl zády k ohni, ale v noci se překulil a nyní hleděl do matné záře posledních uhlíků, jež se nacházely několik stop před jeho obličejem, krvavě rudé žilky na pozadí šedého popela a ohořelého dřeva. Sálhl za sebe: Brianna byla pryč. Na druhém konci prošívane deky se nacházela hromada, v níž nepochybně leželi Jem a Mandy. Zbytek chaty spal a vzduch byl prodchnutý těžkým oddechováním.

„Bree?“ zašeptal a pozvedl se na loket. Byla blízko – spatřil temný stín se zadkem opřeným o zeď vedle krbu. Stála na jedné noze a natahovala si punčochu. Položila na zem i druhou nohu, dřepla si k němu a prsty mu přejela přes tvář.

„Jdu s tátou na lov,“ zašeptala a sklonila se k němu. „Máma dohlédne na děti, pokud bys měl dnes něco na práci.“

„Ano. Kde jsi vzala...“ Sjel rukou po jejím boku. Na sobě měla silnou loveckou košili a volné kalhoty, hojně zašivané, pod prsty cítil hrubé stehy.

„Jsou tátovy,“ řekla a políbila ho, ve vlasech se jí zalesklo světlo z ohně. „Ještě spi. Svítat bude až za hodinu.“

Díval se, jak s botami v ruce překračuje těla na podlaze, a když tiše otevřela a opět zavřela dveře, proplížil se pokojem závan studeného vzduchu. Bobby Higgins ze spaní něco nezřetelně zamumlal a jeden z malých chlapců se posadil a jasným, překvapeným hlasem se zeptal: „Co?“ Pak zase klesl na prošívanou deku a opět usnul.

Čerstvý vzduch se vytratil v příjemném teple a chata se opět pohroužila do spánku. Roger však nikoli. Ležel na zádech a cítil mír, úlevu, vzrušení i obavy. To vše zhruba ve stejné míře.

Opravdu se jim to podařilo.

Všem. Neustále nutkavě přepočítával svou rodinu. Všichni čtyři. Jsou zde a v bezpečí.

Hlavou se mu honily útržky vzpomínek a pocitů. Nechal je plynule proudit a nesnažil se je zarazit ani zachytit víc než občasný záblesk: váhu malé zlaté cihličky ve zpoceně ruce, zvednutí žaludku, když ji upustil a viděl, jak klouže po nakloněné palubě. Teplou páru nad ovesnou kaší posilněnou whisky, aby přečkal mrazivé skotské ráno. Briannu opatrně seskakující po jedné noze ze schodiště s druhou nohou zavázanou a pozvednutou. V mysli se mu nevyhnutelně vynořila slova dětské říkanky „*Má paní má ochočeného chromého jeřába*“.

Štiplavý pach Buckových nemytých vlasů, když se objali na molu, aby se naposled rozloučili. Studené, nekonečné, nerozlišitelné dny a noci v kymácejícím se podpalubí *Constance* na cestě do Charles Townu. Všichni čtyři krčící se v rohu za nákladem a ohlušení zvukem vln narážejících do trupu. Pro mořskou nemoc ani neměli hlad a byli tak unavení, že ani neměli sílu mít strach. Místo toho je hypnotizovala zvedající se hladina vody v podpalubí, sledovali, jak stoupá výš a při každém zakolébání lodi na ně šplíchá. Snažili se sdílet své ubohé tělesné teplo, aby udrželi děti naživu.

Vypustil dech, o němž ani nevěděl, že ho zadržuje, položil ruce na pevnou dřevěnou podlahu vedle svých boků, zavřel oči a nechal to ze sebe všechno sklouznout.

Nebude se ohlížet zpět. Už se rozhodli a dostali se sem. Do bezpečí.

Takže, co teď?

V této chatě už jednou žil, kdysi dávno. Předpokládal, že nyní postaví novou. Jamie mu včera večer oznámil, že půda, kterou mu guvernér Tryon věnoval, je stále jeho, zapsaná na jeho jméno.

V srdci se mu probudila jiskřička vzrušeného očekávání. Měl před sebou celý den, začátek nového života. Co by měl udělat ze všeho nejdřív?

„Tati!“ zašeptal mu do ucha hlasitě hlásek, doprovázený sprškou slin. „Tati, musím čurat!“

S úsměvem se posadil a odhrnul pláště a košile. Mandy neklidně poskakovala z nohy na nohu jako černý ptáček na pozadí stínů.

„Jistě, zlatíčko,“ odpověděl šeptem a chytil ji za teplou ulepenou ruku. „Vezmu tě do kadibudky. Snaž se na nikoho nešlápnout.“

* * *

Mandy už se seznámila se slušnou řádkou kadibudek, a tak ji tato neodpuzovala. Když však Roger otevřel dveře, z překladu se náhle spustil obrovský pavouk a houpal se mu jako olovnice pouhých pár palců před obličejem. On i Mandy zaječeli – tedy ona zaječela, on spíš jen zaskřehotal, ale přinejmenším to bylo mužné skřehotání.

Venku ještě nebylo mnoho světla, a tak byl pavouk jen černou skvrnou s náznakem nohou, ale o to byl strašidelnější. Jejich výkřiky polekaly pavouka natolik, že spěšně vyšplhal zpět po svém vlákně a do neviditelné škvírky, kterou obvykle obýval.

„Já tam nepůdu!“ prohlásila Mandy a zapřela se mu zády do nohou.

Roger její pocity sdílel, ale kdyby ji potmě vzal do křoví vedle stezky, hrozilo by, že potkají další (a možná i větší) pavouky,

nebo třeba hady a netopýry, případně jedno ze zvířat, která loví za soumraku. Pumu, například... Aidan McCallum jim večer vyprávěl, jak cestou ke kadibudce narazil na pumu... cestou k této kadibudce.

„To nic není, zlatíčko.“ Sklonil se a zvedl ji. „Už je pryč. Bojí se nás a už se nevrátí.“

„Já se bojím!“

„Já vím, miláčku. Nestrachuj se, nemyslím si, že se vrátí, ale pokud ano, zabiju ho.“

„Pištolí?“ zeptala se nadějně.

„Ano,“ řekl pevně, přitiskl si ji k hrudi a přikrčil se pod překladem. Příliš pozdě si vzpomněl na Clairin příběh o chřestýšovi na sedátku jejich kadibudky...

V tomto případě se však nestalo nic neobvyklého, až na to, že Mandy málem propadla do díry, když se ho pustila ve snaze otřít si zadek suchým kukuřičným klasem.

Navzdory rannímu chladnému vzduchu se Roger do chaty vrátil mírně zpocený a zjistil, že za jeho nepřítomnosti se Higginsovi – a Jem i Germain – probudili *en masse*.

Amy Higginsová ohromeně zamrkala, když jí pověděl, že Brianna odešla na lov. Jakmile však dodal, že odešla se svým otcem, její překvapený výraz se změnil v souhlasné přikývnutí, jemuž se Roger musel v duchu usmát. Byl rád, že Hřebenu stále vládne Jamieho osobnost, přestože byl tak dlouho pryč. Claire mu včera večer řekla, že se z exilu vrátili teprve minulý měsíc.

„Přišlo sem od doby, kdy jsme tu byli naposled, mnoho nových osadníků?“ zeptal se Bobbyho, když se s miskou ovesné kaše v ruce posadil na lavici vedle svého hostitele.

„Spousta,“ ujistil ho Bobby. „Přinejmenším dvacet rodin. Trochu mléka a medu, kazateli?“ Přátelsky přisunul směrem k Rogerovi hrnek medu – jako Angličan si Bobby mohl takovou rozmařilost u snídane dovolit, nemusel jíst kaši se špetkou soli jako zocelení Skoti. „Ach, omlouvám se – měl jsem se zeptat, jsi stále ještě kazatel?“

Claire mu předchozí večer položila tu samou otázku, ale i tak ho to překvapilo.

„Ano, jsem,“ řekl a natáhl se pro džbánek mléka. Z otázky i odpovědi se mu však rozbušilo srdce.

Byl kazatelem. Jen si nebyl jistý, jak dalece je to oficiální. Jistě, víc než rok křtil, oddával a pohřbíval obyvatele Hřebenu, a ti ho považovali za kněze, což se nepochybně nezměnilo. Na druhou stranu formálně vysvěceným presbyteriánským knězem nebyl. Ne tak docela.

„Možná ty nově přichozí navštívím,“ řekl nenuceně. „Nevíš, jestli jsou mezi nimi lidé katolického či jiného vyznání?“ Byla to řečnická otázka, všichni na Hřebeni věděli, jakou víru všichni ostatní vyznávají – a ani trochu se nestyděli to nahlas rozebírat, i když ne přímo na doslech.

Amy vedle jeho misky postavila hrnek cikorkové kávy a s úlevným povzdechem se posadila k vlastní misce osolené ovesné kaše.

„Patnáct katolických rodin,“ řekla. „Dvanáct presbyteriánských a tři vyznávající Modré světlo – metodisté, že ano? Na ty by sis měl dávat pozor, kazateli. Hmm... a možná dva anglikáni... Orrie!“ Vyskočila právě včas, aby zarazila šestiletého Orrieho, který kradmo, i když nemotorně, zvedal nad hlavu plný nočník. Bylo jasné, že jej hodlá vylít na Jema, který seděl s překříženýma nohama před ohněm a rozespale mžoural očima na botu ve své ruce.

Matčin výkřik Orrieho polekal, takže nočník upustil – Jema víceméně minul, ale rozlil jeho smrdutý obsah do nově rozdmýchaného ohně. Pak se rozeběhl ke dveřím. Matka ho však okamžitě následovala a zastavila se, jen aby popadla koště. Rozzuřené gaelské výkřiky a pištivý jekot hrůzy se postupně vytrácely v dálce.

Jem, pro něhož bylo vstávání prokletím, pohlédl na prskající špinu v krbu, nakrčil nos a vstal. Chvilí se nejistě kymácel, pak se doloudal ke stolu a se zívnutím se posadil vedle Rogera.

Všichni mlčeli. Ohořelé poleno náhle v krbu puklo a vychrlilo jiskry jako poslední poznámku k neuspokojivému stavu věcí.

Roger si odkašlal.

„Člověk je však zrozen pro trápení a jiskry, aby létaly vzhůru,“ podotkl.

Bobby pomalu zamyšleně odvrátil hlavu od krbu a pohlédl na Rogera. Oči měl zarudlé od kouře a staré „M“ vypálené na jeho tváři zářilo bíle zářilo v matném světle.

„Dobře řečeno, kazateli,“ řekl. „Vítej zpět.“

* * *

Nastal den, jemuž její matka říkala den modrého vína. Byl to den, kdy vzduch i obloha byly jedno a totéž a každý nádech byl omamný. S každým krokem pod nohama šustilo kaštanové a dubové listí, jehož vůně byla tak ostrá jako borové jehličky nad hlavou. Stoupali na horu s puškami v ruce a Brianna Fraserová MacKenzieová souzněla s krajinou.

Otec jí přidržel větev jedlovce, ona se přikrčila a protáhla se kolem ní.

„*Feur-milis*,“ řekl a ukázal na širokou louku, která se před nimi otevřela. „Ještě si pamatuješ *Gàidhlig*, děvče?“

„Říkal jsi něco o trávě,“ odvětila a rychle se v duchu prohrabovala vzpomínkami. „Ale to druhé slovo neznám.“

„Sladká tráva. Tak říkáme téhle loučce. Je to dobrá pastvina, ale pro většinu dobytka je ten kopec příliš prudký a kvůli pumám a medvědům je tu nechceme celé dny nechávat bez dozoru.“

Celá louka se vlnila, jak se stříbrozelené chumáče milionů stébel trávy pohybovaly v ranním slunko. Tu a tam poletovali žlutí a bílí motýli a na vzdáleném konci pastviny se náhle ozvala rána, jak nějaký velký kopytnatec zmizel v křoví, až se za ním rozhoupaly větve.

„A jak vidím, museli by se o ni dělit,“ řekla a pokývla k místu, kde to velké zvíře zmizelo. Pozvedla obočí, aby se zeptala, zda by ho neměli pronásledovat, ale pak si uvědomila, že její otec má dobrý důvod, proč se za zvířetem nepouštět, neboť se ani nepohnul.

„Ano, to museli,“ řekl a obrátil se doprava, vydal se podél stromů, které louku lemovaly. „Ale vysoká se nepase stejně jako skot nebo ovce, přinejmenším ne, pokud je pastvina dobrá. Tamto

byl starý jelen,“ dodal mimochodem přes rameno. „Ty v létě zabíjet nemusíme, je tu i lepší maso a je ho dost.“

Pozvedla obě obočí, ale beze slova ho následovala. Otočil hlavu a usmál se na ni.

„Kde je jeden, tam jich bývá touhle roční dobou obvykle víc. Laňky a malí koloušci se začínají shromažďovat do stád. Ještě ani zdaleka nenastává říje, ale jeleni na ni myslí pořád. Moc dobře ví, kde se nacházejí.“ Kývl směrem, kam jelen utekl.

Potlačila úsměv, vzpomněla si na matčiny necenzurované náznaky na muže a působení testosteronu. On to však zahlédl a věnoval jí napůl kající, pobavený pohled. Věděl, na co Brianna myslí, a jí se z toho vědomí sladce sevřelo srdce.

„Ano, tvá matka se v mužích nemýlí,“ řekl a pokrčil rameny. „Nezapomínej na to, *a nighean*,“ dodal vážněji. Pak se otočil a nastavil tvář směrem k vánku. „Jsou nedaleko louky, ale po větru od nás, takhle se k nim nepřiblížíme. Musíme vylézt nahoru a vrátit se k nim dolů z opačné strany hřebene.“ Pak ale kývl směrem k západu, na druhou stranu louky. „Říkal jsem si však, že bychom třeba mohli nejprve navštívit mladého Iana, pokud by ti to nevadilo.“

„Nevadilo? Ani v nejmenším!“ Při zmínce o jejím bratranci pocítila vlnu potěšení. „Včera u ohně kdosi říkal, že je teď ženatý – koho si vzal?“ Byla na Ianovu manželku více než jen zvědavá, před nějakými deseti lety požádal o ruku *ji*, a ačkoli tak učinil ze zoufalství – a navíc to bylo naprosto směšné –, uvědomovala si, že se mu nepříčila představa ulehnout s ní na lože. Později, když už byli oba dospělí, ona vdaná a on rozvedený se svou indiánskou manželkou, oba mlčky přijali vzájemnou fyzickou přitažlivost – a zrovna tak mlčky ji zapudili z mysli.

Přesto mezi nimi přetrvávala něžná láska a Brianna doufala, že se jí Ianova neznámá manželka bude líbit.

Její otec se zasmál. „Bude se ti líbit, holka. Jmenuje se Rachel Hunterová a je to kvakerka.“

V mysli jí vytanula představa malé prostě oděné ženy se sklopenýma očima, ale její otec zahlédl pochyby v jejích očích a zavrtěl hlavou.

„Není taková, jak bys čekala. Říká vše, co má na srdci. Ian je do ní bláhově zamilovaný – a ona do něj.“

„To jsem ráda!“ Řekla to upřímně, ale i tak se na ni otec s pozvednutým obočím pobaveně podíval. Nic víc k tomu však neřekl a vykročil do rozčeřených vln voňavé trávy.

* * *

Ianova chata byla okouzující. Ne, že by se nějak výrazně lišila od jiných horských chalup, které kdy Brianna viděla, ale stála uprostřed osikového hájku a mihotající se listy měnily sluneční svit v roztančenou hru světla a stínu, a chalupa tak získávala téměř pohádkovou atmosféru – jako by se mohla mezi stromy úplně vypařit, kdybyste odvrátili oči.

Přes plot ohrady vystrkovaly hlavu čtyři kozy a dvě kůzlata a začaly je přátelsky a burácivě vítat, nikdo se však nepřišel podívat, kdo to jde na návštěvu.

„Asi někam odešli,“ poznamenal Jamie a přimhouřil na dům oči. „Nevisí na dveřích nějaký vzkaz?“

Visel tam útržek papíru připíchnutý na dveře dlouhým trnem a na něm bylo cosi napsáno nerozluštitelným písmem, v němž Bree nakonec poznala gaelštinu.

„Je Ianova mladá manželka Skotka?“ zeptala se a zamračila se na ta slova. Ta jediná, která dokázala rozeznat, byla – myslela si – „MacCree“ a „koza“.

„Ne, tohle je od Jenny,“ řekl její otec, otřel si brýle a přelétl vzkaz očima. „Píše, že s Rachel odešly k MacCreeovým šít prošívané deky, a žádá Iana, aby podojil kozy a polovinu mléka odložil stranou na sýr, pokud se vrátí dřív než ony.“

Jako by kozy zaslechly svá jména, z ohrady se ozvalo hlasité sborové *mée*.

„Zřejmě nedorazil ještě ani Ian,“ podotkla Brianna. „Myslíš, že potřebují podojit hned? Asi si ještě pamatuju, jak se to dělá.“

Otec se při tom pomyšlení usmál, ale zavrtěl hlavou. „Ne, Jenny je určitě podojila před několika hodinami – vydrží až do večera.“

Do této chvíle si Brianna ledabyle myslela, že „Jenny“ je jméno najaté služebné – ale když si uvědomila, jakým tónem ho Jamie vyslovil, zamrkala.

„Jenny. Tvá *sestra* Jenny?“ řekla nevěřicně. „Ona je *tady*?“

Zatvářil se mírně překvapeně. „Ano, je tu. Prosím o prominutí, holka, ani jsem si neuvědomil, že to vlastně nevíš. Ona – počkej.“ Pozvedl ruku a upřeně se na ni zahleděl. „Ty dopisy. Napsali jsme – inu, většinou je psala Claire – ale...“

„Dostali jsme je.“ Nemohla popadnout dech. Stejně se cítila, když Roger přinesl dřevěnou skříňku, do jejíhož víka bylo vypáleno celé Jemmyho jméno, a oni ji otevřeli a našli dopisy. A tu všepohlcující úlevu, radost a zármutek, když otevřela první dopis a spatřila slova: „*J sme naživu...*“

Ten samý pocit ji zaplavil nyní a zničehonic se rozplakala. Vše kolem ní se náhle rozmihotalo a rozmazalo, jako by chalupa, její otec i ona sama mohli zmizet, rozplynout se v mihotavém světle pod osikami. Trochu přidušeně vzlykla a pak ucítila, jak se jí kolem pasu ovinula otcova paže. Přitiskl si ji k sobě.

„Mysleli jsme si, že už vás nikdy nespatříme,“ zašeptal jí do vlasů, i jeho hlas byl stažený. „Nikdy, *a leannan*. Báł jsem se – tolik jsem se báł, že jste se nedostali do bezpečí... že jste zemřeli, všichni, ztratili se v... tamtom. A my bychom se to nikdy ani nedozvěděli.“

„Nemohli jsme vám to říct.“ Zvedla hlavu z jeho ramene a hřbetem ruky si otřela nos. „Ale vy jste to mohli říct *nám*. Ty dopisy... vědomí, že žijete. Chci říct...“ Znenadání se odmlčela, zamrkala, aby vyhnala slzy z očí, a spatřila, že Jamie odvrátil zrak. Také on potlačoval slzy.

„Ale my jsme nežili,“ řekl tiše. „Byli jsme mrtví. Tenkrát, když jste ty dopisy četli.“

„Ne, nebyli jste mrtví,“ řekla prudce a sevřela mu ruku. „Nepřečetla jsem všechny ty dopisy najednou. Otevírala jsem je postupně – protože dokud nějaké neotevřené zbývaly... stále jste byli naživu.“

„Na ničem z toho nezáleží, děvče,“ řekl nakonec velice tiše. Pozvedl její ruku a políbil ji na klouby, jeho teplý dech ji lehce

pohládl po kůži. „Jste tady. A my také. Na ničem jiném nezáleží.“

* * *

Brianna nesla v rukou rodinnou ptáčnici a její otec měl s sebou svoji dobrou pušku. Brianna však nehodlala střílet žádné ptáky ani malou zvěř, pokud by tím mohla vystrašit nedalekou vysokou. Šli do prudkého kopce a ona zjistila, že funí a za ušima jí navzdory chladnému dni stéká pot. Její otec stoupal lehce jako kamzík, stejně jako vždycky, bez sebemenší známky únavy. K její mrzutosti si však všiml, že ona mu nestačí, a odlákal ji stranou na malou římsu.

„Nikam nespěcháme, *a nighean*,“ řekl a usmál se na ni. „Tady je voda.“ S očividnou zdráhavostí natáhl ruku, dotkl se její zrudlé tváře a rychle zase ucukl.

„Prosím za prominutí, děvče,“ řekl s úsměvem. „Ještě jsem si nezvykl, že jsi skutečná.“

„Vím, co tím myslíš,“ řekla tiše. Polkla, natáhla se a dotkla se jeho tváře, teplé a hladce oholené, s očima stejně šikmýma a temně modrýma, jako měla i ona sama.

„Ach,“ řekl si pro sebe a jemně si ji znovu přitáhl do náruče. Mlčky tak stáli a poslouchali křik havranů, kteří jim kroužili nad hlavou, a klokotání vody po kamení.

„*Trobhad agus òl, a nighean*,“ řekl a pustil ji stejně jemně, jako ji chytil. Pak ji otočil k maličkému potůčku stékajícímu trhlinou mezi dvěma skalami. *Pojd' se napít.*

Voda byla ledová a chutnala po žule a navíc měla lehkou pachut' terpentýnu z borového jehličí.

Uhasila žízeň a právě si šplíchala vodu na zrudlé tváře, když vycítila, jak se otec prudce pohnul. Okamžitě ztuhla a upřela na něj oči. I on stál bez hnutí, ale obě oči a bradu nepatrně pozvedl směrem ke svahu nad nimi.

Tehdy spatřila – a také uslyšela – s tichým šelestem padat hlínu, která se uvolnila a ve spršce kamínků dopadla na římsu vedle její nohy. Poté následovalo ticho, přerušované pouze křikem

havranů. Jsou hlasitější, pomyslela si, jako by se ti ptáci přiblížili. *Něco zahlédli*, napadlo ji.

Byli blíž. Jeden havran náhle slétl níž a proletěl jí znepokojivě nízko nad hlavou. Další zakrákal nad ním.

Náhle se ve skalách nad nimi ozvala prudká rána, po které Brianna málem ztratila rovnováhu. Reflexivně se chytila mladých stromků vyrůstajících ze skály a dobře že to udělala. Nad nimi se totiž v tu chvíli ozvalo žuchnutí následované klouzáním a zdánlivě ve stejném okamžiku kolem nich ve spršce hlíny a šterku proletělo něco velkého, ve výbuchu dechu a krve se to odrazilo od římsy a pak to s hlasitým křupnutím dopadlo do křoví pod nimi.

„Požehnaný Michaeli, ochraňuj nás,“ řekl její otec gaelsky a pokřižoval se. Nahlédl do zmítajícího se křoví pod nimi – bože, ať to bylo cokoli, stále ještě to žilo – a pak nahoru.

„*Weh!*“ řekl ohnivý mužský hlas nad nimi. To slovo nepoznala, zato ten hlas ano. Zaplavila ji prudká radost.

„Iane!“ zavolala. Seshora se ozývalo naprosté ticho, až na havrany, kteří byli čím dál rozrušenější.

„Požehnaný Michaeli, ochraňuj nás,“ řekl gaelsky polekaný hlas a o okamžik později se na jejich úzkou římsu, na níž zřejmě bez námahy balancoval, spustil její bratranec Ian.

„*Jsi to ty!*“ řekla. „Iane!“

„*A charaid!*“ Popadl ji a pevně ji sevřel. Nevěřicně se rozesmál. „Bože, jsi to ty!“ Na okamžik se odtáhl, aby si ji dobře prohlédl a přesvědčil se na vlastní oči, pak se znovu potěšeně zasmál, políbil ji a opět ji pevně objal. Voněl po jelenici, ovesné kaši a střelném prachu a ona cítila, jak jí proti hrudi tlouče jeho srdce.

Vzdáleně slyšela škrábavý zvuk, a když se pustili, uvědomila si, že se její otec spustil z římsy a nyní napůl klouže po kamenitém svahu pod ní směrem ke křoví, do něhož se zřítíl ten jelen – nic jiného to být nemohlo.

Na okamžik se zastavil na okraji houštiny – křoví se stále zmítalo, ale pohyby zraněného jelena přestávaly být tak prudké – pak otec vytasil dirk a se zamumlanou gaelskou poznámkou se začal opatrně brodit křovím.

„Je to tam samý šípek,“ řekl Ian a nahlédl jí přes rameno. „Ale myslím, že to stihne včas, aby mu podřízl hrdlo. *A Dhia*, byla to špatná rána a já se bál, abych – ale k čertu s tím – chci říct, co *tady* děláte?“ Poodstoupil a přejel ji očima. Koutky úst se mu maličko pozvedly, když si povšiml jejích kalhot a vysokých kožených bot, úsměv však pohasl, když se jí opět zahleděl do tváře, nyní ustaraně. „Tvůj muž není s tebou? A co děti?“

„Ano, jsou tu,“ ujistila ho. „Roger nejspíš právě něco stlouká, Jem mu pomáhá a Mandy se mu plete. A co se týče toho, co děláme tady...“ Díky posledním událostem a radosti z opětovného shledání si dokázala nedávnou minulost vyhnat z hlavy, ale teď, když měla vše vysvětlit, se jí to celé náhle a s obrovskou silou připomnělo.

„Žádný strach, sestřenko,“ řekl Ian rychle, když spatřil její výraz. „To počká. Myslíš, že bys ještě dokázala picnout krocana? Necelé čtvrt míle daleko je jich celá banda. Kolébají se sem a tam, jako by tančili Strip the Willow na ceilidhu.“

„Snad ano.“ Zvedla zbraň, kterou si opřela o skálu, aby se mohla napít, a kterou pád jelena srazil na zem. Zkontrolovala ji a zjistila, že se při pádu posunulo křesadlo, takže ho musela narovnat. Zmítání pod srázem ustalo a ona v útržcích unášených větrem slyšela otcův hlas, odřikávající modlitbu gralloch.

„Neměli bychom raději pomoci tátovi s tím jelenem?“

„Je to jen roční jelínek, skončí s tím dřív, než bys řekla švec.“ Ian se naklonil přes okraj a zavolal dolů. „Beru Bree na krocany, *a bràthair mo mhàthair!*“

Dole bylo chvíli mrtvolné ticho zespodu, pak se ozvalo šustění a náhle se nad šípkovým křovím vynořila Jamieho rozvrkočená hlava. Vlasy měl uvolněné a zacuchané, tvář hluboce zarudlou a na několika místech zakrvácenou, stejně jako paže a ruce. Vypadal nespokojeně.

„Iane,“ řekl odměřeným tónem, ale hlasem tak silným, aby byl snadno slyšet přes šumění lesa. „Mac Iane... mac Iane...!“

„Vrátíme se, a pomůžeme ti pak odnést to maso!“ odvětil Ian. Vesele zamával, popadl ptáčníci, zachytil Briannin pohled a trhl

bradou směrem nahoru. Shlédla dolů, ale její otec už zmizel, takže viděla jen rozhoupané křoví.

Zjistila, že už téměř ztratila své zálesácké dovednosti. Útes jí připadal nezdolatelný, zato Ian po něm vyšplhal snadno jako pavíán. Po krátkém zaváhání ho následovala, byla však mnohem pomalejší, a jak šátřala po stejných chyttech, které použil její bratranec, občas uklouzla a uvolnila spršku hlíny.

„Ian mac Ian mac Ian?“ zeptala se, když se vyškrábala nahoru a zastavila se, aby si z bot vysypala kamínky. Srdce jí nepříjemně tvrdě bušilo. „Je to stejné, jako když Jemovi říkám Jeremiah Alexander Ian Fraser MacKenzie, když se na něj zlobím?“

„Tak nějak,“ řekl Ian a pokrčil rameny. „Ian, syn Ianův, syn Ianův... chce tím naznačit, že jsem ostudou svých předků, víš?“ Na sobě měl otrhanou špinavou kalikovou košili, které ale odtrhl rukávy, takže na oblině jeho obnaženého hnědého ramene uviděla velkou bílou jizvu ve tvaru čtyřcípé hvězdy.

„Co se ti stalo?“ řekla a kývla na ni. Pohlédla na jizvu, nedbale to odmávl a zamířil na malý hřeben.

„Nic moc,“ řekl. „Nějaký abenacký parchant mě střelil šípem, u Monmouthu. Denny mi ho o pár dní později vyřízl – tedy Denzell Hunter,“ dodal, když spatřil její nechápavý výraz. „Rachelin bratr. Je to doktor, jako tvoje máma.“

„Rachel!“ vykřikla. „Tvoje manželka?“

Na tváři se mu rozlil široký úsměv.

„To je,“ řekl prostě. „*Taing do Dhia*.“ Pak rychle pohlédla na ni, aby se přesvědčil, že mu rozuměla.

„„Díkybohu“ si stále pamatuju,“ ujistila ho. „A mnoho jiného. Roger většinu plavby ze Skotska strávil tím, že nám osvěžoval *Gàidhlig*. Táta mi říkal, že Rachel je kvakerka?“ Vyslovila to jako otázku a natáhla krok, aby překročila kamínky v malém potůčku.

„Ano, to je.“ Ian upíral oči na kameny, ale připadalo jí, že teď promluvil s menší radostí a hrdostí než před okamžikem. Nechala to však být.

Pokud měli nějaké neshody – a nedovedla si představit, jak by je mohli *nemít*, vzhledem k tomu, co věděla o svém bratranci

a co si myslela, že ví o kvakerech –, teď nebyla vhodná chvíle je rozebírat.

Iana však tyto úvahy nezastavily.

„Ze Skotska?“ řekl a otočil hlavu, aby se ohlédl přes rameno. „Kdy?“ Pak se náhle zachmuřil, když si uvědomil dvojnásobnost své otázky. Naznačil gestem omluvu a nechal tu otázku plavat.

„Z Edinburghu jsme odjeli v březnu,“ rozhodla se pro tu nejjednodušší odpověď. „Zbytek ti povím později.“

Přikývl a nějakou dobu šli mlčky. Občas kráčeli vedle sebe, jindy šel Ian první, sledovali zvířecí stezky nebo se stočili vzhůru, aby obešli hustý podrost. Následovala ho ráda, protože si ho tak mohla pozorně prohlížet, aniž by se pod jejím zkoumavým pohledem cítil trapně.

Změnil se – to však nebylo žádným překvapením. Stále byl vysoký a štíhlý, ale nyní zocelený, už z něj vyrostl skutečný muž, pod kůží na pažích se mu jasně rýsovaly pevné svaly. Tmavé vlasy měl teď temnější, zapletené, svázané proučkem kůže a ozdobené velice čerstvě vyhlížejícími krocaními pery připevněnými v copu. *Pro štěstí?* přemýšlela. Nad útesem sebral ze země luk a toulec, které tam předtím odložil, a toulec se mu nyní jemně pohupoval na zádech.

Avšak výraz urostlého muže se nezračí jen v jeho tváři, pomyslela si pobaveně. Ale také v jeho údech a kloubech, překvapivě v kloubech jeho boků a zápěstí. / Je v jeho chůzi, držení krku, ohýbání pasu a kolen – šaty ho neskryjí. Ta báseň jí vždy připomínala Rogera, ale nyní zahrnovala i Iana a jejího otce, přestože byli všichni tři úplně jiní.

Jak tak stoupali výš, les prořídil a zvedl se čerstvý vánek. Ian se zastavil a přivolał ji drobným pohybem prstů k sobě.

„Slyšíš je?“ vydechl jí do ucha.

Slyšela je a na zádech ji příjemně zamrazilo. Malé, ostré štěkaivé zvuky, skoro jako psí. A o kus dál jakési přerušované vrnění, něco mezi velkou kočkou a malým motorem.

„Měla by sis sundat punčochy a potřít si nohy hlinou,“ zašeptal Ian a ukázal na její vlněné punčochy. „Ruce a obličej taky.“

Přikývla, opřela si zbraň o strom a smetla suché listí z kusu země dost vlhké na to, aby si ji mohla vetřít do kůže. Ian, jehož vlastní kůže byla téměř tak tmavá jako jeho jelenice, žádné takové maskování nepotřeboval. Tiše poodstoupil, zatímco si pomazávala ruce a tváře, a když vzhlédla, chvíli ho nemohla najít.

Pak se ozvala řada zvuků, jako když někdo mává sem a tam vrzajícími dveřmi, a pak Iana náhle spatřila. Stál nehnutě jako socha za ambroní rostoucí asi tak padesát stop od ní.

Na chvíli se zdálo, jako by les umřel, tiché škrábání a šustění listí ustalo. Pak se ozvalo rozzlobené hudrování a ona co nejdříve otočila hlavu. Spatřila krocana, který vystrčil světle modrou hlavu z trávy a ostře se rozhlížel ze strany na stranu, až se mu rozkývaly rudé laloky. Vyhlížel svého soka.

Pohlédla na Iana, který měl ruce přitisknuté k ústům, ale nehýbal se a byl úplně potichu. Zadržela dech a pohlédla zpět na krocana, který znovu hlasitě zahudroval – tentokrát mu v dálce odpověděl další krocán. Krocán, jehož sledovala, se za tím zvukem otočil, pozvedl hlavu a vyšťekl. Na chvíli se zaposlouchal a pak se zanořil zpět do trávy. Podívala se úkosem na Iana. Ten zaznamenal její pohyb a jen nepatrně zavrtěl hlavou.

Čekali celých šestnáct nádechů – počítala je – a pak Ian znovu zahudroval. Krocán se vynořil z trávy a přešel přes otevřený prostor posetý listím. V očích měl krev, peří na hrudi načepýřené a ocas roztažený a rozvibrovaný. Na okamžik se zastavil, aby les mohl obdivovat jeho vznešenou krásu, a pak se začal pomalu naparovat sem a tam. Vydával při tom drsné, agresivní volání.

Pohybovala jen očima a přejížděla pohledem z krocana k Ianovi, který sladil vlastní pohyby s pohyby krocana, stáhl si luk z ramene, ztuhl, vytáhl si šíp, znovu ztuhl, a když se pták naposled otočil, konečně šíp založil.

Tedy, měl se otočit naposled. Ian natáhl luk a v tom samém pohybu vypustil šíp. Náhle však vydal překvapené, velice lidské vyjeknutí, když se ze stromu nad ním spustil velký temný předmět. Trhl sebou dozadu, neboť mu na hlavě málem přistála krůta. Brianna viděla, že krůta má peří vyděšeně načepýřené a utíká

s nataženým krkem přes prostranství ke zrovna tak vystrašenému krocanovi, který si v šoku přitiskl peří k tělu.

Reflexivně popadla ptáčnici, zvedla ji k oku a vystřelila. Minula a oba krocani zmizeli v kapradí, přičemž vydávali zvuky podobné kladívku bušícímu do dřevěného špalku.

Ozvěna utichla a listí na stromech opět začalo šustit. Pohlédla na svého bratrance, ten se podíval na svůj luk a pak přes otevřený prostor na místo, kde mezi dvěma kameny absurdně trčel jeho šíp. Podíval se na Briannu a oba dva vyprskli smíchy.

„No dobrá,“ prohlásil filozoficky. „Tohle máme za to, že jsme nechali strýčka Jamieho, aby sbíral šípky sám.“

* * *

Brianna vytřela hlaveň a po čerstvé várce broků do ní zarazila chumáč ucpávky.

„Mrzí mě, že jsem minula,“ řekla.

„Proč?“ Ian se na ni překvapeně podíval. „Když jsi na lovu, máš štěstí, pokud trefíš jednou z deseti. To sama dobře víš. A krom toho, i já jsem minul.“

„Jen proto, že ti na hlavu spadla *krůta*,“ řekla, ale zasmála se. „Je ten šíp zničený?“

„Jo,“ řekl a ukázal jí zlomený dřík, který vytáhl z kamení. „Ale hlavici má ještě dobrou.“ Strhl ostrou železnou hlavici a schoval si ji do tašice, dřík odhodil a pak se postavil. „Určitě budeme mít ještě příležitost si na ně vystřelit, ale – co se děje, děvče?“

Pokusila se zarazit nabiják na své místo, ale netrefila se a ten odletěl pryč.

„Jak se tomu říká, když jsi tak rozrušený, že nedokážeš trefit jelena – jelení horečka?“ zeptala se, aby to zlehčila, a šla nabíjác sebrat. „Takže tohle bude krocaní horečka, předpokládám.“

„Jo,“ řekl a usmál se, ale pohledem sledoval její ruce. „Kdy jsi ze zbraně vystřelila naposled, sestřenko?“

„Není to tak dávno,“ odpověděla příkře. Nečekala, že se to vrátí. „Možná šest, sedm měsíců.“

„A co jsi lovila tenkrát?“ zeptal se s hlavou nakloněnou na stranu.

Pohlédla na něj, rozhodla se, opatrně zastrčila nabíják na své místo a pak se k němu otočila.

„Bandu chlapů, kteří se skrývali v mém domě a čekali, aby mě mohli zabít a unést mé děti,“ řekla. Ta slova, jakkoli byla strohá, zněla směšně a melodramaticky.

Zvedl své husté obočí vzhůru.

„A dostala jsi je?“ Jeho tón byl tak zaujatý, že se navzdory vzpomínkám rozesmála. Zrovna tak se mohl ptát, jestli ulovila velkou rybu.

„Ne, bohužel. Ale prostřelila jsem jim gumu u auta a taky jedno okno svého domu. Je jsem netrefila. Ale na druhou stranu,“ dodala s předstíranou nenuceností, „oni zase nedostali mě ani mé děti.“

Přikývl. Přijal její vyprávění tak věcně, že by ji to – u jakéhokoli jiného muže – zaskočilo.

„Takže proto jste tady, že?“ Rozhlédl se, téměř nevědomky, jako by v lese hledal možné nepřátele, a ona se zamyslela, jaké by to bylo žít s Ianem a nikdy nevědět, jestli mluví se Skotem nebo Mohawkem – a v tuhle chvíli byla *opravdu* zvědavá na Rachel.

„Převážně ano,“ odpověděla. Zachytil její tón a ostře se na ni podíval, ale opět přikývl.

„Vrátíš se tedy, abys je zabila?“ Řekl to vážně a ona musela vynaložit značné úsilí, aby znovu potlačila vztek, který se propaloval jejím tělem, kdykoli pomyslela na Roba Camerona a jeho zatracené komplice. Nyní se jí ruce neroztřáslы ze strachu nebo prožitého záblesku minulosti, ale ze vzpomínky na všepohlcující nutkání zabíjet, které ji ovládlo, když se dotkla spoušti.

„Kéž by,“ odpověděla krátce. „Ale nemůžeme. Fyzicky to nejde.“ Mávla rukou, aby to zaplašila. „Řeknu ti to později, ještě jsme o tom nemluvili ani s mámou a tátou. Dorazili jsme teprve včera večer.“ Jako při vzpomínce na dlouhou a strastiplnou cestu horskými průsmyky náhle široce zívla.

Ian se zasmál, zavrtěl hlavou a zamrkal.

„Neříkal táta, že máš miminko?“ zeptala se ho a rozhodně změnila téma.

Široký úsměv se vrátil.

„Mám,“ řekl a tvář se mu rozzářila takovou radostí, že se usmála i ona. „Mám maličkého synka. Ještě nemá opravdové jméno, ale říkáme mu Oggy. To je zkratka pro Oglethorpea,“ vysvětloval a viděl, jak se jí koutky úst roztahují ještě víc. „Pobývali jsme v Savannah, když jí začalo růst břicho. Nemůžu se dočkat, až ho uvidíš!“

„Ani já ne,“ řekla, ačkoli jí spojitost mezi Savannah a jménem Oglethorpe unikala. „Neměli bychom...“

Přerušil ji vzdálený zvuk a Ian okamžitě vyskočil na nohy a začal se rozhlížet.

„To byl táta?“ zeptala se.

„Myslím, že jo.“ Ian jí podal ruku, vytáhl ji na nohy a téměř v tom samém pohybu zvedl luk. „Poběž!“

Popadla nyní čerstvě nabitou zbraň a rozběhla se nehledě na křoví, kameny, větve stromů, potoky a vše ostatní. Ian se proplétal lesem rychle jako had a ona si razila cestu za ním, lámala přitom větve a rychle si přejížděla rukávem přes obličej, aby si otřela oči.

Ian se dvakrát náhle zastavil, a když se hnala kolem něj, chytil ji za paži. Společně stáli, poslouchali a snažili se přitom uklidnit rozbušené srdce a prudký dech na dost dlouho, aby zaslechli cokoli přes šumění lesa.

Poprvé po zdánlivě nekonečných minutách přes vítr zaslechli krátký kvičivý zvuk, přecházející do bručení.

„Prase?“ zeptala se mezi lapáním po dechu. Divoká prasata mohou být velká a velice nebezpečná.

Ian zavrtěl hlavou a polkl.

„Medvěd,“ řekl, zhluboka se nadechl, chytil ji za ruku a donutil ji k běhu.

Když se zastavili podruhé, aby se zorientovali, neslyšeli vůbec nic.

„Strýčku Jamie!“ vykřikl Ian, jakmile popadl dech. Nic. Brian na zařvala: „Tati!“ tak hlasitě, jak jen mohla – na té majestátní hoře to však byl žalostný a nepatrný zvuk. Čekali, křičeli a zase

čekali – a po posledním výkřiku a tichu se znovu rozběhli. Ian ji vedl zpět k šípkovému křoví a mrtvému jelenovi.

Klopýtavě se zarazili na útesu nad strží, hrud' se jim zvedala, jak lapali po vzduchu. Brianna sevřela Ianovi paži.

„Něco tam dole je!“ Křoví se třáslo. Ne tolik, jako když se tam ve smrtelných křečích zmítal jelen, ale rozhodně se chvělo přerušovanými pohyby něčeho mnohem většího, než byl Jamie Fraser. Ze svého místa jasně slyšela bručení a slintání, trhání šlach a lámání kostí... a žvýkání.

„Ach Kriste,“ vzdychl Ian tiše, ale ani zdaleka ne dost tiše a Brianna v hrudi pocítila vlnu černých mrákot hrůzy. Navzdory tomu si naplnila plíce vzduchem a ještě jednou zařvala: „*Tati!*“

„Jo, tak *ted'* se ukážete,“ ozval se hluboký rozhněvaný skotský hlas kdesi pod jejich nohama. „Doufám, že neseš krocana do kotle, holka, protože dneska žádnou zvěřinu mít nebudeme.“

Položila se na zem, svěsila hlavu přes okraj útesu a hlava se jí zatočila úlevou, když pouhých deset stop pod sebou spatřila svého otce. Stál na úzké římse, na niž ji prve dovedl. Když ji uviděl nad sebou, zachmuřená tvář se mu uvolnila.

„Takže jsi v pořádku, děvče?“ zeptal se.

„Ano,“ řekla, „ale krocany nemáme. Co se ti proboha *stalo?*“ Byl rozcuchaný, poškrábaný, tvář i paže měl poseté skvrnami a stružkami zaschlé krve a na rukávu mu zela velká trhлина. Pravou nohu měl holou a lýtko celé zakrvácené. Shlédl dolů z řimsy a opět se zamračil.

„*Dia gam chuideachadh,*“ řekl a trhl bradou k nepokoji pod sebou. „Zrovna jsem Ianova jelena stáhl z kůže, když ten chlupatý tlustý ďábel vylezl z křoví a sebral mi ho.“

„*Cachd,*“ řekl krátce Ian se slyšitelným odporem. Dřepěl vedle Brianny a prohlížel si šípkové křoví. Na chvíli přestala sledovat svého otce a zahlédla v křoví něco opravdu velkého a černého. Na čemsi to soustředěně pracovalo, zatímco křoví praskalo a třáslo se, jak zvíře trhalo jelena na kusy. Pak v listoví spatřila jednu ztuhlou, chvějící se nohu s kopytem.

Pohled na medvěda, jakkoli krátký, ji zaplavil adrenalinem natolik, až se jí sevřelo celé tělo a zatočila hlava. Dýchala zhluboka,

jak to jen šlo, a cítila, jak jí po zádech stéká pot a ruce jí na kovové zbrani vlhnou.

Vzpamatovala se právě včas, takže slyšela, jak se Ian Jamieho ptá, co se mu stalo s nohou.

„Kop! jsem ho do tváře,“ odvětil Jamie krátce a s odporem se ohlédl ke křoví. „Urazil se a pokusil se mi ukousnout nohu, ale dostal jen botu.“

Ian se vedle ní lehce zatřásl, ale moudře se nezasmál.

„Ano. Chceš pomoci nahoru, strýčku?“

„Nechci,“ odvětil Jamie příkře. „Čekám, až ten *mac na galladh* odejde. Má moji pušku.“

„Aha,“ řekl Ian, čímž řádně uznal závažnost situace. Briannin otec měl vynikající zbraň, dlouhou pušku z Pensylvánie, jak jí řekl. Zřejmě byl připravený čekat, jakkoli dlouho bude třeba – a pravděpodobně byl mnohem tvrdohlavější než ten medvěd, pomyslela si a v duchu se nad tím pousmála.

„Klidně můžete jít,“ řekl Jamie a vzhlédl k nim. „Nejspíš to chvíli potrvá.“

„Možná bych ho odsud mohla střelit,“ nabídla Bree a odhadovala přitom vzdálenost. „Nezabiju ho, ale pořádná dávka broků by ho mohla přimět k odchodu.“

Její otec si místo odpovědi skotsky odfrkl a mávl na ni, aby ji zarazil.

„Ani to nezkoušej,“ řekl. „Mohla bys ho leda tak rozzuřit – a pokud já dokážu slézt dolů, tak ta bestie určitě dovede vylézt nahoru. Tak ať už jste pryč, začíná mě bolet za krkem z toho, jak musím zaklánět hlavu.“

Bree úkosem pohlédla na Iana, který nepatrně přikývl a tím uznal její neochotu odejít a zanechat otce bez boty na římse ani ne dvacet stop od hladového medvěda.

„Chvíli ti budeme dělat společnost,“ oznámil – a než Jamie mohl něco namítnout, chytil se Ian pevné borovičky a zhoup! se dolů na útes, kde palci v mokasínech našel oporu.

Brianna následovala jeho příkladu, předklonila se, pustila ptáčnicki do otcových rukou a pak také slezla dolů, i když pomaleji.

„Překvapuje mě, že ses do něj nepustil svým dirkem, strýčku Jamie,“ řekl Ian. „Neříkají ti snad Tuskarorové Zabiják medvědu?“

Bree potěšilo zjištění, že Jamie opět našel svůj duševní klid a věnoval Ianovi jen lítostivý pohled.

„Copak jsi nikdy neslyšel, že muži s věkem nabývají moudrosti?“ otázal se.

„Ano,“ odpověděl Ian a zatvářil se zmateně.

„Inu, když nezmoudříš, nejspíš nezestárneš,“ řekl Jamie a opřel zbraň o stěnu útesu. „A já jsem dost starý, abych věděl, že s medvědem se nemám rvát o jelení mršinu, když mám jen dirk. Nemáš něco k snědku, děvče?“

Brianna téměř zapomněla, že má přes rameno přehozený pytlík. Nyní si ho sundala, sáhla dovnitř a vytáhla malý balíček bannocků a sýra, které jí poskytla Amy Higginsová.

„Posad' se,“ řekla a podala ho otcí. „Chci se ti podívat na nohu.“

„Není to zlé,“ namítl. Buď' byl ale tak hladový, že se nechtěl hádat, nebo se prostě naučil přijímat nevyžádanou lékařskou péči její matky, neboť se posadil a natáhl zraněnou nohu.

Opravdu to nebylo zlé, ale v lýtku měl hlubokou bodnou ránu a vedle ní několik dlouhých škrábanců. Ty pocházely nejspíš z toho, jak spěšně vytrhl nohu z medvědí tlamy, pomyslela si a při té představě se jí udělalo nevolno. Kromě kapesníku u sebe nic použitelného neměla, a tak ho namočila do ledové vody ze stružky, která stékala po útesu, a co nejlépe mu ránu vymyla.

Při otírání a oplachování přemýšlela, jestli člověk může z medvědího kousnutí dostat tetan. Před odjezdem nechala obě své děti řádně naočkovat – včetně vakcíny proti tetanu – ale jak dlouho ochrana proti tetanu vydrží? Deset let? Tak nějak.

Z bodné rány stále vytékala krev, ale už pomaleji. Vyždímala hadřík a pevně mu ho uvázala kolem lýtku.

„*Tapadh leat, a gràidh,*“ řekl a usmál se na ni. „Tvoje matka by to nesvedla lépe. Tady.“ Podal jí dva bannocky a kousek sýru a ona se opřela zády o útes mezi ním a lanem. Překvapilo ji, že má skutečně velký hlad, a ještě víc ji překvapilo, jak ji vůbec

netrápí skutečnost, že si klidně povídají nedaleko velkého masožravého zvířete, které by je nepochybně dokázalo všechny zabít.

„Medvědi jsou líní,“ řekl jí Ian, když postřehl, kam se dívá. „Když tam dole má dobrého jelena, nebude se snažit vydrápat sem nahoru, aby si obstaral – nebo je to medvědice, strýčku? – malou svačinku. A když už jsme u toho,“ – předklonil se a oslovil Jamieho – „sežral ti tu botu?“

„Raději jsem se tam nezdržoval, abych to zjišťoval,“ řekl Jamie, kterému už jídlo zlepšilo náladu. „Ale doufám, že nesežral. Přece jen, když tam má hromadu kouřících jeleních vnitřností, proč by se obtěžoval s kouskem staré kůže? Medvědi nejsou hloupí.“

Ian přikývl a znovu se opřel o útes, ramena si přitom jemně otřel o sluncem zahřátý kámen.

„Takže, sestřenko,“ obrátil se na Briannu. „Chtěla jsi mi vyprávět, jak jste se vrátili domů. Vzhledem k tomu, že tu asi nějakou dobu budeme...“ Kývl směrem ke zvukům trhaného masa a žvýkání, které se nyní rytmicky ozývaly pod nimi.

Náhle se jí zvedl žaludek, a když jí otec pohlédl do tváře, poplácal ji po koleni.

„Neznepokojuj se, *a leannan*. Času dost. Možná to raději budeš všem vyprávět, až s tebou bude Roger Mac.“

Na okamžik zaváhala. Mnohokrát si představovala, jak to bude svým rodičům celé vysvětlovat, představovala si, že to bude líčit s Rogerem po boku, že se budou střídat... Když ale zahlédla otcův pátravý pohled, došlo jí, že by před Rogerem nedokázala svou část vyprávět upřímně – ani jemu to nevyprávěla celé, když ho znovu našla. Stačilo jí, jak se rozzuřil nad *těmi* podrobnostmi, o něž se podělila.

„Ne,“ řekla pomalu. „Můžu vám to vyprávět teď. Přinejmenším svou část.“ Poslední drobký bannocku zapila studenou vodou z dlaně a pustila se do vyprávění.

Ano, její matka se vyzná v mužích, pomyslela si, když spatřila Ianovu sevřenou pěst na koleni a uslyšela tiché, bezděčné zavrčení svého otce, poté co zmínila, jak ji Rob Cameron zahnal do kouta ve studovně v Lallybrochu. *Nevyprávěla* jim, co jí řekl,

jak hrubě jí vyhrožoval a rozkazoval – ani že si na jeho rozkaz svlékla džíny a pak ho tou těžkou látkou šlehla přes obličej, načež ho uhodila a srazila k zemi. Zmínila však, jak ho praštila do hlavy dřevěnou truhličkou na dopisy a to oba dva ocenili spojeným *hmf*.

Pak své vyprávění přerušila a zeptala se otce: „Kde se ta truhlička vůbec vzala? Roger ji našel v garáži svého adoptivního otce – to je místo, kde parkuješ své auto, chci říct –“ dodala, když viděla zmatek v Jamieho tváři. „To neřeš, je to něco jako kůlna. Ale přemýšleli jsme, kam jsi ji dal ty.“

„Inu, tohle ti vrtá hlavou?“ Jamieho tvář se mírně uvolnila. „Roger Mac mi vyprávěl, že jeho otec byl kněz a po mnoho let žil na své faře v Inverness. Truhličky jsme vyrobili tři – nezapomínej, že to dalo dost práce, než jsme sepsali tři kopie všech dopisů – a já jsem je nechal zapečetit a odeslal je do tří různých bank v Edinburghu s pokynem, aby toho a toho roku každou z těch skříňek odeslali reverendu Wakefieldovi na faru v Inverness. Doufali jsme, že alespoň jedna z nich dorazí na své místo. Na každou jsem zapsal Jemmyho plné jméno. Doufal jsem jsem, že vy to pochopíte, ale nikoho jiného nenapadne, o co se jedná. Ale pokračuj – takže jsi toho Camerona praštila truhličkou a pak...?“

„Neztratil vědomí úplně, ale podařilo se mi proklouznout kolem něj na chodbu. Utíkala jsem k věšáku, co tam stál – není to takový, jako mají tví rodiče,“ řekla Ianovi a pak si vzpomněla, co se psalo v jednom z posledních dopisů. „Ach bože! Tvůj otec, Iane... tolik mě to mrzí!“

„No, jo,“ řekl a sklonil oči. Sevřela mu předloktí, on svou velkou dlaň položil na její a pevně ji stiskl. „To je dobré, *a nighean*. Občas ho cítím u sebe. A strýček Jamie dovezl ze Skotska moji mámu – ach Ježíši.“ Zarazil se a pohlédl na ni rozšířenýma očima. „Ona ani neví, že jsi tady!“

„Brzy se to dozví,“ podotkl Jamie podrážděně. „Povíš mi, co se ksakru stalo tomu padouchovi Cameronovi?“

„Ne dost,“ odvětila ponuře a dokončila svůj příběh, do kterého zahrnula i Cameronovy spoluspiklence a přestřelku v O. K. Corralu.

„A tak jsem sbalila Jema a Mandy a odjeli jsme do Kalifornie – to je na druhé straně Ameriky –, abych si rozmyslela, co udělám. Nakonec jsem se rozhodla, že nemám jinou možnost, než se pokusit najít Rogera – zanechal mi dopis, v němž mi psal, že je ve Skotsku a v jaké době. A tak jsme to udělali a...“ Široce mávla směrem k okolní divočině. „Tak jsme tady.“

Jamie se zhluboka nadechl nosem, ale neřekl nic. Ani Ian ne, ačkoli krátce přikývl, jakoby sám pro sebe. Briannu přítomnost obou příbuzných zvláště uklidňovala, ulevilo se jí, že jim to odvyprávěla a svěřila jim své obavy. Už dlouhou dobu se necítila tak chráněná.

„Už odchází,“ řekl Ian náhle a ona se podívala stejným směrem jako on. Spatřila, jak se šípkové křoví divoce zavlnilo, když se jím pomalu kolébal pryč obrovský medvěd. Ian vstal a nabídl Brianně ruku.

Vytáhla se do plné výšky, zapotácela se a protáhla si končetiny. Cítila v duši takový klid, že téměř přeslechla, co říká její otec, který vstával za ní.

„Cože?“ zeptala se a otočila se k němu.

„Řekl jsem, že je v tom ještě jedna věc, že ano?“

„Ještě jedna?“ zeptala se a pousmála se. „Copak už toho nebylo dost?“

Jamie vydal hrdelní skotský zvuk, napůl omluvu, napůl varování.

„Ten Robert Cameron,“ řekl. „Říkala jsi, že si nejspíš přečetl naše dopisy.“

Brianně začala po páteři pomalu stékat stružka ledového potu.

„Ano.“ Pocit klidného bezpečí se zčistajasna vypařil.

„Takže ví o jakobitském zlatu, které jsme schovali k whisky, a také ví, kde jsme. A pokud to ví on, tak to vědí i jeho přátelé. On sám možná přes kameny cestovat nemůže, ale třebaš zná někoho, kdo to dovede.“ Jamie na ni upřel modré oči. „Dřív nebo později vás někdo přijde hledat.“

3

RUSTIKÁLNÍ, VENKOVSKÉ A VELICE ROMANTICKÉ

Slunce sotva vstalo, ale Jamie už byl dávno pryč. Krátce jsem se probudila, když mě políbil na čelo a zašeptal, že jde s Briannou na lov, pak mě políbil na rty a vypařil se do mrazivé temnoty. Pak jsem ale znovu usnula a znovu jsem se vzbudila o dvě hodiny později v teplém hnízdečku ze starých prošíváných dek – daru od Crombiových a Lindsayových –, které nám sloužily místo postele, a posadila jsem se s překříženýma nohama jen ve spodničce. Prsty jsem si z vlasů vyčesávala listí a trávu a užívala si vzácný pocit pomalého probuzení, a ne toho tolikrát prožitého pocitu, že vás právě vystřelili z děla.

S příjemným vzrušením jsem předpokládala, že až bude dům obyvatelný a MacKenzieovi spolu se synem Ferguse a Marsalí, Germainem, a s Fanny, osiřelou dívkou, jež s námi zůstala po příšerné smrti své sestry, budou všichni bydlet uvnitř, rána budou úplně jiná. Ze všeho nejvíc budou asi připomínat exodus netopýrů z jeskyně Carlsbad, který jsem jednou viděla ve zvláštním pořadu Disneynature. Prozatím však byl svět zářivý a plný klidu.

Z vlasů mi vypadla zářivě červená беруška a přistála mi na spodničce, což mě ze zamyšlenosti prudce vytrhlo. Vyskočila jsem, sklepla toho broučka do dlouhé trávy u velké klády a odešla jsem do křoví pro trochu soukromí. Vynořila jsem se se svazkem čerstvé horské máty. V kbelíku zůstalo vody tak akorát na to, abych si mohla uvařit čaj. Mátu jsem proto odložila na rovnou plošku, kterou Jamie otesal na konci obrovského vyvráceného

topolu a která nám sloužila jako pracovní stůl a místo pro přípravu jídla, a odešla jsem rozdělat oheň a usadit mezi začernalé kameny konvici.

Na vzdáleném konci mýtiny pode mnou stoupala z komína Higginsových tenká spirála kouře jako had z košíku zaklínače; někdo přiložil i na jejich oheň.

Kdo mě dnes navštíví jako první? Možná Germain; minulou noc spal v chatě Higginsových s Jemmym – ale ten není o nic víc ranní ptáče než já. Fanny byla docela daleko, s vdovou Donaldsonovou a její obrovskou snůškou dětí; ta přijde později.

Bude to Roger, pomyslela jsem si, a ucítila jsem, jak mi pookřálo srdce. Roger a vnoučata.

Plameny olizovaly boky plechové konvice. Nadzvedla jsem víko a vhodila jsem dovnitř velkou hrst rozdrčených mátových listů – poté co jsem stonky důkladně zatřásla, abych shodila případné černé pasážéry. Zbytek jsem svázala kouskem provázku a přidala jsem ho k ostatním bylinkám zavěšeným pod stříškou mé improvizované ordinace. Ta se skládala ze čtyř tyčí, jež podpíraly mřížku zakrytou větvemi jedlovce poskytujícími stín a přístřeší. Měla jsem dvě stoličky – jednu pro sebe a jednu pro pacienta – a malý, hrubě vyrobený stolek, na nějž jsem si mohla odložit nástroje, které jsem potřebovala mít po ruce.

Jamie vedle přístřešku vybudoval i plátěný stan, který mohl pacientovi v případě potřeby zajistit soukromí a v němž jsem v soudcích, sklenicích a truhlách uchovávala potraviny a léky, aby se k nim nedostali mývali.

Bylo to rustikální, venkovské a velmi romantické místo. Sice se spoustou hmyzu, ušmudlanými kotníky, vystavené na milost rozmarům počasí a s občasným neodbytným pocitem za krkem, který vás varuje, že si vás právě měří něco, co by vás chtělo sežrat, ale i tak.

Roztouženě jsem pohlédla na nové základy.

Dům bude mít dva krásné krby z místního kamene; jeden už byl napůl postavený a stál pevně jako monolit uprostřed dřevěných trámů, které se brzy – jak jsem doufala – promění v naši kuchyň a jídelnu. Jamie mě ujistil, že postaví stěny velkého pokoje

a dočasně nad něj připevní plátěnou střechu, abychom mohli opět spát i vařit doma. A zbytek domu...

To by mohlo záviset na jakýchkoli velkolepých plánech, které on a Brianna předchozí večer během svého rozhovoru zplodili. Mlhavě jsem si vybavovala divoké poznámky o betonu a vnitřním potrubí, o nichž jsem doufala, že nezakoření, přinejmenším ne do té doby, než budeme mít střechu nad hlavou a pod nohama podlahu. Na druhou stranu...

Zvuky na stezce pode mnou mě upozornily, že už dorazila společnost, již jsem očekávala. Alespoň budeme mít další dva páry zkušených a schopných rukou, které pomohou se stavbou.

Na dohled se objevila Jemova rozzcuchaná hlava. Když mě spatřil, zazubil se od ucha až k uchu.

„Babi!“ vykřikl a vytasil poněkud potrhanou kukuřičnou placku. „Přinesli jsme ti snídani!“

* * *

Přinesli mi snídani, na mé současné poměry velmi bohatou: dvě čerstvé kukuřičné placky, grilované masové placky zabalené mezi vrstvami lopuchových listů, vařené vejce, dosud horké, a na dně skleničky čtvrt palce Amyiny loňské borůvkové marmelády.

„Paní Higginsová říká, abys jí prázdnou sklenici poslala zpět,“ informoval mě Jemmy, když mi ji podal. Sklenici však věnoval jen polovičatou pozornost, její zbytek upíral na velkou kládu, kterou předchozí noc zakrývala tma. „Páni! Co je to za strom?“

„Topol,“ řekla jsem a při prvním ukousnutí z masové placky jsem v rozkoši zavřela oči. Velká kláda byla zhruba šedesát stop dlouhá. Byla o dost delší, ale Jamie z horní části ořezal dřevo na stavbu a na oheň. „Tvůj dědeček říká, že než spadl, byl nejspíš víc než sto stop vysoký.“

Mandy se snažila na kládu vylézt; Jem jí jemně pomohl a pak se sklonil, aby se podíval podél celé délky klády. Z velké části byla hladká a bledá, ale na několika místech byla podrápaná a zbývaly na ní kousky kůry a maličké lesíky prašivek a mechu. „Spadl za bouře?“

„Ano,“ odpověděla jsem. „Do koruny uhodil blesk, ale nevím, jestli to byla ta samá bouře, která ho srazila k zemi. Možná po zásahu blesku uschl a pak ho další velká bouře porazila. Takhle jsme ho našli, když jsme se vrátili na Hřeben. Mandy, dávej pozor!“

Vyškrábala se na nohy a přecházela po kládě s rozpaženými rukama jako gymnastka, jednu nohu kladla opatrně před druhou. Kláda měla v tom místě dobrých pět stop v průměru, takže na ní bylo místa víc než dost, ale Mandy by se mohla tvrdě uhodit, kdyby z ní spadla.

„Tady, zlatíčko.“ Roger, který si se zájmem prohlížel stavenišť, přišel a z klády ji sundal. „Co kdybys šla s Jemem nasbírat babičce dříví? Pamatujete si, jak vypadá dobré dřevo na oheň?“

„Ano, samozřejmě.“ Jem se dmul pýchou. „Ukážu jí, jak na to.“

„Já to umím taky!“ řekla Mandy a probodla ho pohledem.

„Musíš si dávat pozor na hady,“ sdělil jí.

Znovu se rozzářila a na hněv už zapomněla. „Chci vidět hada!“

„Jeme...“ začal Roger, ale Jemmy protočil panenky.

„Já vím, tati,“ řekl. „Když najdu malého, dovolím jí si na něj sáhnout, pokud to tedy nebude chřestýš nebo ploskolebec.“

„Ježíši,“ zamumlal Roger a díval se, jak ruku v ruce odcházejí.

Polkla jsem poslední sousto kukuřičné placky, olízla si z koutku úst borůvkovou marmeládu a soucitně na něj pohlédla.

„Když jste tu bydleli naposled, nikdo neumřel,“ připomněla jsem mu. Otevřel ústa, aby odpověděl, ale znovu je zavřel, a mně to došlo. Mandy posledně téměř *umřela*. Takže ať už je k návratu přimělo cokoli...

„To je v pořádku,“ řekl pevně, aby odpověděl na obavy, které se mi zřejmě zračily ve tváři. Pousmál se, chytil mě za loket a odtáhl mě do stínu mé ordinace.

„To je v pořádku,“ řekl a odkašlal si. „My jsme v pořádku,“ řekl o něco hlasitěji. „Všichni jsme tu a jsme zdraví. Na ničem jiném teď nezáleží.“

„Dobře,“ řekla jsem, ale moc mě to neupokojilo. „Na nic víc se nebudu ptát.“

Tomu se zasmál a v kropenatém světle pod větvemi teď vypadal znovu mladý. „Povíme ti to,“ ujistil mě, „ale je to převážně Briannin příběh, měla bys to slyšet od ní. Zajímalo by mě, co asi loví, ona a Jamie.“

„Nejspíš sebe navzájem,“ řekla jsem s úsměvem. „Posaď se.“ Chytila jsem ho za paži a otočila ho k vysoké stoličce.

„Sebe navzájem?“ Pohodlně se na stoličce uvelebil a přitáhl si nohy pod sebe.

„Někdy je těžké najít slova a povídat si s člověkem, kterého jsi velmi dlouho neviděl – obzvlášť když je ten člověk pro tebe důležitý. Chvíli to trvá, než se zase uvolníte a zvyknete si na sebe, a je to jednodušší, když při tom máte něco na práci. Dovolíš mi podívat se ti na krk?“

„Ještě ti není příjemné se mnou mluvit?“ zeptal se lehce.

„Ale je,“ ujistila jsem ho. „Lékaři nikdy nemají problém mluvit s lidmi. Začneš tím, že jim nařídíš, aby se svlékli, to prolomí ledy. A než je celé prohmataš a nahlédneš do jejich otvorů, konverzace začne být obvykle celkem družná, i když ne nutně uvolněná.“

Zasmál se, ale rukou si nevědomky sevřel límec košile a přitiskl si jej k sobě.

„Abych řekl pravdu,“ řekl a snažil se tvářit vážně, „přišli jsme jen proto, že nám tu někdo zdarma pohlídá děti. Za poslední čtyři měsíce jsme se od dětí nikdy nehnuli na víc než šest stop.“ Zasmál se, pak se mu dech zadrhl v hrdle a skončilo to malým záchvatem kašle.

Položila jsem ruku na tu jeho a usmála se. On mi úsměv opětoval – ačkoli s menší jistotou než před chvílí. Odtáhl ruku, rychle si rozepnul košili a odrhnul látku dál od krku. Odkášlal si, těžce.

„Neboj se,“ řekla jsem. „Zníš mnohem lépe, než když jsem tě viděla naposled.“

A skutečně tak zněl, což mě poněkud překvapilo. Hlas měl stále ještě zlomený, drsný a chraplavý – ale mluvil s mnohem menší námahou a zdálo se, že už mu to nepůsobí neustálou bolest.

Roger pozvedl bradu a já se opatrně natáhla a prsty mu těsně pod čelistí objala krk. Byl čerstvě oholený a kůži měl chladnou a mírně vlhkou. Ucítila jsem vůni mýdla na holení s jalovcovými

bobulemi, které jsem vyrobila pro Jamieho; nejspíš mu ho donesl dnes brzy ráno. Dojala mě obřadnost toho malého gesta – a ještě víc mě dojala naděje v Rogerových očích. Naděje, kterou se snažil skrýt.

„Potkal jsem lékaře,“ řekl drsným hlasem. „Ve Skotsku. Jmenoval se Hector McEwan. Byl... jedním z nás.“

Prsty mi ztuhly a mé srdce spolu s nimi.

„Chceš říct, cestovatel?“

Přikývl. „Musím ti o něm vyprávět. O tom, co udělal. Ale to může chvíli počkat.“

„Co udělal?“ zopakovala jsem. „Co udělal tobě?“

„Ano. Ale nejdřív o tom, co udělal pro Bucka...“

Už jsem se ho chystala zeptat, co se stalo Buckovi, když se mi náhle upřeně zahleděl přímo do očí.

„Viděla jsi někdy modré světlo?“ zeptal se. „Když se někoho dotkneš jako doktorka? Abys ho léčila?“

Na pažích a krku mi naskočila husí kůže. Musela jsem odtáhnout prsty od jeho krku, protože se mi začaly trást.

„Sama jsem to nikdy neudělala,“ řekla jsem opatrně, „ale viděla jsem to. Jednou.“

V duchu jsem to spatřila znovu, stejně jasně jako ve stínech mé postele v L'Hôpital des Anges, když jsem potratila Faith a sama jsem umírala na poporodní horečku. Když na mě mistr Raymond položil ruce, viděla jsem, jak mi kosti v paži přes kůži září modrým světlem.

Pustila jsem tu vizi jako rozpalený talíř a uvědomila jsem si, že mi Roger pevně svírá ruku.

„Nechtěl jsem tě vystrašit,“ řekl.

„Nejsem vystrašená,“ řekla jsem, ale byla to pravda jen napůl. „Jenom otřesená. Už deset let jsem na to nepomyslela.“

„Mě to vyděsilo až k smrti,“ řekl upřímně a pustil mi ruku. „Když Buckovu srdci udělal to, co mu udělal, bál jsem se s ním mluvit, ale věděl jsem, že musím. A když jsem se ho dotkl – abych ho zastavil, víš; šel jsem po stezce za ním – on náhle ztuhl. Pak se otočil a položil mi ruku na hrud’ – i Roger sám nevědomky zvedl ruku a položil si ji na hrud’ – „a on... mi řekl to samé, co

jsem ho slyšel říct Buckovi: „*Cognosco te.*“ Znamená to „Znám tě“,“ objasnil, když viděl můj nechápavý výraz. „Je to latinsky.“

„Poznal – co jsi zač – jen tím, že se tě dotkl?“ Přes ramena a dolů po pažích mi přejel divný pocit. Ne tak docela strach... spíš něco jako úcta.

„Ano. *Já* to na něm nepoznal,“ dodal spěšně. „Necítil jsem nic zvláštního, ne v tu chvíli. Předtím jsem ho bedlivě pozoroval, když Buckovi položil ruku na hrud' – Buck dostal něco jako infarkt, když prošel kameny...“

„Šel s tebou a s Bree a...“

Roger bezmocně mávl rukou.

„Ne, tohle bylo... dřív. Každopádně, Buck na tom byl špatně a lidé, kteří ho přijali pod svou střechu, poslali pro doktora, toho Hectora McEwana. Ten položil Buckovi ruku na hrud' a – a začal dělat drobné pohyby – a já viděl – opravdu jsem to *viděl*, Claire – slabou modrou záři, která mu vycházela mezi prsty a šířila se po jeho ruce.“

„Pro Kristovy rány.“

Zasmál se.

„Ano. Přesně tak. Nikdo jiný to však neviděl,“ dodal a z obličeje mu vyprchal smích. „Jenom já.“

Pomalu jsem si třela dlaně o sebe a zkoušela si to představit.

„Buck,“ řekla jsem. „Předpokládám, že přežil? Přece jste se ptali, jestli jsme ho neviděli.“

Nato se Rogerův výraz změnil a za očima se mu mihnul stín.

„Přežil. Ale. My jsme se – rozdělili, když jsem našel Bree a děti... Je to...“

„Dlouhý příběh,“ dokončila jsem za něj. „Možná by to mohlo počkat, dokud se Jamie a Bree nevrátí z lovu. Ale co ten doktor McEwan – řekl ti něco o – tom modrém světle?“ Ta slova mi na jazyku zněla cize, ale přesto jsem si to dokázala představit; v dlaních jsem při tom pomyslení cítila mravenčení a nevědomky jsem k nim sklonila oči. Ne, stále byly růžové.

Roger zavrtěl hlavou. „Mnoho ne, ne. Ne slovy. Ale – přiložil mi ruce ke krku.“ Zvedl ruku a dotkl se hrubé jizvy po oprátce. „A... pak se něco stalo,“ řekl tiše.

4

ŽENY BUDOU ZUŘIT

„Nezajdeš se mnou do chaty, sestřenko?“ zeptal se Ian a tvářil se nezvykle nesměle. „Pro případ, že už se Rachel vrátila. Já bych... si přál, abys ji poznala.“

„Moc ráda bych ji poznala,“ řekla Bree upřímně a usmála se. Pozvedla obočí na svého otce, ale ten přikývl.

„Bude dobré tohle na chvíli odložit,“ řekl a rukávem si otřel zpocený obličej. „A jestli jsi ráno podožil kozy, jak tě matka požádala, Iane, neodmítl bych hrnek mléka.“ On a Ian nesli použitelné části jelena svázané do neskladného vaku z převážně nedotčené kožešiny. Měli jej zavěšený na pevné tyči a tu nesli společně na ramenou. Byl horký den.

Zdalo se, že v chalupě v osikovém hájku někdo je. Dveře byly otevřené a na schodu před nimi stál v mihotavém stínu kolovrátek, židle a nízký košík plný hnědých a šedých chomáček. Brianna hádala, že to musí být čistá vyčesaná vlna. Přadlenu nebylo nikde vidět, ale v domě nějaké ženy zpívaly, a to v gaelštině. Každých pár veršů přitom propukly v smích a jeden jasný hlas pak verš zazpíval znovu a druhý jej zopakoval, občas se na nějakém slovu zarazil a pak se opět ozval smích.

Jamie se usmál, když to slyšel.

„Jenny malou Rachel učí *gàidhlig*,“ vysvětlil, i když to ostatní už sami pochopili. „Polož to sem, Iane.“ Kývl ke stínu pod spadlým polenem. „Ženy by zuřily, kdybychom do domu přinesli mouchy.“

Někdo v domě je zřejmě zaslechl, protože zpěv ustal a kdosi vystrčil hlavu ze dveří.

„Iane!“ Vyšší, velice krásná tmavovlasá dívka vykoukla ven a seskočila z verandy a popadla Iana v nevázaném objetí. Ten jí ho okamžitě oplatil. „Přišla tvoje sestřenice! Víš to?“

„Ano, vím,“ řekl a políbil ji na ústa. „Pojď pozdravit moji sestřenici Briannu, *mo ghràidh*. A taky strýčka Jamieho,“ dodal, když se otočil.

Bree už se usmívala, dojala ji očividná láska mezi mladými Murrayovými, a když pohlédla na svého otce, spatřila na jeho tváři stejný úsměv. A viděla, že se ještě rozšířil, když se podíval za ně do otevřených dveří, ze kterých vyšla drobná žena a v náručí držela miminko, zabalené pouze do hadříku.

„Kdo...“ začala a pak její oči spočinuly na Brianně a ona v úžasu otevřela ústa.

„Požehnaná Brigito, ochraňuj nás,“ řekla mírně, ale její vřelé, modré oči, šikmé stejně jako ty Jamieho, se na Briannu usmívaly. „Obři přišli. A říkají, že tvůj manžel také, a ten má být ještě vyšší než ty, děvče. A prý máte i děti – vsadím se, že všechny rostou jako plevel?“

„Jako houby po dešti,“ řekla Bree, zasmála se a sklonila se, aby svou drobnou tetu objala. Jenny voněla po kozách, čerstvě vlně, ovesné kaši, opečeném kváskovém chlebu a z vlasů i oděvu se jí linula slabá vůně, kterou Bree už dávno zapoměla. Náhle v ní ale rozpoznala mýdlo, jež Jenny vyráběla v Lallybrochu. Přidávala do něj med, levanduli a nějakou bylinu z vysočiny, která nemá žádné anglické jméno.

„Moc ráda tě vidím,“ řekla a oči se jí zalily slzami, neboť jí mýdlo připomnělo Lallybroch tak, jak ho viděla poprvé – a s tou představou se objevila i druhá a silnější: přízrak jejího vlastního Lallybrochu.

Potlačila slzy, napřímila se a přinutila se k roztřesenému úsměvu. Ten se však okamžitě vypařil, když se rozpomněla.

„Ale ne, tetičko! Tolik mě to mrzí. To se strýčkem Ianem.“ Zaplavila ji nová vlna zármutku. Ian Murray starší byl sice kromě několika krátkých let mrtvý po celý její život a potkala ho jen jednou, ale nyní jí ta ztráta připadala čerstvá a omračující.

Jenny sklonila hlavu a poplácala miminko po drobounkých zádech. Hlavičku mu pokrývalo světle hnědé chmýří, takže vypadalo jako kuřátko perličky.

„Ach,“ řekla tiše. „Můj Ian je stále se mnou. Vidím ho ve tváři toho maličkého. Vypadá, jako by mu z oka vypadl.“

Zručně miminko přetočila a opřela si ho o bok, takže velkýma kulatýma očima vzhlíželo k Brianně – mělo stejně teple hnědé oči jako její bratranec Ian – a jako jeho otec.

„Ach,“ řekla Brianna, kterou to okamžitě okouzlo a utěšilo. Opatrně se natáhla a nabídla miminku prst. „Takže ty se jmenuješ... Oggy?“

Jenny a Rachel se obě zasmály, jedna s upřímným pobavením ta druhá smutně.

„Bohužel se nám ještě nepodařilo najít pro něj pořádné jméno,“ řekla Rachel a jemně se dotkla jeho ramene. Oggy se otočil za matčiným hlasem a otáčel se dál, pomalu se vykláněl z Jennyina náručí jako lenochod, kterého neúprosně přitahuje sladké ovoce.

Rachel ho zvedla a jemně ho pohladila po tváři. Otočil hlavu – opět pomalu – a začal jí cucat kloub prstu.

„Ian říká, že mohawkské děti dostávají skutečná jména, až když jsou starší, do té doby mají jen dětské jméno.“

Jenny při tom pozvedla krásně tvarované černé obočí.

„Chceš mi říct, že tomu dítěti budete říkat Oggy až... do kdy?“

„To ne,“ ujistila ji Rachel. „Určitě něco vymyslíme mnohem dřív.“ Usmála se na svou tchyni, která protočila panenky a upřela pozornost zpět na Briannu.

„Jsem ráda, že neměla takové starosti s vlastními dětmi, a *nighean*. Jamie v dopisech říkal, že se jmenují Jeremiah a Amanda, je to tak?“

Brianna zakašlala a vyhnula se Rachelinu pohledu.

„Tedy... Jeremiah Alexander Ian Fraser MacKenzie,“ řekla. „A Amanda Hope Claire MacKenzieová.“

Jenny na znamení souhlasu přikývla, ať už tím chválila množství těch jmen či jejich kvalitu.

„Jenny!“ Briannin otec se objevil na verandě, zpocený, neupravený a s očividně zakrvácenou košilí. „Ian nemůže najít pivo.“

„Vypily jsme ho,“ zavolala na něj Jenny, aniž by hnula brvou.
„Aha.“ Zmizel zpět v domě, nejspíš aby našel cokoli jiného k pití, a na verandě po sobě zanechal vlhké, mírně krvavé stopy.

„Co se mu stalo?“ dožadovala se Jenny a střelila pohledem od stop k Brianně, která jen pokrčila rameny.

„Medvěd.“

„Aha.“ Zdálo se, že to chvíli vstřebává, ale pak jen zavrtěla hlavou. „V tom případě mu asi budu muset to pivo donést.“ Odešla za muži a Briannu s Rachel nechala venku.

„Asi jsem ještě nikdy nepotkala kvakerku,“ řekla Brianna po mírně rozpačité odmlce. „Mimochodem, je kvakerka správné slovo? Není to...“

„My říkáme přítelkyně,“ řekla Rachel a znovu se usmála. „Kvaker však není urážlivé. Ale myslím, že jsi přinejmenším jednoho z nás potkat musela. Možná jsi to vůbec nevěděla, pokud se ten přítel rozhodl, že s tebou nebude hovořit prostou mluvou. Většina z nás nemá pruhu, skvrny ani jiné tělesné znaky, kterými bychom se odlišovali.“

„Většina z vás?“

„Tedy, přirozeně si nevidím na vlastní záda, ale jsem si jistá, že by mi Ian řekl, kdyby tam bylo něco pozoruhodného...“

Brianna se zasmála. Z hladu, úlevy a prosté opětovné radosti nad shledáním s rodinou byla trochu jako opilá. Se zjevně kouzelně rozrostlou rodinou.

„Jsem opravdu ráda, že tě poznávám,“ řekla Brianna Rachel. „Nedokázala jsem si představit, jaká dívka by si Iana vzala – omlouvám se, jestli to vyznělo špatně...“

„Ne, máš docela pravdu,“ ujistila ji Rachel. „Ani já jsem si nedovedla představit, že bych se provdala za muže, jako je on, a přesto je každé ráno v mojí posteli. Říká se, že cesty Páně jsou nevyzpytatelné. Pojd' dál,“ dodala a přehodila si Oggyho v náručí. „Vím, kde najdeme víno.“

5

MEDITACE O JAZYLCE

„Celé to začíná *in medias res*, a pokud máte štěstí, tak to tím i skončí.“ Roger polkl a já pod prsty cítila, jak mu poskočil hrtan. Kůži na krku měl pod mou rukou chladnou a hladkou, ale na kloubech ruky jsem cítila malíčkové jehličky vousů rašících pod bradou.

„Tohle řekl doktor McEwan?“ zeptala jsem se zvědavě. „Zajímalo by mě, co tím asi myslel.“

Roger měl oči stále ještě zavřené – lidé je obvykle zavírali, když jsem je prohlížela, jako by si potřebovali uchovat aspoň trochu soukromí – ale při tomhle je otevřel. V ranním světle měly až zarážející sytě zelený odstín.

„Ptal jsem se ho. Řekl, že nic nikdy skutečně nezačíná ani nekončí, tedy alespoň z jeho pohledu ne. Lidé si prý myslí, že život dítěte začíná porodem, ale tak to zjevně není – vidíte, jak se hýbe už v děloze, a pokud se dítě narodí příliš brzy, často krátce ještě žije a vy vidíte, že vnímá všemi svými smysly, i když se ještě nedovede udržet při životě.“

Nyní jsem oči zavřela já, ne proto, že by mě Rogerův pohled zneklidnil, ale abych se mohla lépe soustředit na vibrace jeho slov. Posunula jsem ruku na jeho hrdle o kousek níž.

„Nuže, v tomto má celkem pravdu,“ řekla jsem a představila si při mluvení vnitřní anatomii hrdla. „Miminka se rodí pro život připravená. Všechny tělesné pochody – kromě dýchání – pracují už dlouho před porodem. Ale i tak je to poněkud mystická poznámka.“

„Ano, to je.“ Znovu polkl a já na holém předloktí ucítila jeho teplý dech. „Trochu jsem vyzvídal, protože tím očividně chtěl něco vysvětlit – nebo se to pokoušel objasnit tak dobře, jak jen dovedl. Asi nedokážeš popsat, co přesně děláš, když někoho léčíš, že?“

Usmála jsem se, aniž bych otevřela oči. „No, mohla bych to zkusit. Ale neřekl jsi to tak úplně správně. Já nikoho neléčím. Lidé se léčí sami. Já jen... pomáhám.“

Při zvuku, který nebyl tak docela smíchem, mu hrtan složitě dvakrát poskočil. *Měla jsem dojem*, že pod palcem cítím nepatrnou prohlubeň, kde chrupavku částečně rozdrtilo lano... Přiložila jsem si ruku na vlastní hrdlo, abych to mohla porovnat.

„Přesně tohle vlastně říkal taky – tedy Hector McEwan. Ale on lidi léčil; viděl jsem, jak to dělá.“

Spustila jsem obě ruce od našich hrdel a otevřela jsem oči.

Rychle mi shrnul svůj vztah s Williamem Buccleighem, od Buckovy role při jeho oběšení v Alamance přes objevení jeho předka v Inverness v roce 1980 až k tomu, jak se k němu Buck připojil při pátrání po Jemovi poté, co chlapce unesl bývalý Briannin kolega z práce, Rob Cameron.

„Tehdy se stal... něčím víc než jen mým přítelem,“ řekl Roger. Sklonil oči a odkašlal si. „Šel se mnou hledat Jema. Jem tam samozřejmě nebyl, ale našli jsme jiného Jeremiaha. Mého otce,“ řekl prudce, hlas se mu na tom slově zlomil. Reflexivně jsem se natáhla po jeho ruce, ale on odmítavě mávl a znovu si odkašlal.

„To je v pořádku. O tomhle ti budu – budu vyprávět... později.“ Polkl, trochu se napřímil a znovu mi pohlédl do očí. „Ale Buck – tak jsme mu říkali, Buck – když jsme se vrátili přes kameny, abychom hledali Jema, ten průchod nás oba... poškodil. Říkala jsi, že si myslíš, že je to pokaždé horší, když to děláš opakovane?“

„Neřekla bych, že jednou ti to *neublíží*,“ řekla jsem a v duchu jsem se zachvěla při vzpomínce na tu prázdnotu a chaos na místě, kde zdánlivě neexistuje nic než hluk. To a slabý záblesk myšlenky, který je tím jediným, co vás drží pohromadě od jednoho nádechu k druhému. „Ale ano, je to čím dál horší. Co se stalo vám?“

„Mně nic moc. Na chvíli jsem ztratil vědomí, a když jsem se probudil, dusil jsem se a lapal jsem po dechu. Byl jsem pokrytý studeným potem, dezorientovaný, chvíli jsem nemohl sebrat rovnováhu a kymácel jsem se. Ale Buck...“ Zamračil se a já viděla, jak se jeho oči změnilly, když opět upřel pohled dovnitř a spatřil zelené návrší Craigh na Dun, kde se probudil s deštěm na tváři. Stejně jako jsem se tam třikrát probudila i já. Pomalu mi vstaly chloupky za krkem.

„Zdálo se, že jde o jeho srdce. Bolelo ho na hrudi, v levé paži a nemohl pořádně dýchat. Říkal, že je to, jako by měl na hrudi závaží. Nemohl vstát. Podal jsem mu ale vodu a po chvíli už se zdál být v pořádku. Přinejmenším mohl chodit a mé návrhy, že bychom se měli zastavit a odpočinout si, jen odbyl.“

Tedy se rozdělili, Buck se vydal hledat cestu do Inverness a Roger se vydal do Lallybrochu, kde...

„Lallybroch!“ Tentokrát jsem ho chytla za paži. „Šel jsi tam?“

„Ano,“ řekl a usmál se. Chytil mě za ruku, kterou jsem mu položila na paži. „Potkal jsem Briana Fräsera.“

„Ty – ale – Briana?“ Zavrtěla jsem hlavou, abych si ji pročistila. Nedávalo to žádný smysl.

„Ne, nedávalo to smysl,“ řekl. Zřejmě mi z tváře četl myšlenky a usmál se tomu výsledku. „My... nešli jsme – chci říct *do té doby* jsme nešli – tam, kam jsme si mysleli. Skončili jsme v roce 1739.“

Dlouhou dobu jsem na něj jen zírala a on nakonec bezmocně pokrčil rameny.

„Později,“ řekl pevně, znovu si sáhl na krk a pomyslel si: „*In Medias Res.*“ *Co tím jen ten ďábel McEwan myslí?*

Slyšela jsem jen vzdálené výkřiky dětí od potoka a vysoké, skřípavé vriskání jestřába na vysoké větvi na opačné straně naší mýtiny. Téměř jsem ho – nebo ji – viděla koutkem oka: velkého tmavého tvora, který tvarem připomínal torpédo, sedícího na uschlé větvi. A postupně jsem začínala slyšet – nebo jsem si myslela, že slyším – hučení krve v Rogerově krku, slabý zvuk, oddělený od dusotu jeho tepu. A skutečnost, že to očividně slyším přes konečky prstů, mi připadala překvapivě obyčejná.

„Ještě mi něco vyprávěj,“ navrhla jsem, nejen abych neslyšela to, co jsem si myslela, že slyším, ale také abych mu uvolnila hrdlo. „O čemkoli.“

Chvilí jen tak broukal, ale to ho přinutilo ke kašli, a já spustila ruku, aby mohl otočit hlavu.

„Omlouvám se,“ řekl. „Bobby Higgins mi vyprávěl, jak se Hřeben rozrostl – prý je tu mnoho nových rodin?“

„Jako plevele,“ řekla jsem a vrátila ruku na jeho hrdlo. „Když jsme se vrátili, zjistili jsme, že se tu usadilo přinejmenším dvacet nových rodin. A tři další přišly jen od našeho návratu ze Savannah, kam na nás krátce zavanuly větry války.“

Přikývl, mírně se zamračil a úkosem na mě upřel zelené oči. „Nepředpokládám, že je mezi novými osadníky nějaký kněz?“

„Ne,“ řekla jsem rázně. „Je to něco, co bys chtěl? Chci říct, stále si myslíš, že...“

„Ano.“ Vzhledl ke mně, trochu nesměle. „Ještě nejsem plně vysvěcený; budu se o to muset nějak postarat. Ale když jsme se rozhodli vrátit, probírali jsme to – já a Bree. Mluvili jsme o tom, co budeme dělat. Tady. A...“ Zvedl obě ramena, ačkoli dlaně nechal na kolenou. „Tohle bych dělat mohl.“

„Už dřív jsi tu býval knězem,“ řekla jsem a pozorně přitom sledovala jeho tvář. „Opravdu musíš být *formálně* vysvěcený, aby ses k té práci mohl vrátit?“

Nemusel nad tím přemýšlet, tohle už měl dávno promyšlené.

„Musím,“ odpověděl. „Necítil jsem se... špatně... když jsem dřív pohrbíval, oddával a křtil. Někdo to dělat musel a nikdo jiný tu nebyl. Ale chci to dělat pořádně.“ Pousmál se. „Možná je to jako rozdíl mezi předśňatkem a skutečným manželstvím. Nebo rozdíl mezi slibem a přísahou. I když víš, že bys ten slib nikdy neporušila, chceš...“ S námahou hledal slova. „Chceš vnímat váhu té přísahy. Něco, co bude stát za tebou.“

Přísaha. Pár jsem jich za život složila. A měl pravdu; všechny – i ty, které jsem porušila – něco znamenaly, měly svoji váhu. A několik z nich za mnou stálo a stojí dodnes.

„Je v tom rozdíl,“ řekla jsem.

„Víš, měla jsi pravdu,“ řekl překvapeným tónem a usmál se na mě. „Je snadné mluvit s doktorkou – obzvlášť když tě drží za krk. Chceš tedy zkusit McEwanovu metodu?“

Narovnala jsem se a poněkud rozpačitě jsem si protáhla ruce.

„Snad to nemůže uškodit,“ řekla jsem a doufala, že se nemýlím. „Víš...“ dodala jsem neochotně a ucítila jsem, jak Rogerův ohryzek pod mými prsty poskočil.

„Já vím,“ řekl drsně. „Žádná očekávání. Pokud se něco stane... Inu, tak se to stane. A pokud ne, o nic hůř na tom nebudu.“

Přikývla jsem a jemně jsem mu začala prsty prohmatávat krk. Tracheotomie, kterou jsem provedla, abych mu zachránila život, zanechala v prohlubni jeho hrdla malou jizvu, drobnou, asi palec dlouhou čárku. Přejela jsem po ní palcem a cítila jsem nad ní i pod ní kruhy zdravé chrupavky. Z lehkosti toho doteku se náhle roztrásl a na krku mu naskočila husí kůže. Tiše se rozesmál.

„Někdo mi přešel po hrobě,“ řekl.

„Spíš ti dupe po krku,“ řekla jsem s úsměvem. „Pověz mi, co ti říkal doktor McEwan? Řekni všechno, co si pamatuješ.“

Neodtáhla jsem ruku a cítila jsem, jak mu poskočil ohryzek, když si těžce odkašlal.

„Prohmatával mi hrdlo – asi tak jako ty,“ dodal a oplatil mi úsměv. „A ptal se, jestli vím, co je to jazyk. Řekl,“ Rogerova ruka se bezděčně zvedla k hrdlu, ale několik palců před ním se zarazil, „že ta moje je asi o palec výš, než je obvyklé, a že kdyby byla na normálním místě, byl bych už mrtvý.“

„Vskutku,“ řekla jsem zaujatě. Položila jsem mu palec pod čelist a řekla: „Polkni, prosím.“

Když to udělal to, sáhla jsem si přitom na vlastní krk a polkla. Neustále jsem se však dotýkala i jeho hrdla.

„No to mě podrž,“ řekla jsem. „Jistě, mám jen malý vzorek a některé rozdíly se dají připsat pohlaví – ale možná má pravdu. Třeba jsi neandrtálec.“

„Cože?“ Zíral na mě.

„To byl jen žert,“ ujistila jsem ho. „Ale je pravda, že jazyk je jeden z rozdílů mezi neandrtálci a moderními lidmi. Většina vědců si myslí, že žádnou neměli, a proto nemohli mluvit, ale

můj strýček Lamb říkal... Je docela nezbytná pro srozumitelnou řeč,“ dodala jsem, když jsem viděla jeho nechápavý pohled. „Drží na místě jazyk. Můj strýček si nemyslel, že by mohli být němí, proto se domníval, že ji měli jen jinak umístěnou.“

„To je velmi zajímavé,“ řekl Roger zdvořile.

Odkašlala jsem si a znovu mu obkroužila krk.

„Dobře. Když McEwan tohle řekl o tvé jazylce, co udělal dál? Jak přesně se tě dotkl?“

Roger mírně zaklonil hlavu, zvedl ruku a upravil můj stisk, posunul mou ruku o palec dolů a mírně mi roztáhl prsty.

„Zhruba takhle,“ řekl a já zjistila, že rukou zakrývám – nebo se přinejmenším dotýkám – všech hlavních částí krku – od hrtanu až po jazylku.

„A pak...?“ Bedlivě jsem naslouchala – ne jeho hlasu, ale jeho tkáni. Jeho hrdla jsem se dotýkala tucetkrát, obzvláště během jeho zotavování po oběšení, ale se vším, co se seběhlo pak, jsem se ho nedotkla už sedm let – až dodnes. Cítila jsem pevné svaly jeho krku a uvědomila jsem si, jak to pro něj může být důležité. Udělalo se mi z toho nevolno, neměla jsem ani tušení, co Hector McEwan mohl udělat – nebo co si Roger představoval, že dělá – a ještě menší jsem měla ponětí, jak to zvládnout sama.

„*Jen vím, jak by měl být cítit zdravý hrtan, a poznám, jak je cítit ten váš, a...* Položil jsem tam prsty a představil si, jaký by měl být.“ Tak McEwan odpověděl na Rogerovy otázky. Přemýšlela jsem, jestli věděl, jak by měl být cítit zdravý hrtan.

„Cítil jsem teplo.“ Roger opět zavřel oči; soustředil se na můj dotek. Hladkou vybouleninu hrtanu jsem cítila pod bříškem palce, trochu poskakovala, když Roger polkl. „Nic znepokojivého. Bylo to jen, jako když vejdeš do místnosti, kde hoří oheň.“

„Připadá ti i teď můj dotek teplý?“ Měl by, pomyslela jsem si, Roger měl kůži chladnou.

„Ano,“ řekl, aniž by otevřel oči. „Ale to je na povrchu. Když McEwan... udělal, co udělal, cítil jsem to uvnitř.“ Soustředěně nakrčil obočí. „Já... cítil jsem to... tady...“ Zvedl ruku a přesunul můj palec kousek doprava od středu krku, přímo pod jazylku. „A... tady.“ V překvapení otevřel oči a přitiskl si dva prsty nad

klíční kost, asi palec nebo dva nalevo od vrcholu hrudní kosti. „To je zvláštní; tohle jsem si nepamatoval.“

„A dotkl se tě také tady?“ Přesunula jsem spodní prsty níž a ucítila jsem, jak se mi zrychlily smysly. To se mi stávalo často, když jsem se plně zabývala pacientovým tělem. Roger to ucítil také – překvapeně po mně blýskl očima.

„Co...?“ začal, ale než kdokoli z nás stihl říct něco dalšího, z mýtiny pod námi se ozval vysoký jekot. Po něm okamžitě následovala změt mladých hlasů, další zavytí a poté hlas, v němž jsme poznali Mandy. Rozzuřeně burácela: „Jsi zlý, jsi zlý, jsi zlý a já tě nenávidím! Jsi zlý a půjdeš do *PEKLA*!“

Roger vyskočil na nohy. „Amando!“ zařval. „Okamžitě pojď sem!“ Přes jeho rameno jsem spatřila Amandu s tváří zkřivenou vzteky, jak se snaží chytit svou panenku Esmeraldu, kterou jí Germain držel za jednu ručičku nad hlavou. Uskakoval přitom před Amandinými odhodlanými pokusy ho kopnout.

Germain překvapeně vzhlédl a Amanda ho nohou v pevné kotníkové botě trefila plnou silou do lýtky. Jasně jsme uslyšeli křupnutí toho nárazu, které okamžitě vystřídal Germainův bolestný výkřik. Jemmy se zděšeným výrazem popadl Esmeraldu, vrazil ji Amandě do náručí a s provinilým pohledem přes rameno utekl do lesa. Germain se belhal za ním.

„Jeremiahu!“ zaburácel Roger. „Okamžitě se zastav!“ Jem ztuhl, jako by ho zasáhl paprsek smrti, avšak Germain nikolí, ten s divokým chrastěním zmizel v křoví.

Sledovala jsem ty chlapce, ale tichý přidušený zvuk mě přiměl ostře pohlédnout na Rogera. Zbledl a oběma rukama si svíral hrdlo. Popadla jsem ho za paži.

„Jsi v pořádku?“

„Já... nevím.“ Mluvil chraplavým šepotem, ale věnoval mi stín bolestného úsměvu. „Myslím – asi jsem si něco natáhl.“

„Tatínku?“ řekl malinký hlásek vedle mě. Amanda dramaticky popotáhla a rozmazala si slzy i nudle po celém obličeji. „Zlobíš se na mě, tatínku?“

Roger se zhluboka nadechl, zakašlal, předklonil se, dřepł si a přitáhl si ji do náručí.

„Ne, zlatíčko,“ řekl tichým, ale víceméně normálním hlasem a něco sevřeného v mém nitru se začalo opět uvolňovat. „Nezlobím se. Nesmíš však lidem říkat, že půjdou do pekla. Pojď sem. Umyjeme ti obličej.“ Vzal Amandu do náruče, vstal a otočil se k mému stolku, na němž stála mísa a konev.

„Udělám to sama,“ řekla jsem a natáhla se pro Mandy. „Možná bys chtěl jít a... é... promluvit si s Jemem?“

„Hmm,“ řekl a předal mi ji. Mandy se ráda mazlila, okamžitě se mi láskyplně přitiskla ke krku a nohy ovinula kolem mého pasu.

„Můžeme umýt obličej i panence?“ zeptala se. „Ti žlí kluci ji amazali!“

Na půl ucha jsem poslouchala Mandyino laskání Esmeraldy prokládané nadáváním na jejího bratra a Germaina, ale většinu pozornosti jsem upírala na dění na mýtině.

Slyšela jsem Jemův hlas, vysoký a svárlivý, a Rogerův, pevný a mnohem tišší, ale nerozuměla jsem jedinému slovu. Roger však *mluvil* a neslyšela jsem žádné dušení ani kašel... To bylo dobře.

Vzpomínka na to, jak na děti zaburácel, byla ještě lepší. Udělal to občas i dřív – s dětmi a divokou přírodou to byla naprostá nutnost –, ale hlas se mu pokaždé zlomil a poté následoval záchvat kašle. McEwan říkal, že to bylo jen malé zlepšení a že bude ještě trvat, než se to zahojí.

Mohla jsem mu skutečně pomoci i já?

Zkoumavě jsem se podívala na dlaň své ruky, ale vypadala jako obvykle: malá, napůl zahojená řezná ranka na prostředníčku, skvrny ze sběru ostružin a prasklý puchýř na palci, jak jsem chytila pánev plnou slaniny, která v krbu vzplanula, a nestihla jsem si ruku ochránit chňapkou či rukavicí. Rozhodně na ní nebylo ani stopy po modré záři.

„Coe, babi?“ Amanda se naklonila přes stůl, aby se mi podívala na zvednutou dlaň.

„Co to je? Ta černá skvrna? Myslím, že to je inkoust; včera jsem sepisovala svou knihu pacientů. Vyrážka Kirsty Wilsonové.“ Nejdřív jsem si myslela, že tu vyrážku způsobila jen

jedovatá škumpa, ale byla znepokojivě vytrvalá... Ovšem bez horečky... Možná je to kopřivka? Nebo nějaká atypická lupénka?

„Ne, *tohle*.“ Mandy mi zabodla mokrý, baculatý prstík do polštářku pod palcem. „To je pímeno!“ Napůl otočila hlavu, aby se podívala zblízka, černé kudrny mě pošimraly na paži. „Pímeno J!“ prohlásila vítězoslavně. „J je pro Jemmyho! Nenávidím Jemmyho,“ dodala a zamračila se.

„É...“, řekla jsem rozpačitě. *Bylo* to písmeno J. Ta jizva vybledla do tenké bílé linky, ale stále byla jasně viditelná, když na ni správně dopadlo světlo. Udělal mi ji Jamie, když jsem ho opustila u Cullodenu. Opustila jsem ho, aby zemřel, a já se vrhla přes kameny, abych zachránila jeho nenarozené, neznámé dítě. Naše dítě. A když to nebyla udělala?

Pohlédla jsem na Mandy, s očima barvy sherry a s černými kudrnami, dokonalou jako jarní jablíčko. Venku jsem slyšela Jema, nyní se s otcem chichotal. Stálo nás to dvacet let odloučení – dvacet let života se zlomeným srdcem, bolestí a nebezpečím. Stálo to za to.

„Jde o dědečkovu jméno. J jako Jamie,“ řekla jsem Amandě, která přikývla, jako by to bylo naprosto logické. Promáčenou Esmeraldu svírala na hrudi. Dotkla jsem se její rozzářené tváře a na okamžik jsem si představila, že mám prsty zabarvené do modra, i když to tak nebylo.

„Mandy,“ řekla jsem v náhlém popudu. „Jakou barvu mají moje vlasy?“

„*Až vám vlasy zbělají jako jí, teprve potom naleznete svou pravou moc.*“ Toto mi před lety řekla stará tuskarorská kořenářka Nayawenne – spolu s mnoha dalšími znepokojivými věcmi.

Mandy na mě chvíli upřeně zírala a pak rozhodně prohlásila verdikt: „Žíhanou.“

„Cože? Kde ses tohle slovo proboha naučila?“

„Od strýčka Joea. Říká, že takovou barvu má Badger.“

„Kdo je Badger?“

„Pejsek tetičky Gail.“

„Hmm,“ řekla jsem. „Tak tedy ještě ne. Dobře, drahoušku, pojd', půjdeme Esmeraldu pověsit, aby uschla.“

A LOVEC ZAS JE DOMA Z HOR

Jamie a Brianna se vrátili pozdě odpoledne se dvěma svazky veverek, čtrnácti hrdličkami a velkým kusem umazaného a potrhaneho plátna, které po rozbalení odhalilo něco, co vypadalo jako oběť opravdu brutální vraždy.

„To má být k večeři?“ zeptala jsem se a nesměle strčila do roztržité kosti vykukující z hroudy chlupů a kluzkého masa. Pach byl železitý, jako u řezníka, s jemným povědomým nádechem, ale maso se ještě nezačalo viditelně kazit.

„Ano, pokud to zvládneš, Anglanko.“ Jamie přišel, pohlédl na ty krvavé zbytky a trochu se zamračil. „Očistím ti to. Nejdřív ale potřebuju trochu whisky.“

Kvůli krvavým skvrnám na jeho košili a kalhotách jsem si nejdřív nevšimla právě tak zakrváceného hadříku, který měl uvázaný kolem nohy, ale nyní jsem postřehla, že kulhá. Pozvedla jsem obočí a přešla k velkému koši jídla, malých nástrojů a drobných zdravotnických potřeb, který jsem každé ráno táhla nahoru na stavenišť.

„Podle toho, co z toho zvířete zbylo, hádám, že to je – nebo byl – jelen. Opravdu jsi ho rozerval na kusy holýma rukama?“

„Ne, ale medvěd ano,“ řekla Bree s kamennou tváří. Vyměnila si se svým otcem spiklenecký pohled, a ten zabručel.

„Medvěd,“ řekla jsem a zhluboka se nadechla. Ukázala jsem na jeho košili. „Dobře. Kolik z té krve je tvoje?“

„Moc ne,“ řekl klidně a posadil se na velkou kládu. „Whisky?“

Ostře jsem pohlédla na Briannu, ale ta vypadala celá. Byla špinavá a košili měla postříkanou zelenošedými ptačinci, ale

byla celá. Obličej měla rozzářený sluncem a radostí a já se usmála.

„Whisky je tamhle v té plechové čutoře,“ řekla jsem a kývla k velké jedli na vzdáleném konci mýtiny. „Doneses ji svému otci a já zatím prozkoumám, co mu zbylo z nohy?“

„Jistě. Kde je Mandy a Jem?“

„Když jsem je viděla naposled, hráli si u potoka s Aidenem a jeho bratry. Nestrachuj se o ně,“ dodala jsem, když jsem viděla, jak si náhle zkousla spodní ret. „Voda je tam mělká a Fanny říkala, že na Mandy dohlédne, až bude sbírat pijavice. Fanny je *naprosto* spolehlivá.“

„Hm-mmm.“ Bree se stále tvářila pochybovačně a viděla jsem na ní, jak potlačuje mateřský instinkt, který jí velí okamžitě vyběhnout a vylovit Mandy z potoka. „Vím, že jsem ji včera večer potkala, ale nejsem si jistá, že si Fanny pamatuju. Kde bydlí?“

„S námi,“ řekl Jamie stroze. „Au!“

„Nehýbej se,“ přikázala jsem mu. Dvěma prsty jsem pak bodnou ránu na jeho noze roztáhla a nalila do ní solný roztok. „Přece nechceš zemřít na tetan, že ne?“

„A co bys udělala, kdybych řekl, že ano, Anglánko?“

„To samé, co dělám teď. Je mi jedno, jestli to chceš, nebo ne, nedovolím ti to.“

„Tak proč se mě k čertu ptáš?“ Zaklonil se, opřel se o dlaně, roztáhl nohy a vzhledl k Bree. „Fanny je osiřelá dívčina. Tvůj bratr ji přijal pod svou ochranu.“

Bree se zatvářila až komicky nechápavě. „Můj bratr Willie?“ zeptala se zmateně.

„Pokud tvoje matka neví víc než já, tak žádného jiného bratra nemáš,“ ujistil ji Jamie. „Ano, William. Ježíši, Anglánko, ty jsi horší než ten medvěd!“

Zavřel oči, buď aby se nemusel dívat na to, co jsem dělala s jeho nohou – roztahovala jsem ránu a čistila ji lancetou; zranění nebylo nijak hrozné, ale bodná rána na lýtku byla hluboká a své obavy z tetanu jsem myslela *vážně* – nebo aby Bree poskytl čas se uklidnit.

Pohlédla na něj s hlavou nakloněnou na stranu.

„Takže,“ řekla pomalu. „To znamená... že on ví, že jsi jeho otec?“

Jamie se zašklebil, aniž by otevřel oči. „Ví.“

„A nemá z toho zrovna radost?“ Pozvedla jeden koutek úst, ale obě oči i hlas měla soucitný.

„Nejspíš ne.“

„Ještě ne,“ zamumlala jsem a oplachovala jsem krev z jeho dlouhé holeně. Odfrkl si. Bree předvedla ženštější verzi toho samého zvuku a odešla pro whisky. Jamie ji slyšel odcházet a otevřel oči.

„Ještě nejsi hotová, Anglanko?“ Viděla jsem, jak se mu slabě chvěje zápěstí, a uvědomila jsem si, že se zapírá dlaněmi, aby skryl skutečnost, že se třese vyčerpáním.

„Už tě nebudu trápit,“ ujistila jsem ho. Položila jsem ruku na kládu vedle té jeho, a když jsem se zvedla, lehce jsem se dotkla jeho prstů. „Dám ti na to obvaz a pak by sis měl jít na chvíli lehnout s nohou nahore.“

„Neusni, táto.“ Dopadl na něj Briannin stín a ona se sklonila, aby mu podala čturu. „Ian říká, že přijde s Rachel a svou matkou, aby s námi povečeřeli.“ Předklonila se ještě víc a políbila svého otce na čelo.

„O Willieho se nestrachuj,“ řekla. „On se s tím smíří.“

„Ano. Jen doufám, že s tím nebude čekat, dokud neumřu.“ Křivě se na ni usmál, aby naznačil, že to myslel jako vtip, a pak pozvedl na znamení přípitku čturu.

* * *

Jamie sice protestoval, ale přesto jsem ho nahnala do stínu pod svůj chirurgický přístřešek a přinutila ho lehnout si s mojí zástěrou pod hlavou.

„Jedl jsi od snídaně něco?“ zeptala jsem se a podložila jsem mu zraněnou nohu špalkem z hromady palivového dřeva.

„Ano,“ řekl trpělivě. „Amy Higginsová dala Brianně bannocky a sýr, a snědli jsme je během čekání, až medvěd odejde. Myslíš, že bych ti to ještě neřekl, kdybych umíral hladý?“

„Ano,“ řekla jsem a cítila jsem se poněkud hloupě. „Ano, to bys řekl. Já jen...“ Odhrnula jsem mu vlasy z čela. „Jen jsem chtěla udělat něco, aby ti bylo líp, a nenapadlo mě nic jiného než tě nakrmit.“

To ho rozesmálo. Pak se protáhl, propnul záda a na udusané trávě se uvelebil do pohodlnější pozice.

„To je od tebe milé, Anglanko. Napadá mě ještě pár dalších věcí, možná – až si trochu odpočinu. A Brianna říká, že Ianova rodina přijde na večeři.“ Otočil hlavu a pohlédl na vzdálenou horu, kde slunce pomalu klesalo za malé bachraté obláčky a jejich břicha ozařovalo jemným zlatým světlem.

Oba jsme si při tom pohledu povzdechli, on se otočil zpět a chytil mě za ruku.

„Co skutečně chceš, abys udělala, Anglanko, je, abys tu se mnou chvíli poseděla – a řekla mi, že se mi to nezdá. Je doopravdy tady? Ona a děti a Roger Mac?“

Stiskla jsem mu ruku a ucítila tu samou rozjařenost, kterou jsem viděla v jeho tváři.

„Je to skutečné. Jsou tady. Vlastně přímo *támhle*.“ Krátce jsem se zasmála, protože jsem dole stále viděla Bree. Právě kráčela ke stromům, které lemovaly potok, dlouhé vlasy měla rozpuštěné, ve stínech vybledly do hněda a načechrával je večerní vánek, zatímco volala na děti.

„Ale vím, co myslíš. Ráno mě navštívil Roger a požádal mě, abych se mu podívala na krk. Připadala jsem si jako nevěřící Tomáš. Bylo tak zvláštní mít ho přímo před sebou, dotýkat se ho – a zároveň mi to nepřipadalo ani trochu zvláštní.“

Palcem jsem mu lehce přejížděla po hřbetu ruky a cítila jsem při tom jeho klouby a mírnou hrubost jizvy, která probíhala v místech, kde mívál prsteníček.

„Takhle se cítím pořád, Anglanko,“ řekl mírně zastřeným hlasem. Sevřel prsty kolem mých. „Občas, když se brzy ráno probudím a vidím tě vedle sebe, pochybuji o tom, že jsi skutečná. Dokud se tě nedotknu – nebo dokud si neprdneš.“

Vytrhla jsem mu ruku a on se odvalil a zvedl se do sedu, lokty si pohodlně opřel o kolena.

„Takže, jak je to s Rogerem Macem?“ zeptal se a nevšímal si mého spalujícího pohledu. „Myslíš, že se mu někdy vrátí hlas?“

„Nevím,“ řekla jsem. „Opravdu nevím. Ale můžu ti vyprávět to, co mi řekl o muži jménem Hector McEwan...“

Poslouchal mě velmi pozorně, pohnul se jen, když odháněl potulná mračna komárů.

„Viděla jsi to někdy sama, *a nighean*?“ zeptal se, když jsem domluvila. „Onu modrou záři, o které jsi mluvila?“

Krátce, ale hluboce jsem se zachvěla a nemělo to nic společného s chladnoucím večerním vzduchem. Odvrátila jsem oči, směrem k pohřbené minulosti. Nebo té, kterou jsem se pokusila pohrbit.

„Já... inu, ano,“ řekla jsem a polkla. „Ale myslela jsem si, že mám stále halucinace, a je celkem možné, že jsem je i *měla*. Jsem si celkem jistá, že jsem doopravdy umírala, a blížící se smrt může vnímání okolního světa změnit.“

„Ano, to je pravda,“ řekl poněkud suše. „Ale to neznamená, že to, co v takovém stavu vidíš, není pravda.“ Pohlédl mi bedlivě do tváře, přemýšlel.

„Nemusíš o tom mluvit,“ pokračoval tiše a dotkl se mě na rameni. „Není nutné takové věci prožívat znovu, pokud se nevrátí samy od sebe.“

„Ne,“ namítla jsem, možná trochu příliš rychle. Odkáslala jsem si a pevně jsem uchopila svou mysl i vzpomínky. „Nebudu to vyprávět. Jen jsem měla ošklivou infekci a – a mistr Raymond...“ nedívala jsem se přímo na něj, ale cítila jsem, jak při tom jméně náhle pozvedl hlavu. „Přišel a vyléčil mě. Nemám vůbec ponětí, jak to udělal, a na *nic* jsem vědomě nemyslela. Ale viděla jsem...“ Pomalu jsem si rukou třela předloktí a zjevilo se mi to celé před očima znovu. „Kost v paži jsem viděla modře. Ne zářivě modře, nebyla to takováhle modrá...“ ukázala jsem k horám, kde večerní obloha nad mraky přecházela do barvy květů stračky. „Byla to velice jemná, slabě modrá barva. Ale přesto – ,zářila‘ není to správné slovo, ne tak docela. Spíš... žila.“

Bylo to tak. A cítila jsem, jak se to modré světlo šíří mými kostmi a zaplavuje mě celou. Cítila jsem, jak mikrobi v mém těle

praskají a umírají jako hvězdy. Když jsem si na to vzpomněla, na pažích i krku mi naskočila husí kůže a vnímala jsem náhle zvláštní pocit zdraví, jako když zamícháte teplý med.

Z lesa nad námi se ozval divoký křik a vytrhl nás ze zasnění. Jamie se otočil a usmál se.

„Inu, to je malý Oggy. Zní jako puma na lovu.“

Vyskočila jsem na nohy a smetla si ze sukní trávu. „Myslím, že jsem ještě nikdy neslyšela tak hlasité dítě.“

Jako by ten křik byl jakýmsi signálem, z údolí pod námi jsem zaslechla výskot. Ze stromů u potoka se vyřítila banda dětí následovaná Bree a Rogerem, kráčejícími pomalu s hlavami nakloněnými k sobě, zřejmě ve spokojeném rozhovoru.

„Budeme potřebovat větší dům,“ řekl Jamie zamýšleně.

Než však mohl tento zajímavý názor rozvést, na stezce vedoucí z východní strany hřebene se objevili Murrayovi. Rachel nesla Oggyho – ten jí vrískal přes rameno – a Ian kráčet za ní s velkým zakrytým košíkem v ruce.

„Děti?“ řekla Rachel Jamiemu a předala Oggyho jeho otci. Jamie s úsměvem vstal a kývl k mýtině pod námi.

„Podívej se sama, *a nighean*.“

Jem, Mandy a Germain se oddělili od svých společníků a nyní se ploužili za Bree a Rogerem a přátelsky se pošťuchovali.

„Ach,“ řekla Rachel velice tiše a já viděla, jak jí oříškové oči zjihly. „Jamie, tvůj vnuk se ti tolik podobá!“

„Já ti to říkal,“ řekl Ian, usmál se na ni a ona mu položila ruku na paži a pevně ji sevřela.

„Tvá matka...“ Rachel zavrtěla hlavou, nedokázala vymyslet nic, co by dostatečně popisovalo Jennyin rozrušený stav.

„Nuže, pochybuju, že omdlí,“ řekl Jamie a opatrně vstal. „To děvče už jednou potkala, i když děti ještě ne. Kde ale je?“ Pohlédl na stezku vedoucí do lesa, jako by očekával, že se tam jeho sestra náhle zhmotní.

„Dnes přespí u MacNeillových,“ řekla Rachel a položila Oggyho do trávy, kde se začal lenivě vrtět. „Ona a Cairistina MacNeillová se velice spřátelily, když jsme šily prošívané deky, a Cairistina nám pověděla, že její manžel odjel do Salisbury,

a ona se vzhledem k tomu, jak daleko bydlí od nejbližších sousedů, bojí být doma přes noc sama.“

Přikývla jsem. Cairistina byla velice mladá, nově provdaná – byla to třetí manželka Richarda MacNeilla – a pocházela z Campbeltonu, nedaleko Cross Creeku. Noc na hoře byla velice temná a plná neviděných věcí.

„To je od Jenny velice milé,“ řekla jsem.

Ian si krátce pobaveně odfrkl. „Neříkám, že moje matka není milá,“ prohodil, „ale řekl bych, že tam šla i kvůli sobě, nejen aby dělala společnost paní MacNeillové.“ Kývl na Oggyho, který fňukal a z dolního rtu mu stékala dlouhá stružka slin. „Ten kluk má už třetí noc koliku a naše chata je opravdu malá. Vsadím se tři ku jedné, že už teď leží natažená na posteli paní MacNeillové a spí jako zařezaná.“

„Polovinu noci s ním pochodovala po světnici,“ řekla mi Rachel omluvně. „Přesvědčovala jsem ji, že si ho vezmu, ale ona řekla: ‚Pchá, a od čeho by byla babička?‘“ Dřepla si a zvedla Oggyho, než se stihl proměnit v napodobeninu sirény. „Co říkáš na Marmadukea, Claire?“

„Uf... hm, myslíš jako jméno pro Oggyho?“ Spěšně jsem zaujala neutrální výraz, ale bylo příliš pozdě. Rachel se rozesmála.

„Přesně to říkala i Jenny. Přesto,“ dodala a odtáhla konec svého dlouhého copu z dosahu synových ručiček, „Marmaduke Stephenson byl jeden z Bostonských mučedníků a velice významný přítel. Bylo by to dobré jméno.“

„Inu, uznávám, že kdybyste ho nazvali Marmaduke, jen tak s nikým jiným by si ho nespletli,“ řekl Jamie a snažil se mluvit taktně. „A brzy by se naučil bojovat. Ale pokud si přejete, aby se stal kvakerem...“

„Ano,“ řekl Ian Rachel. „A nepojmenujeme ho ani Obávej se Pána, děvče. Možná Fortitude, to je slušné a mužné jméno.“

„Hmm,“ řekla a shlédla podél nosu na svého potomka. „Co bys řekl na Wisdoma? Wisdom Murray. Wisdom Ian Murray?“

Ian se zasmál. „Ano, a co když se z toho mladíka vyklube hlupák? Říkali bychom si o potíže, ne?“

Jamie naklonil hlavu na stranu a pohlédl přimhouřenýma očima na Oggyho. Chvilu uvažoval, posléze pohlédl na Iana, pak na Rachel a zavrtěl hlavou.

„Soudě podle jeho rodičů bych neřekl, že to je pravděpodobné. Přesto... pomyslela jsi na to, že bys uctila vlastního otce, Rachel? Jak se jmenoval tvůj otec?“

„Mordecai,“ řekla. „Nejspíš ne jako *první* jméno...“

Pohlédla jsem do ohně, v denním světle byl rudý a průsvitný. „Iane, přiložil bys na oheň? Chtěla bych ty hrdličky upéct v uhlicích a pak... hmm...“ Shlédla jsem z kopce a spočítala, kolik hladových krků se blíží. Děti Higginsových se oddělily a vyrazily na večeři do vlastní chalupy, takže nám zůstávalo – rychle jsem to spočítala na prstech – sedm dospělých, čtyři děti – a já měla velký kotel čočky s bylinkami a kýtou, která probublávala už od poledne. Bree vykuchala a stáhla z kůže veverky, které donesla – možná bych je měla nakrájet a přihodit do kotle. Ale pak...

„Přinesli jsme ti malý přídavek k večeři, Claire.“ Rachel kývla ke košíku, který měla přehozený přes paži. „Ne, Oggy, nesmíš matku tahat za vlasy. Kdybys mě vylekal, mohla bych tě upustit do ohně a to by byla strašlivá škoda, nebo ne?“

Zasmála jsem se nad tou velice kvakerskou výhružkou, ale Oggy matčin cop pustil – víceméně – a místo něj si do úst nacpal pěstičku a zamyšleně si mě prohlížel.

„Pojď,“ řekla jsem a natáhla se pro něj. „Musíš se seznámit se svými bratrance a sestřenicemi, mladý Oglethorpe.“

* * *

Jamieho noha mnoho nebolela, ale byla pohmožděná a citlivá, takže byl rád, že může sedět na velkém pařezu nedaleko Clairiny improvizované ordinace a že může odpočívat a přitom sledovat svou rodinu při přípravě večeře.

Brianna se potýkala s potrhaným jelenem. Stále ještě na sobě měla lovecké oblečení, které jí zapůjčil. Pozoroval její jistou ruku s nožem a obdivoval sílu v jejích ramenou, když pracovala. Byl

na ni hrdý. Přemýšlel, jestli tuhle dovednost zdělila po něm – nebo ji snad má od matky? Nešlo jen o ruce, ale i o prosté vědomí, jak na to... je to houževnatost mysli, pomyslel si pochvalně. Poznání, že je třeba odvést nějakou práci a není třeba o tom pochybovat.

Pohlédl na Rogera, který svlečený do pasu a celý zpocený štípal dříví. Ten chlapec pochybnosti *měl* a nejspíš je bude mít vždy. Jamie však měl pocit, že v něm cítí nové odhodlání. Bude ho potřebovat.

Claire jim oznámila, že se chce stát kazatelem. To bylo dobře; lidé potřebují někoho, kdo se postará o jejich duši, a Roger zřejmě potřeboval nějakou smysluplnou práci. Roger Claire říkal, že o tom přemýšlel a dospěl k rozhodnutí.

Ovšem Brianna... jaký tu teď povede život? Když na Hřebeni bydlela předtím, trochu učila v jejich školičce. Nemyslel si, že by ji učení skutečně bavilo; měl dojem, že jí to určitě nebude chybět. Vstala, zatímco ji sledoval, zvedla paže k obloze a protáhla se. *Kriste, je to ale švarná holka...*

Možná bude mít další děti. Téměř se bál na to pomyslet. Nechtěl, aby riskovala. A Jem a Mandy ji potřebovali. *A přesto...* To pomyšlení bylo jako malá naděje klíčící v jeho hrudi a on se usmál. Pak upřel pohled na uzlíček dětí, které přinesly palivové dříví, pustily ho na zem a odběhly zpět ke hře, kterou si předtím hrály. Hra na schovávanou, možná... Byla tam malá Frances, přišla s vlastní náručí větví a hrstí květín.

Ztratila cestou čepec a temné kudrny jí teď klesly a spadaly přes jedno rameno. Tvář měla z námahy zružovělou a usmívala se. Byl rád, že to vidí.

Něco ho pošimralo na noze a vytrhlo ho to ze zamyšlení. Na zvednutém kolenu mu sedělo něco zeleného, co vypadalo jako maličká kněžice.

Opatrně k ní přiblížil ruku, ale nebála se ho, neodletěla, ani se mu nepomstila tím, že by se mu pokusila vlézt do uší nebo do nosu, jako to dělávaly mouchy. Dovolila, aby se jí dotkl na zádech, jen mírně podrážděně zacukala tykadly, ale když se ji pokusil pohladit, vyskočila mu z kolene, náhle jako kobyłka,

a přistála na okraji Claiřiny lékařské truhlice. Tam se zarazila, jako by přemýšlela o své situaci.

„Nedělej to,“ poradil v gaelštině tomu broučkovi. „Skončíš jako tonikum nebo rozemletá na prášek.“ Nepoznal, jestli se na něj dívá, ale zdálo se, že o tom uvažuje, pak znovu překvapivě skočila a zmizela.

Fanny Claire přinesla nějakou rostlinu a Claire teď její listy převracela v rukou. Tvář se jí rozzářila zájmem, když vysvětlovala, k čemu je bylina dobrá. Fanny zářila, ve tváři měla potěšený úsměv z toho, že může být užitečná.

Pohled na ni ho zahřál u srdce. Byla tak vyděšená, když ji Willie přivedl – a nebylo divu, chudák holka. V srdci však měl i chladnější místo, na němž žila její sestra, Jane.

Odříkal krátkou modlitbu za klid Janeiny duše – a po krátkém zaváhání další, za Willieho. Kdykoli pomyslel na Jane, v duchu ji viděl, samotnou a opuštěnou v černé noci, s obličejem strnule bílým a mrtvým ve světle jediné svíčky. Zemřela vlastní rukou a církev proto říkala, že je zatracená, ale on se i tak tvrdohlavě modlil za její duši. Nemohli mu v tom bránit.

Neznepokojuj se, a leannan, mluvil k ní v duchu něžně. Postarám se za tebe o Fanny a možná tě jednoho dne potkám v nebi. Neboj se.

Doufal, že se za něj někdo postará o Williama. Vzpomínka na tu noc sice byla strašlivá, ale i tak ji uchovával v paměti a záměrně si ji připomínal. Jak společně bojovali v prohrané bitvě, v té deštivé nebezpečné noci, kdy spolu stáli bok po boku v pustém světle jediné svíčky, a bylo už příliš pozdě. Ta vzpomínka byla hrozná, ale i tak ji nechtěl zapomenout.

Mammaidh, pomyslel si a jeho matka se mu náhle zjevila v mysli. Dohlédneš na mého chlapce?

MRTVÝ, NEBO ŽIVÝ

William Ransom, devátý vévoda z Ellesmeru, vikomt z Ashness, baron z Derwentu, se opřel o dub a vypočítával svůj současný majetek. V tuto chvíli měl pouze slušného koně – pěkného tmavého hnědáka s bílými nozdrami, kterému se (jak Williama informoval jeho předchozí majitel) říkalo Bartholomew –, dále pak plátěný vak obsahující pochmurně malé množství potravin a polovinu lahve vyčpělého piva, obstojný nůž a mušketu, kterou by v případě nouze mohl použít, aby jí někoho ubil, neboť při pokusu z ní vystřelit by si nepochybně odpálil vlastní ruce, obličej, nebo obojí.

Také měl tři libry, sedm šilinků, dvoupenci a hrstku malých mincí a úlomků kovu, které kdysi možná *bývaly* mincemi – blahodárny vedlejší účinek nepříjemného setkání s jednotkou americké domobrany, na niž narazil v hostinci u cesty. Říkali, že sloužili s kontinentálními jednotkami v Monmouthu a že o šest měsíců dříve byli s generálem Washingtonem v middlebrookském táboře – což je poslední známé místo, kde Williamova bratrance Benjamin viděli živého.

Jestli je Benjamin *stále* naživu, bylo předmětem značných dohadů, ale William byl odhodlaný předpokládat, že je, dokud nenajde důkazy o opaku.

Setkání s domobranou z New Jersey mu v této otázce nepřineslo žádné nové poznatky, ovšem nabídlo mu skupinu mužů dychtivých hrát karty, kteří s postupující nocí a ubývajícím alkoholem sázeli čím dál nevázaněji.

William doufal, že dnes večer najde nějaké místo, kde ty peníze vymění za večeři a postel; v tuto chvíli se však zdálo mnohem pravděpodobnější, že kvůli nim přijde o život. Zjistil, že svítání je často chvílí pro výčitky svědomí a Američané zřejmě tyto pocity dnes ráno sdíleli s ním. Probudili se spíš bojechtiví než se žaludkem jako na vodě, a neprodleně Williama obvinili, že u karet podváděl, kvůli čemuž se musel znenadání vytrazit.

Obezřetně vyhlédl skrz sklánějící se větve bílého dubu. Cesta vedla asi furlong od jeho úkrytu, a ačkoli byla v tuto chvíli díkybohu prázdná, bahnitá stezka se zdála na první pohled hojně používaná; byla plná výmolů a rozdupaná po nedávném průjezdu koní.

Naštěstí včas zaslechl, že se něco blíží, takže stihl Barta odvést z cesty a skrýt ho ve změti stromků a šlahounů. Když se připlížil zpět k cestě, ještě zahlédl muže, od nichž předchozí den vyhrál peníze. Soudě podle jejich nesrozumitelných výkřiků, když projížděli kolem, se ze svého opilého spánku již napůl zotavili a chtěli své jmění získat zpět.

Vzhlédl k mihotavému zelenému světlu, které pronikalo listovím. Byla sotva polovina dopoledne. To bylo zlé. Nepřipadalo mu moudré vracet se do hostince, kde se nepochybně probouzel zbytek milicionářů, a neměl ani ponětí, jak daleko by mohla být další víska. Přenesl váhu na druhou nohu a povzdech si. Nelíbila se mu představa, že by měl lelkovat pod stromem, jenž byl podle něj tak akorát dost veliký a správně tvarovaný, aby na něm mohli člověka oběsit, dokud se jeho pronásledovatelé neunaví a nevrátí zpět. Případně až do setmění, záleží, co přijde dřív.

Co přišlo, byl dusot koní, ale tentokrát jich bylo méně. Tři muži, jedoucí pomalu.

Cloaca obscaena. Neřekl to nahlas, ale ta slova mu v duchu zazněla jasně a zřetelně. Jeden z mužů byl gentleman, od něhož si přede dvěma dny koupil Barta, a ti zbylí dva pocházeli z domobranecké jednotky.

V duchu se mu jasně zračila i Bartova pravá přední noha okovaná podkovou, z níž se vyšípl velký trojúhelníkový kus.

Nečekal, jestli bývalý majitel na rozježděné cestě pozná Bartovy stopy. Obešel dub a co nejrychleji se prodíral křovím, na hluk, který tím působil, ani nedbal.

Bart, jehož předtím uvázal, aby si mohl najít něco k snědku, tu stál s hlavou zvednutou, ušima nastraženými a zájmem rozšířenými nozdrami.

„Ne!“ zašeptal naléhavě William. „Nedě!“

Kůň hlasitě zaržál.

William uvolnil ohlávku, vyhoupl se do sedla, jednou rukou popadl otěže a druhou se natáhl pro mušketu.

„Jed!“ vykřikl, rázně Barta kopl, prorazili husté křoví a ve spršce listů a bláta se vyřítili na cestu.

Tři jezdci se shromáždili na okraji cesty, jeden muž dřepěl v blátě a prohlížel si změť překrývajících se stop. Všichni se otočili a s otevřenými ústy zírali na Williama, který na ně zabušel něco nesrozumitelného, s mušketou v ruce se ostře stočil doleva a s tělem přitisknutým ke krku svého koně vyjel směrem k hostinci.

Za sebou slyšel vykřikované kletby, ale měl slušný náskok. Mohl by to zvládnout.

A co by se mohlo stát, kdyby se mu to povedlo... na tom teď nezáleželo. Nemohl udělat nic jiného. Nelíbilo se mu být uvězněný mezi dvěma skupinami nepřátelských jezdců.

Vtom ale Bart klopýtl. Uklouzl v bahně a klesl k zemi, William mu přeletěl přes hlavu a s plesknutím, které mu vyrazilo dech z plic a mušketu z ruky, přistál přímo na zádech.

Doběhli ho dřív, než si vzpomněl, jak se dýchá. Hlava se mu točila a viděl jen změť rozmazaných pohybujících se tvarů. Dva muži ho vytáhli do stoje a on mezi nimi visel, v uších mu hučelo a on se bezmocně trásl strachem i vzteky, ústa přitom otevíral a zavíral jako zlatá rybka.

Neplýtvali čas zbytečnými hrozbami. Bartův bývalý majitel ho udeřil do tváře a ostatní ho pustili, takže klesl zpět do bahna. Cizí ruce mu vysypaly kapsy a sebraly mu z opasku nůž. Slyšel, jak Bart nedaleko funí a podupává, zatímco mu jeden z mužů stahuje sedlo.

„Hej, na to nesahejte!“ zařval Bartův majitel a vstal. „To je můj kůň a moje sedlo, vy zatracenci!“

„Ne, není,“ pronesl odhodlaný hlas. „Ty bys toho padoucha bez nás nechtyl! To sedlo si nechám.“

„Nech to být, Lowelli! Ať si toho koně nechá, my si rozdělíme peníze.“ Třetí muž zřejmě Lowellovi uštědřil ránu pěstí, neboť se ozvalo tupé plesknutí a pobouřené vyjeknutí. William si náhle vzpomněl, jak se nadechnout, a temná mlha v jeho zorném poli se projasnila. Mělce lapal po dechu, pak se přetočil a snažil se postavit se na nohy.

Jeden z mužů na něj krátce pohlédl, ale zřejmě ho nepovažoval za hrozbu. *Nejspíš ani hrozbou nejsem*, pomyslel si otupěle, jenže nebyl zvyklý ve rvačkách prohrávat a nehodlal se ani odplížit jako zbitý pes.

Mušketu mu spadla do husté, rozkvetlé trávy u cesty. Oťrel si krev z jednoho oka, vstal, pozvedl zbraň a praštil jí Bartova bývalého majitele zezadu po hlavě. Ten muž se právě snažil nasednout a při pádu mu noha uvízla ve třmenu. Kůň se splašil a s kvílivým ržáním začal couvat. Muži, kteří si právě rozdělovali Williamův majetek, se poplašeně otočili.

Jeden uskočil dozadu, druhý se vrhl dopředu, popadl hlaveň muškety a následovalo několik vteřin udýchaného zmatku, jež náhle přerušily výkřiky a dusot cválajících koní.

William to vyrušilo, takže se ohlédl a spatřil velkou skupinu karbaníků z včerejšího večera, kteří se k nim řtili jako šilenci. Pustil mušketu a vrhl se na travnatou krajnici.

Byl by to zvládl, kdyby si Bart, vystrašený příjíždějícími jezdci a necitlivou vahou, která mu stále visela na třmeni, nezvolil ten samý okamžik a stejný cíl. Devět set liber polekaného koně odhodilo Williama na cestu a on přistál přímo na obličej. Země se kolem něj otřásala a on nemohl udělat nic víc, než si zakrýt hlavu a začít se modlit.

Následovalo spousta šplíchání, křiku a nárazů. Jeden kůň Williama letmo kopl do žeber a jiný ho tvrdě uhodil do levé půlky zadnice, zatímco nad ním a kolem něj zuřila bitka – *Proč se perou?*

Pak se začalo střílet.

Nemohl se bohužel nějak nenápadně vytratit. Dál proto ležel na zemi, pažemi si zakrýval hlavu a muži kolem něj pokřikovali. Pak začali polekaně nadávat, neboť přicvālali další koně. Poté mu nad hlavou zazněla salva z mušket.

Salva? pomyslel si znenadání. Protože přesně tohle to ksakru bylo. Přetočil se, v údivu se posadil a spatřil setninu britské péchoty. Někteří pohotově chytali osoby, které se pokoušely utéct z místa činu, jiní si dobýjeli muškety a dva důstojníci na koních si s divokým zájmem celou scénu prohlíželi.

Dlaní si z očí setřel bahno a upřel oči na důstojníky. Byl si celkem jistý, že žádného z nich ještě nikdy neviděl, a tak se mírně uvolnil. Nebyl zraněný, ale po srážce s Bartem byl ořesený a potlučený. Dál seděl uprostřed cesty, oddechoval a čekal, až jeho mozek znovu začne spolupracovat s tělem.

Výměna názorů, ať už měla jakýkoli důvod, mezitím utichla. Vojáci pochytili většinu mužů, se kterými hrál karty, a bajonety je sehnali do malé skupinky, kde jim mladý praporečník rychle spoutal ruce za zády.

„Vy,“ ozval se hlas za ním a drsně ho botou postrčil do zad. „Vstaňte.“

Otočil hlavu a zjistil, že jej oslovil vojín, starší muž se slušnou dávkou sebejistoty. Zničehonic ho napadlo, že by pěšáci mohli předpokládat, že se té nedávné rvačky zúčastnil, ne že byl její obětí. Vyškrábal se na nohy a upřel oči na mnohem menšího vojína, který s ruměncem na tváři o krok ustoupil.

„Dejte ruce za záda!“

„Ne,“ řekl William krátce, otočil se k tomu muži zády a vykročil k důstojníkům na koních. Vojín se na něj uraženě vrhl a popadl ho za paži.

„Nesahejte na mě,“ řekl William a – neboť vojín jeho slušnou žádost ignoroval – strčil do toho muže, až se zakymácel.

„Stůjte, u všech rohatých! Stůjte, nebo budu střílet!“ William se znovu otočil a zjistil, že na něj jiný vojín, s rudou tváří a zpočený, míří mušketou. Ta mušketa byla nabitá – a byla to Williamova mušketa. Vychlo mu v hrdle.

„Ne... nestřílejte,“ vyhrkl. „Ta zbraň – není...“

První vojn k němu přistoupil zezadu a uhodil ho pěstí přímo do ledvin. Vnitřnosti se mu sevřely, jako by ho bodli do břicha, a zbělelo mu před očima. Podlomila se mu kolena, ale neskácel se na zem, místo toho se svinul jako uschlý list.

„Tenhle,“ promluvil kultivovaný anglický hlas, který k němu pronikl bzučivou bílou mlhou. „Tohohle, tohohle, a – také tohohle, toho vysokého. Postavte ho.“

Jakési ruce Williama chytily za ramena a prudce ho vytáhly do stoje. Mohl sotva dýchat, ale i tak skřehotavě vyjekl. Přes slzy a bláto viděl jednoho důstojníka, stále v sedle, jak si ho kritickým pohledem prohlíží.

„Ano,“ řekl důstojník. „Toho také pověste.“

* * *

William si zkoumavě prohlížel svůj kapesník. Moc z něj nezbylo; pokusili se ho tím hadříkem spoutat, ale on ho rozerval a sundal si ho. Přesto... Vysmrkal se do něj, velice jemně. Stále ještě mu tekla krev a on si ji opatrně osušil. Po schodech vedoucích k hostinskému pokoji, v němž seděl, zatímco ho střežili dva ostražití vojíni, se blížily kroky.

„Říká, že je *kdo*?“ zeptal se podrážděný hlas přímo za dveřmi jeho pokoje. Někdo pronesl odpověď, ale ta se vytratila ve zvuku otevíraných dveří, které škrábaly o nerovnou podlahu. William pomalu vstal, vytáhl se do plné výšky a pohlédl na důstojníka – majora dragounů –, který vstoupil dovnitř. Major se náhle zastavil, takže se museli zarazit i dva muži, kteří ho následovali.

„Říká, že je zasnáný devátý vévoda z Ellesmeru,“ řekl William chraplavým, výhružným tónem a upřel na majora jediné oko, které ještě dokázal otevřít.

„Vskutku, říká pravdu,“ řekl vyšší hlas, zněl pobaveně – a zároveň povědomě. William zamrkal na muže, který nyní vkročil do pokoje, byla to štíhlá tmavovlasá postava, oděná v uniformě kapitána pěchoty. „*Kapitán* vévoda z Ellesmeru, abych byl přesný. Zdravím, Williame.“

„Vzdal jsem se své hodnosti,“ odvětil energicky William. „Zdravím, Denysi.“

„Ale nevzdal ses svého titulu.“ Denys Randall si ho prohlédl od hlavy až k patě, ale zdržel se poznámek o jeho vzhledu.

„Vzdal jste se hodnosti, ano?“ Major, mladší, podsaditý chlapík, který vypadal, jako by měl příliš těsné kalhoty, se na Williama nepříjemně podíval. „Abyste mohl převléct kabát a připojit se k rebelům, předpokládám?“

William se nadechl a pak ještě jednou, aby neřekl nic unáhleného.

„Ne,“ řekl nepřátelsky.

„Přirozeně že ne,“ řekl Denys a jemně majora pokáral. Obrátil se zpět k Williamovi. „A přirozeně jste cestoval se skupinou amerických milicionářů, protože...?“

„Necestoval jsem *s nimi*,“ namítl William, podařilo se mu nedodat k tomu „ty ňoumo“. „Řečené gentlemany jsem potkal včera večer v hostinci a při kartách jsem od nich vyhrál slušný obnos. Dnes brzy ráno jsem hostinec opustil a pokračoval v cestě, ale oni mě pronásledovali s očividným záměrem odebrat mi ty peníze silou.“

„S očividným záměrem?“ zopakoval major pochybovačně. „Jak jste ten záměr rozpoznal? Pane,“ dodal neochotně.

„Řekl bych, že skutečnost, že jej pronásledovali a zbili na kaši, tento záměr dokládá jednoznačně,“ podotkl Denys. „Posaďte se, Ellesmere; kape z vás krev na podlahu. Obrali vás o ty peníze?“ Z rukávu vytáhl velký, sněhově bílý kapesník, a podal ho Williamovi.

„Ano. Spolu s veškerým obsahem mých kapes. Nevím, co se stalo s mým koněm.“ Poťukával si kapesníkem rozseklý ret. I přes oteklý nos z něj cítil Randallovu kolínskou – skutečnou Eau de Cologne, vonící Itálií a santalovým dřevem. Lord John ji občas také používal a ta vůně ho teď trochu utěšila.

„Takže tvrdíte, že o mužích, v jejichž společnosti jsme vás našli, nic nevíte?“ promluvil jiný důstojník, poručík zhruba ve Williamově věku a dychtivý jako teriér. Major se na něj podíval s nelibostí, jež naznačovala, že si nemyslí, že by potřeboval

pomoc s Williamovým výsledkem, ale poručík si ho nevšímal. „Zajisté, pokud jste s nimi hrál karty, musel jste od nich *nějaké* informace pochytit.“

„Několik z nich znám jménem,“ řekl William a náhle se cítil velice unavený. „Nic víc.“

Ve skutečnosti věděl víc, mnohem víc, ale nechtělo se mu o tom, co se dozvěděl, mluvit – Abbot byl kovář a měl chytrého psa, který mu pomáhal v kovárně, nosil malé nástroje nebo otepi dřeva na oheň, když ho požádal. Justin Martineau měl novou ženu, do jejíž postele se toužil vrátit. Manželka Goeffreyho Gardenera vařila to nejlepší pivo ve vsi a jeho dcera byla skoro zrovna tak šikovná, i když jí bylo teprve dvanáct let. Gardener byl jedním z mužů, které se major rozhodl pověsit. William polkl, hrdlo měl podrážděné prachem a nevyčlenými slovy.

Oprátce unikl převážně díky své schopnosti klít v latině, která majora zaujala na dost dlouho, aby William mohl uvést své jméno, svůj bývalý regiment a také seznam významných armádních důstojníků, kteří se za něj mohli zaručit, počínaje generálem Clintonem (Bože, kde *je* Clinton teď?).

Denys Randall mumlal něco do ucha majorovi, který stále vypadal nespokojeně, ale vroucí hněv už ustoupil a změnil se v probublávající nabručenost. Poručík Williama zaujatě pozoroval přimhouřenýma očima. Očividně očekával, že William vyskočí z lavice a pokusí se o útěk. Ten muž se nevědomky neustále dotýkal své sumky a pak pistole v pouzdře, evidentně si představoval, jak úžasná by to byla příležitost, kdyby mohl Williama zastřelit na útěku ke dveřím. William si nečekaně a široce zívá, zamžoural očima a únava ho zaplavila jako příliv.

Přímo v tu chvíli mu vůbec nezáleželo na tom, co se stane dál. Krvavými prsty zanechal na ošoupaném dřevěném stole šmouhy. Zahleděl se na ně a vůbec nevnímal, co kdo říká – dokud jedním pochroumaným uchem nezachytil slovo „vyzvědač“.

Zavřel oči. *Ne. Prostě... ne.* Ale opět se, navzdory únavě, zaposlouchal.

Hlasy se překrývaly a přerušovaly. Když se však začal soustředit, uvědomil si, že se Denys snaží majora přesvědčit, že on,

William, pracuje jako špeh, získává od skupin americké milice informace a tím napomáhá plánu... unést George Washingtona?

Toto majora zřejmě překvapilo stejně jako samotného Williama. Hlasy se ztišily, major se obrátil k Williamovi zády, naklonil se k Denysovi a začal na něj syčet další otázky. Ten zatracený Denys nehnul ani brvou, ale také uctivě ztišil hlas. Kde k čertu je George Washington? Nemůže se nacházet v okruhu dvou set mil... nebo snad ano? Po bitvě u Monmouthu William o Washingtonovi neslyšel nic jiného, než že se potlouká po horách v New Jersey. Na tom samém místě, kde naposled viděli jeho bratrance Benjamina.

Venku se ozýval hluk – tedy, ozýval se po celou dobu, ale předtím to byly jen nespojitě zvuky naháněných mužů, rozkazy, dusot a protesty. Nyní hluk nabyl organizovanější podoby a William rozeznal, že se vojáci chystají k odchodu. Pozvednutý autoritativní hlas propouštějící jednotky? Podle všeho to byli hromadně odcházející muži, ale ne vojáci. Na tom šoupání nohama a mumlání, které slyšel v pozadí hlasitějšího zvuku Denysovy diskuze s majorem Kdovíky, nebylo nic vojenského. Nedokázal určit, co se děje – ale neznělo to jako oficiální poprava. Jedné takové události se zúčastnil před třemi lety, když amerického kapitána jménem Hale popravili za... špionáž. Neměl dosud nic k snídani a hořkost toho slova ho v žaludku zastudila jako studené olovo.

Děkuji, Denysi Randle... pomyslel si a polkl. Kdysi Denys se považoval za přítele, a i když ho Denys *této* iluze zbavil před třemi lety, kdy se vypařil z Quebecu a zanechal Williama zapadaneého sněhem a bez rozkazů, nevěřil, že by ho tento muž otevřeně využil jako nástroj. Ovšem nástroj k čemu?

Denys zřejmě svými argumenty vyhrál. Major se otočil a pohlédl na Williama přimhouřenýma očima. Měřil si jeho vzhled, pak zavrtěl hlavou, otočil se a odešel. Poručík ho neochotně, ale poslušně následoval.

Denys stál nehnutě, poslouchal, jak se jejich kroky vytrácejí na schodech. Poté se zhluboka, viditelně nadechl, narovnal si kabát a pak přistoupil k Williamovi a posadil se naproti němu.

„Není tohle hostinec?“ zeptal se William, než Denys stihl promluvit.

„Je.“ Jedno tmavé obočí se pozvedlo.

„V tom případě mi sežeňte něco k pití, než mi začnete vysvětlovat, co jste mi to ksakru právě udělal.“

* * *

Pivo bylo dobré a William zalitoval osudu Geoffreye Gardenera, ale nemohl pro toho muže nic udělat. Žíznivě se napil a nedbal pálení alkoholu na roztrženém rtu. Cítil, jak se začíná uklidňovat. Denys se do svého piva pustil se stejnou vervou a William mu poprvé věnoval trochu víc pozornosti. Všiml si vrstvy prachu na Denysových širokých manžetách a toho, jak ušpiněné má oblečení. Musel být na cestě už celé dny. Williama napadlo, že Denysovo příhodné zjevení možná nebyla jen čistá náhoda. Ale pokud ne – tak co? A proč?

Denys dopil korbel a odložil ho. Na okamžik spokojeně zavřel oči a pootevřel ústa. Pak povzdechl, napřímil se, otevřel oči a otřásl se.

„Ezekiel Richardson,“ řekl. „Kdy jste ho viděl naposled?“

Tohle nečekal. William si opatrně otřel ústa do rukávu a pozvedl obočí a prázdný korbel směrem k výčepní. Žena si vzala oba korbelý a zmizela na schodech.

„Kdy jsem s ním mluvil?“ zeptal se. „Asi týden nebo dva před Monmouthem... možná před rokem. Ovšem, nepřeji si s ním mluvit. Proč?“ Zmínka o Richardsonovi ho podráždila. Ten muž ho – podle Denysových slov, připomenul si – úmyslně poslal do bažiny Great Dismal, aby ho tam unesli nebo zabili povstalci z Dismal Townu. V té bažině málem zemřel a jen ze zvuku jména toho muže byl okamžitě jako na trní.

„Je to přeběhlík,“ řekl Denys na rovinu. „Nějakou dobu jsem ho podezříval, že je americkým agentem, ale teprve ve chvíli, kdy vás poslal do té bažiny, jsem nabyl jistoty. Neměl jsem však žádné důkazy a bez těch je nebezpečné obvinít důstojníka ze špionáže.“

„A nyní důkazy máte?“

Denys se na něj ostře podíval.

„Opustil armádu – aniž by měl tu slušnost rezignovat, mohl bych dodat – a v zimě se náhle objevil v Savannah a tvrdil, že je kontinentální major. Řekl bych, že by se to dalo považovat za dostatečný důkaz.“

„A pokud ano, co dál? Mají tady něco k jídlu? Ještě jsem neměl snídani.“ Denys si ho důkladně změřil, ale pak vstal a beze slova odešel do přízemí, nejspíš pro něco k snědku. Williamovi se vskutku velmi motala hlava, ale především chtěl být pár okamžiků o samotě, aby se s tím odhalením mohl vyrovnat.

Jeho otec Richardsona letmo znal – proto od něj William přijal první malou výzvědnou misi. Strýček Hal – stejně jako většina vojáků – výzvědné služby nepovažoval za hodné gentlemana, ale papá žádné takové výhrady neprojevil. A papá ho také představil Denysu Randallovi, který si tenkrát říkal Randall-Isaacs. S Randallem-Isaacsem strávil několik měsíců v Quebecu, zdánlivě bezcílně se potloukali kolem, než Denys náhle odjel za nějakou utajenou misí a zanechal Williama samotného s jedním indiánským průvodcem. Denys byl zajisté... Vůbec poprvé se mu v mysli vynořilo neotřesitelné přesvědčení, že Denys je špeh a že papá *možná* také býval špiónem. Reflexivně se udeřil hranou zápěstí do spánku, aby se tu myšlenku pokusil zaplašit, ale nepodařilo se mu to.

Savannah. Zima. Britská armáda obsadila město na konci prosince. Sám tam byl krátce poté a měl dobrý důvod si to pamatovat. Sevřelo se mu hrdlo. *Jane*.

Hlasy zezdola a Denysovy blížící se kroky. William si sáhl na nos; byl rozbolavělý a připadal mu dvakrát větší než obvykle, ale přestala z něj aspoň téct krev. Denys vešel a usmál se, aby ho uklidnil.

„Jídlo je na cestě! A další pivo – tedy pokud nechcete něco silnějšího?“ Bedlivě se na Williama podíval, pak dospěl k nějakému závěru a otočil se na patě. „Dojdu pro brandy.“

„To může počkat. Co – pokud vůbec něco – má Ezekiel Richardson společného s mým otcem?“ dožadoval se William naléhavě.

To Denyse zarazilo, ale jen na okamžik. Přešel ke stolu a pomalu se posadil. Oči upíral na Williama a ve tváři měl jednoznačně vypočítavý pohled. V duchu rychle uvažoval. William *viděl*, jak se tomu muži hlavou míhají myšlenky – jen nedokázal poznat, co jsou ty myšlenky *zač*.

Pak se Denys zhluboka nadechl a položil obě ruce na stůl, dlaněmi dolů, jako by se chystal na nejhorší.

„Proč si myslíte, že má něco společného s lordem Johnem?“

„On – lord John, chci říct – toho chlapa zná; Richardson ho oslovil s žádostí, abych... pro něj strádal střípky zajímavých informací.“

„Chápu,“ řekl Denys, velice suše. „Inu, pokud kdysi byli přáteli, pak bych řekl, že je takový vztah již nepojí. Richardson údajně vyslovil určité hrozby vůči vašemu otci, ačkoli se zřejmě rozhodl, že je nenaplní. Zatím,“ dodal taktně.

„Jaké hrozby?“ Williamovi při tom v zádech projel proud bolestné úzkosti a do potlučené tváře se mu náhle nahrnula krev.

„Zajisté nepodložené,“ začal Denys.

William se napůl postavil. „Zatraceně, řekněte mi to, nebo vám utrhnu ten zsranej nos.“ Natáhl oteklou ruku, aby se to pokusil udělat, ale Denys se zavrváním odstrčil lavici dozadu a rychle vstal.

„Kvůli vašemu stavu jsem ochotný brát jisté ohledy, Ellesmere,“ řekl a pevně se na Williama podíval, jako by hleděl na psa, který ho chce pokousat. „Ale...“

William tiše zabručel.

Denys bezděčně o krok ustoupil. „Dobře!“ Odsekl. „Richardson vyhrožoval, že rozhlásí, že lord John je sodomita.“

William zamrkal a na okamžik ustrnul. To slovo mu v tu chvíli ani nedávalo smysl.

Pak mu to došlo, ale nemohl nic říct, neboť vstoupila výčepní, kyprá, uštvaná dívka šilhající na jedno oko, která v rukou nesla obrovský tác s pokrmý a nápoji. Vůně pečeného masa, zeleniny zalité máslem a čerstvého chleba ho sice páčila na sliznici nosu, ale žaludek se mu z ní naléhavě sevřel. Ne však dost naléhavě, aby odlákal jeho pozornost od toho, co Randall právě řekl.

William vstal, s úklonou dívku vyprovodil, pevně zavřel dveře pokoje a pak se otočil zpět k Denysovi.

„Cože? To je...“ William máchl rukou, aby naznačil, jak je to naprosto neuvěřitelné. „Byl ženatý, proboha!“

„To jsem také slyšel. Vzal si jistou, ehm, bystrou vdovu po skotském povstaleckém generálovi. Ale to bylo celkem nedávno, že ano?“ Denys Randall pozvedl koutek úst v mírném pobavení, což Williama dopálilo.

„Tohle jsem nemyslel!“ odsekl. „A nebyl – chci říct, ten zatracený Skot není mrtvý, to byl nějaký omyl. Můj otec byl celá léta ženatý s mou matkou – chci říct, nevlastní matkou – s dámou z Lake Districtu.“ Rozzlobeně zafuněl a posadil se. „Richardson nám takovými lživými klepy nemůže nijak ublížit.“

Denys našpulil rty a pomalu vydechl. „Williame,“ řekl trpělivě, „klepy už možná zabily víc lidí než muškety.“

„Nesmysl.“

Denys se pousmál a mírným pokrčením ramen uznal, že přehání. „Možná jsem trochu přestřelil, když nad tím tak přemýšlím. Znáte však cenu mužova slova, jeho charakteru. Kdyby major Allbright dnes mé slovo nepřijal, byl byste mrtvý.“ Ukázal na Williama dlouhým pěstěným prstem. „Co kdyby mu někdo namluvil, že se živím podváděním v kartách nebo jsem hlavním investorem oblíbeného vykřičeného domu? Byl by tak ochotný přijmout mou výpověď jako doklad *vašeho* charakteru?“

William si ho pochybovačně měřil, ale na tom, co Denys říkal, něco bylo.

„Kdo ukradne mi měšec, krade tretku; něco v tom smyslu?“

Úsměv se rozšířil.

„... *kdo ale ukradne mi dobré jméno, vezme něco, z čeho nemá nic, leč mě tím vezme všechno.* Ano, něco takového. Jen považte, co by vaší rodině mohly přivodit takové klepy Zekeea Richardsona. A teď už mě přestaňte probodávat pohledem a něco snězte.“

William to neochotně zvážil. Nos mu přestal krváct, ale vzadu v hrdle stále cítil železitou pachut' krve. Odkášlal si a odplivl,

pokud možno zdvořile, do zbytků svého kapesníku, a Denysův ucelenější kousek si ponechal na utírání.

„Dobrá. Chápu, co říkáte,“ řekl drsně.

„Jeden přítel vašeho otce – jistý major Bates – byl před lety usvědčen ze sodomie a oběšen,“ řekl Denys. „Váš otec se rozhodl být té popravě přítomen; pověsil se na majorovy nohy, aby jeho smrt urychlil. Nepředpokládám však, že by se vám o tom incidentu zmínil.“

William nepatrně zavrtěl hlavou. Na okamžik byl tak zaskočený, že nedokázal vůbec promluvit.

„Existuje smrt duše, stejně jako smrt těla, víte? I kdyby ho nezatkli, nepostavili před soud a neusvědčili... mohl by takto obviněný muž přijít o život, jaký do té doby vedl.“ Toto Denys řekl tiše, téměř mimochodem. Poté se napřimil, zvedl lžíci a před Williama položil cínový tác s plátky vepřové pečeně, smaženou tykví s kukuřicí a několika silnými plátky kukuřičného chleba. Poté mu nalil štědrý pohár brandy, aby jídlo mohl zapít.

„Jezte,“ řekl Denys rázně. „A pak,“ s pohledem upřeným na Williama ucouraný zevnějšek, „mi povíte, co jste to proboha dělal. Co vás vůbec přimělo vzdát se své hodnosti?“

„Do toho vám nic není,“ řekl William příkře. „A k tomu, co jsem dělal...“ Měl chuť prohlásit, že ani do *toho* Denysovi nic není – ale nedalo se přehlédnout, jaké informace by mu mohl Denys nabídnout. Práci vyzvědače je přece vyzvídat.

„Pokud to musíte vědět, hledám jakékoli stopy po mém bratrci Benjaminu Greyovi. Kapitánu Benjaminu Greyovi,“ dodal. „Ze čtyřiatřicáté pěši. Neznáte ho náhodou?“

Denys s vážným výrazem zamrkal a William ucítil malé překvapivé bodnutí v žaludku – stejný pocit měl, když mu ryba kousla do návnady.

„Potkal jsem ho,“ řekl Randall obezřetně. „Stopy, říkáte? Copak se... ztratil?“

„Dalo by se to tak říct. Zajali ho v Brandywine a drželi ho jako vězně na místě zvaném middlebrookský tábor ve Watchungských horách. Sekretář sira Henryho Clintona poslal mému

strýci oficiální dopis, v němž předával strohou zprávu od Američanů, kde s lítostí oznamovali úmrtí kapitána Benjaminu Greye na horečku.“

„Aha.“ Denys se o zlomek palce uvolnil, jeho oči však zůstaly pozorné. „Upřímnou soustrast. Chcete říct, že se chcete dozvědět, kde je váš bratranec pohřben? Abyste, hm, mohli převést tělo na rodinné... é... místo posledního odpočinku?“

„To jsem měl v plánu,“ řekl William. „A jeho hrob jsem také našel. Avšak on v něm nebyl.“

V mysli mu náhle vytanula krátká vzpomínka na tu noc ve Watchungských horách, až mu na předloktí naskočila husí kůže. Studený, vlhký jíl, jenž se mu lepil na nohy, a déšť smáčející mu oděv, měkké puchýře na dlaních a pach smrti stoupající ze země, když jeho lopata náhle zaškrabala o kost... Odvrátil hlavu, od Denyse, ale i od té vzpomínky.

„Ale někdo jiný *ano*.“

„Dobrý bože.“ Denys se bezděčně natáhl pro svůj pohár, a když jej našel prázdný, krátce se zachvěl, jako by se chtěl té představy zbavit, a pak se natáhl pro lahev brandy. „Jste si docela jistý? Chci říct, jak dlouho...“

„Byl pohřbený už nějakou dobu.“ William se dlouze napil spalující brandy, aby se očistil od vzpomínky na ten pach. A dotyk. „Ale ne dost dlouho na to, aby nebylo zřejmé, že tělo v hrobě nemělo uši.“

Denysův zjevný šok mu poskytl hořké uspokojení.

„Přesně tak,“ řekl. „Zloděj. A ne, nešlo o chybné určení totožnosti těla. Hrob byl označený jménem ‘Grey’ a Benjaminovo celé jméno bylo zapsáno v táborových záznamech o pohřbech vězňů.“

Denys byl o dvanáct let starší než William, ale náhle vypadal na víc než třiatřicet let. Jeho ušlechtilé rysy se zcela zostřily soustředěním.

„Tedy se domníváte, že to bylo úmyslné. Inu, samozřejmě,“ přerušil sám sebe netrpělivě, „přirozeně že ano. Ale kdo by to udělal a za jakým účelem?“ Nečekal na odpověď. „Pokud někdo vašeho bratrance zavraždil a jeho smrt chtěl utajit, proč by jako oběť horečky jednoduše nepohřbil *jeho*? Tedy, nebylo by

zapotřebí používat jiné tělo. Vaše prvotní domněnka tudíž zní, že je stále naživu? Myslím, že to zní rozumně.“

William se s náznakem úlevy nadechl.

„Také si to myslím,“ řekl. „Tedy je to jedna ze dvou možností: Ben předstíral vlastní smrt a podařilo se mu podstrčit místo sebe jiné tělo, aby mohl uniknout bez pronásledování. Nebo to udělal někdo jiný za něj, bez jeho svolení, a pak ho unesl. To první si dovedu představit, ale ani za boha mě nenapadá žádný důvod pro to druhé. Na tom však příliš nezáleží; pokud je naživu, *můžu* ho najít. A také to sakra udělám. Rodina se musí dozvědět, co se s ním stalo, ať tak nebo tak.“ To byla sice pravda, ale byl k sobě i natolik upřímný, aby si přiznal, že mu Benovo zmizení poskytlo cíl a únikovou cestu z bažiny provinilosti a zármutku po Janeině smrti.

Denys se rukou poškrábal na tváři. Bylo již pozdě a rašící strniště vypadalo jako tmavý stín na jeho čelisti.

„Napadají mě slova ‚jehla‘ a ‚kupka sena‘,“ řekl. „Ale teoreticky máte pravdu, mohl byste ho najít, pokud je naživu.“

„To nepochybně ano,“ řekl William rázně. „Mám seznam mužů,“ dotkl se kapsy na hrudi, aby se přesvědčil, že ho stále ještě má, a ucítil ujišťující obrysy složeného papíru, „kteří patřili ke dvěma setninám domobrany a měli při propuknutí horečky v middlebrooském táboře na starosti kopání hrobů.“

„Aha, takže tohle jste dělal s...“

„Ano. Americká domobrana bohužel slouží jen po krátká období a pak se rozprchává zpět ke svým farmám. Jedna z těch setnin pocházela ze Severní Karolíny a ta druhá z Virginie, ale ti muži z včerejší noci nebyli...“ Znenadání se zarazil, když si vzpomněl. „Ti muži z minulé noci... má major Allbright skutečně v úmyslu některé z nich pověsit?“

Denys pokrčil rameny. „Neznám ho dostatečně dobře, abych to mohl posoudit. Možná to byla jen šaráda, aby se ostatní vystrašili a rozprchli. Ale ty tři si s sebou odvezl zpět do tábora. Pokud se do té doby dostatečně uklidní, nejspíš je nechá zbičovat a pustí je. Pod svým velením má tolik mužů, že kdyby nechal pověsit civilisty, dostalo by se to do záznamů – což není něco,

co by si důstojník vyhlížejí povýšení přál, tedy pokud má aspoň špetku rozumu. Ne že by Allbright vypadal na rozumného člověka,“ dodal zamyšleně.

„Chápu. Když už mluvíme o nerozumu – proč jste u všech rohatých přednesl celou tu šarádu o tom, že plánuji unést George Washingtona?“

To Randalla rozesmálo a William ucítil, jak mu rudnou uši.

„Tedy, ne vy osobně,“ ujistil Williama. „Jen *ruse de guerre*. Ale vyšlo to, ne? Musel jsem vymyslet nějaké vysvětlení vašeho *outré* zevnějšku. Nenapadla mě žádná jiná věrohodná výmluva, než že jste vyzvědač.“

William zabručel a opatrně zkusil sousto sukotaše, smažené a maštěné směsi tykve nakrájené na kostičky s kukuřicí. Hladce ho spolkl a na zbytek jídla se vrhl s rostoucím se nadšením, přestože mu bylo jedení mírně nepříjemné. Denys ho sledoval a mírně se usmíval, zatímco jedl vlastní pokrm. Nechal ho však na pokoji.

Když byly talíře prázdné, rozhostilo se mezi nimi zadumané ticho. Ne přátelské, ale ani nepřátelské.

Denys zvedl lahev brandy a zatřásl jí; když uslyšel tiché šplouchání, rozlil zbytek do pohárů, pak jeden vzal a pozvedl jej k Williamovi.

„Dohodneme se,“ řekl. „Pokud se něco dozvíte o Ezekielu Richardsonovi, pošlete mi zprávu. Pokud se já dozvím něco ohledně vašeho bratrance Benjamina, pošlu zprávu já vám.“

William okamžik váhal, ale pak rázně ťukl svým pohárem do Randallova.

„Platí.“

Denys se napil a pohár odložil.

„Můžete mi poslat zprávu do rukou kapitána Blakeneye; je s Clintonovými jednotkami v New Yorku. A pokud něco zaslechnu já...?“

William se zašklebil, ale neměl na vybranou.

„Do rukou mého otce. On a můj strýc jsou s posádkou v Savannah spolu s Prévostem.“

Denys přikývl, odstrčil svou lavici a vstal.

„Dobrá. Váš kůň je venku. I s vaším nožem a mušketou. Mohu se zeptat, kam teď máte namířeno?“

„Do Virginie.“ Vlastně se stále rozhodoval, dokud to nevyšlo nahlas, ale když tak učinil, nabyl jistoty. Virginie. Mount Josiah.

Denys zašátral v kapse a položil na stůl dvě quineje a hrstku menších mincí.

„Do Virginie je to daleko. Považujte to za půjčku.“

NÁVŠTĚVY

FRASERŮV HŘEBEN

V polovině odpoledne jsem již značně pokročila se svými léčivými, ošetřila jsem tři případy vyrážky od škumpy, zlomený prst na noze (jeho majitel nakopl mulu, která právě odmítala poslouchat) a kousnutí od mývala (bez vztekliny; lovec ho srazil ze stromu, pak ho považoval za mrtvého a šel ho zvednout; zjistil však, že mrtvý není; mýval tedy *byl* vzteklý, ale nezpůsobila to žádná nakažlivá choroba).

Jamiemu se však vedlo mnohem lépe. Lidé na stavenišťe přicházeli celý den v neutuchajícím proudu sousedské pohostinnosti a zvědavosti. Ženy se zdržely, aby si se mnou popovídaly o MacKenzieových, a muži spolu s Jamiem procházeli stavenišťe a vraceli se s přísliby, že tu a tam přijdou na den přiložit ruku k dílu.

„Jestli mi Roger Mac a Ian zítra pomůžou odnést dřevo, Sinclairovi mi pozítří pomohou položit podlahové trámy. Ve středu uložíme křbový kámen a požehnáme mu, Sean McHugh a pár jeho chlapců mi v pátek pomůže položit podlahu a následující den začneme se stavbou zdí. Tom MacLeod říká, že mi může věnovat půl dne, a syn Hirma Crombieho, Joe, řekl, že mi přijde pomoci se svým nevlastním bratrem.“ Jamie se na mě usmál. „Pokud budeme mít dost whisky, do dvou týdnů můžeš mít střechu nad hlavou, Anglanko.“

Pochybovačně jsem se podívala na kamenné základy a pak na oblohu posetou obláčky.

„Střechu?“

„Ano, inu, nejspíš jen plátěnou,“ uznal, „ale i tak.“ Vstal, protáhl se a trochu se zašklebil.

„Proč si na chvíli nesedneš?“ navrhla jsem a pokukovala po jeho noze. Viditelně kulhal a noha se mu proměnila v šachovnici fialových a rudých fleků, oddělených černými stehy. „Amy nám tu nechala soudek piva.“

„Možná až později,“ řekl. „Co to vyrábíš, Anglanko?“

„Chystám se připravit trochu cesmínové masti pro Lizzie Beardsleyovou a pak kapky proti kolice pro jejího maličkého – nevíš, jestli už má jméno?“

„Hubertus.“

„Cože?“

„Hubertus,“ zopakoval s úsměvem. „Přinejmenším to mi předečtírem tvrdil Kezzie. Říká, že je to na počest Moničina zesnulého bratra.“

„Aha.“ Lizziiin otec, Joseph Wemyss, si za svou druhou ženu vzal milou německou dámu jistého věku a Monika, sama bezdětná, se stala neochvějnou babičkou rostoucí rodiny Beardsleyových. „Možná mu budou říkat zkráceně Bertie.“

„Už ti došla kůra z chinovníku, Anglanko?“ Pozvedl bradu směrem k otevřené lékařské truhle, již jsem odložila na zem kousek od něj. „Myslel jsem, že ji používáš na tonikum pro Lizzie.“

„Používám,“ řekla jsem, poněkud překvapená, že si všiml. „Zbytek jsem ale spotřebovala už před třemi týdny a neslyšela jsem, že by někdo jel do Wilmingtonu nebo New Bernu a mohl by dovézt další.“

„Zmínila ses o tom Rogeru Macovi?“

„Ne. Proč jemu?“ zeptala jsem se zmateně.

Jamie se opřel o rohový kámen a na tváři se mu zračil jeden z těch trpělivých výrazů, kterým naznačuje, že člověk, s nímž hovoří, není moc bystrý. Odfrkla jsem si a cvrnkla jeho směrem kuličku cesmíny. Chytil ji a zkoumavě si ji prohlížel.

„Jsou jedlé?“

„Amy říká, že včely mají rády její květy,“ řekla jsem pochybovačně a nasypala jsem velkou hrst tmavě fialových plodů do

hmoždíře. „Ale asi ji nenazývají cesmína lysá jen tak pro nic za nic.“

„Aha.“ Hodil ji zpátky po mně a já uhnula. „Sama jsi mi říkala, Anglanko, že ti Roger Mac včera prozradil, že se chce vrátit ke kazatelství. Takže,“ pokračoval trpělivě, když na mé tváři neviděl ani stopy po pochopení, „co bys udělala jako první, kdybys toho chtěla dosáhnout?“

Nabrala jsem ze džbánku naběračku medvědího sádla a hodila ji do hmoždíře. V duchu jsem napůl přemýšlela, jestli nepřidat i výtažek z vrbové kůry, a přitom jsem uvažovala nad Jamieho otázkou.

„Aha,“ řekla jsem na oplátku a ukázala na něj paličkou. „Obešla bych všechny své bývalé farníky, pokud se to tak dá říct, abych jim řekla, že se starý dobrý Mac vrátil.“

„To bys nejspíš udělala,“ souhlasil. „A možná by ses také představila lidem, kteří přišli na Hřeben po tvém odchodu.“

„A do několika dní se to dozvěděli všichni na Hřebeni – a možná i polovina bratrstva v Salemu.“

Přívětivě přikývl. „Ano. A pak by všichni věděli, že potřebuješ kůru chinovníku a nejspíš bys ji do měsíce měla.“

„Potřebuješ kůru chinovníku, *grandmère*?“ Z lesa za mnou se vynořil Germain se džberem vody v jedné ruce, tou druhou si k hrudi tiskl otýpku klacků. Na krku mu navíc viselo něco, co vypadalo jako mrtvý had.

„Ano,“ řekla jsem. „Je to...“ Ale už mě nevnímал, jeho pozornost uchvátila poraněná noha jeho dědečka.

„*Formidable!*“ řekl a pustil dřevo na zem. „Můžu se podívat, *grand-père*?“

Jamie milostivě mávl k noze, aby naznačil, že se smí vynadávat do sytosti, a Germain se s vykulenýma očima předklonil, aby si ji prohlédl.

„Mandy říkala, že ti medvěd ukousl nohu,“ řekl a opatrně se ukazováčkem natáhl k řadě stehů. „Ale já jí nevěřil. Bolí to?“ zeptal se a pohlédl do Jamieho tváře.

„To nic není,“ odpověděl Jamie a zamítavě mávl rukou. „Později budu muset vykopat kadibudku. Tak ukaž, co to máš za hada?“

Germain si ochablého plaza ochotně stáhl z krku a podal ho Jamiemu, který to zřejmě nečekal, ale i tak ho obezřetně přijal. Usmála jsem se a sklopila oči k hmoždíři. Jamie se hadů bál, ale mužně tu skutečnost skryl tím, že hada chytil za ocas. Šlo o velkou užovku červenou, téměř tři stopy dlouhou a pokrytou oranžovými a žlutými šupinami, jasnými jako blesk.

„To jsi ho zabil ty, Germaine?“ Přestala jsem tlouct a zamračila se na toho hada. Všem dětem jsem opakovaně vysvětlovala, že nemají žádné nejedovaté hady zabíjet, neboť nám pomáhají s myšmi a krysami, ale většina dospělých na Hřebeni byla toho názoru, že jediný dobrý had je mrtvý had, takže to byla těžká bitva.

„Ach, ne, babi,“ ujistil mě. „Byl ve vaší zahradě a Fanny se po něm ohnala motykou, ale já ji zastavil. Jenže pak se ta malá záškodnice protáhla skrz plot a skočila na něj a zlomila mu...“ Zamračil se na hada. „Tedy, nevím, jestli mu zlomila záda nebo krk, netuším, jak by se to dalo poznat, ale každopádně je mrtvý. Říkal jsem si, že ho pro Fanny stáhnou z kůže,“ vysvětlil a ohlédl se přes rameno k zahradě. „Třeba jí vyrobím pásek.“

„To je krásný nápad,“ řekla jsem a přemýšlela, jestli by se to líbilo i Fanny.

„Myslíš, že bych si u dráteníka mohl koupit přezku?“ zeptal se Germain Jamieho, vzal si od něj hada zpět a opět si ho přehodil kolem krku. „Na ten opasek, myslím. Mám dvoupecnici a pár malých fialových kamenů na výměnu.“

„Od jakého dráteníka?“ Přestala jsem drtit a zahleděla se na něj.

„Jo Beardsley mi říkal, že před dvěma dny potkal v Salemu potluhného dráteníka, a odhadoval, že by měl někdy tenhle týden dorazit sem,“ vysvětlil mi Germain. „Prý má velký vak plný drobností, tak jsem si říkal, že kdybys něco potřebovala, babi...“

Rychle a lačně jsem se otočila ke své lékařské truhle, vyprázdněné po období sadby, jež přineslo řadu poranění od sekyr a motyk, zvířecích a hmyzích kousnutí, epidemii otrav jídlem a podivné respirační onemocnění, které řádilo mezi MacNeillovými a jež doprovázela zvýšená teplota, kašel a modravé skvrny na trupu.

„Hmm...“ poplácala jsem se po kapsách a přemýšlela jsem, co bych *já* měla na výměnu, kdyby na to přišlo...

„Myslím, že nám zbyly dvě lahve bezového vína,“ řekl Jamie, napřímil se a položil nohy na zem. „Ty můžeš použít, Anglanko. A mám slušnou jelenici a polovinu soudku terpentýnu.“

„Ne, ten terpentýn si chci nechat,“ řekla jsem a bezmyšlenkovitě jsem dodala: „Na měchovce, víš?“

Jamie a Germain si vyměnili cynický pohled.

„Na měchovce,“ zopakoval Jamie a Germain zavrtěl hlavou.

Než jsem je však mohla vzdělat ohledně měchovců, od potoka kdosi zavolal. Vynořil se Duncan Leslie se svými dvěma syny, jeden z chlapců nesl pod paží velkou šunku.

Jamie vstal, aby je uvítal, a všichni na mě zdvořile kývli, ale zřejmě neočekávali, že přestanu pracovat, abych si s nimi mohla popovídat.

„Minulý týden jsem zastřelil slušně velké prase,“ řekl Duncan a postrčil dopředu syna s kýtou. „Něco nám zbylo a říkali jsme si, že by se vám to mohlo hodit, když vám přišli příbuzní a tak.“

„Mnohokrát děkujeme, Duncane,“ odvětil Jamie. „Pokud vám nevadí jíst pod otevřeným nebem, přijďte se s námi o ni podělit. Co třeba... zítra?“ zeptal se a otočil se ke mně. Zavrtěla jsem hlavou.

„Pozitří,“ řekla jsem. „Zítra musím jít k Beardsleyovým a vrátím se tak pozdě, že stihnu připravit akorát tak sendviče.“ Jestli Amy upeče chléb a nějaký jí zbyde, dodala jsem v duchu.

„Ano, ano,“ řekl Duncan a přikyvoval. „Moje manželka vás ráda uvidí, paní. Nuže, Jamie,“ dodal a naklonil hlavu k záklaďm, „vidím, že máš rozměřený pěkný velký dům – dva komíny? A kde tedy bude kuchyně?“

Jamie hladce vstal, významně se na mě ohlédl přes rameno a odvedl Leslieovy, aby jim ukázal základy domu. Kulhal přitom jen nepatrně.

Germain mi položil hada na stůl a řekl: „Dohlédneš mi na něj, že ano, babi?“ a odběhl, aby se k mužům připojil.

Brianna se zastavila na horním konci stezky a otřela si z tváře a krku pot. Chalupa před nimi byla čistá a upravená – velmi upravená. Cestičku vedoucí ke dveřím lemovaly bíle natřené kameny a prosklená okna – *prosklená* – byla tak naleštěná, že v nich viděla sebe i Rogera. Vypadali jako malé barevné skvrny mezi mihotavou zelení odrážejícího se lesa.

„Kdo by natíral na bílo *kameny*?“ zeptala se a instinktivně ztišila hlas, jako by ji chalupa mohla slyšet.

„No, rozhodně ne někdo, kdo má hodně volného času,“ řekl napůl šeptem. „Takže je to buď zklamaný zahradní návrhář, nebo někdo s neurotickou potřebou ovládat své okolí.“

„Předpokládám, že neexistuje žádný důvod, proč by v každé době nemohl žít někdo, kdo potřebuje všechno ovládat,“ řekla a setřásla si ze sukni prach a kusy listí. „Jen se podívej na lidi, kteří navrhovali alžbětinská bludiště. Co to o těch lidech říkala Amy? Cunningham, tak je to jméno?“

„Ano. „Jsou to metodisté. *Modré světlo*,“ citoval Roger, „dávejte si na ty lidi pozor, kazateli.““ A s tím napřímil ramena a vkročil na stezku vinoucí se mezi nabílenými kameny.

„*Modré světlo*?“ řekla a následovala ho. Narychlo si upravovala slamák s širokou krempou cudně naražený přes čepeček. Bůh chraň, aby kazatelova žena pohoršovala věřící...

Ještě než Roger stihl vstoupit na první schod, otevřely se dveře. Stál v nich malý, ježatý muž s huňatým obočím a prohlížel si je s ne zrovna přívětivým výrazem. Byl úhledně oblečený v hnědých kalhotách a vestě z hrubé látky, a lněnou košili měl čerstvě vyžehlenou, i když byla mírně zažloutlá věkem.

„Dobrý den přejí, pane.“ Roger se poklonil a Brianna krátce uctivě poklesla v kolenou. „Jmenuji se Roger MacKenzie a toto je moje manželka Brianna. Nedávno jsme přišli na Hřeben a...“

„Už jsem o vás slyšel.“ Muž se na ně podíval přimhouřenýma očima, ale zřejmě prošli zkouškou, neboť ustoupil a pobídl je dovnitř. „Jsem kapitán Charles Cunningham, kdysi člen námořnictva Jeho Veličenstva. Pojd'te dál.“

Brianna cítila, jak se Roger zhluboka nadechl. Usmála se na kapitána Cunninghama, ten mrkl a ostře se podíval na Rogera, jako by chtěl vědět, jestli to schvaluje.

„Děkuji, kapitáne,“ řekla co nejmilejším hlasem a prošla kolem Rogera přes práh do domu. „Máte nesmírně pozoruhodný dům – je překrásný!“

„Já... proč...“ začal kapitán, vyvedený z míry. Než se však stihl vzpamatovat, před krbem se zhmotnila temná bytost. Nyní to byla Brianna, kdo zamrkal.

„Vy jste kazatel?“ řekla ta žena a podívala se přes Bree. Ano, určitě to byla žena, i když téměř tak vysoká jako Brianna a oděná celá v černém až na naškrobený bílý čepec, jeden z těch přísných s klopami přes uši. Byla stará, ale nedalo se říct, *jak* moc; obličej měla kostnatý s ostrýma očima a Brianna okamžitě pomyslela na vlčici, která kojila Romula a Réma.

„Jsem kazatel,“ řekl Roger a hluboce se jí poklonil. „K vašim službám, madam.“

„Mhm. A z jaké jste sekty, pane?“ dožadovala se žena.

„Jsem presbyterián, madam,“ řekl Roger, „ale...“

„Vskutku?“ tázala se žena a upřela na Bree ostré modré oči. „Vy sdílíte manželovo vyznání?“

„Já jsem římská katolička,“ řekla Brianna co nejmírněji. Nebylo to poprvé a nebude to naposled, ale už předem se dohodli, jak se s takovými otázkami vypořádat. „Stejně jako můj otec – Jamie Fraser.“

Tato odpověď obvykle tazatele zarazila a poskytla Rogerovi dostatek času, aby převzal otěže. I nekatoličtí nájemníci chovali jejího otce v úctě – ať už z osobní známosti či z pouhého faktu, že byl majitelem jejich půdy. Byli proto obvykle, nehledě na své názory na katolíky, přinejmenším ochotní vést zdvořilou konverzaci.

Tato žena – paní Cunninghamová? – si odfrkla a přejela Bree pohledem od hlavy až k patě takovým způsobem, jako by ji porovnávala s řadou pochybných žen, které za svůj život potkala, a shledávala ji ještě nemravnější.

„Fuj,“ řekla. „Papeženka! Takové mizery pod *touto* střechou nestrpíme!“

„Matko,“ řekl kapitán a vykročil směrem k ní. „Myslím, že...“

„Madam,“ řekl Roger a stoupl si před Bree, aby přerušil bazilišší pohled zaměřený jejím směrem. „Ujišťuji vás, že jsme nepřišli, abychom vás obraceli na naši víru nebo vás přiměli konvertovat. Já...“

„Presbyterián, pravíte?“ Upřela na něj oči a chladně jej obviňovala: „*A navíc* kazatel? Jak je tedy možné, že nedokážete udržet vlastní ženu na uzdě? Co můžete být za kněze, když dovolíte, aby vaše žena byla papežovou učednicí a aby chodila kolem a ve vašich sousedech zasévala a zalévala semena zvrhlosti a výtržností?“

„Matko!“ řekl kapitán Cunningham ostře. Netrhla sebou, jen na svého syna upřela přísný pohled.

„Víš, že to je pravda,“ napomenula ho. „Tohle děvče,“ kývla na Briannu, „říká, že jejím otcem je Jamie Fraser. To znamená,“ pohlédla přímo na Bree, „že vaší matkou je Claire Fraserová, že ano?“

Bree se také zhluboka nadechla; chalupa byla jako ze škatulky, ale celkem malá a každou vteřinou se zdálo, že je tam méně vzduchu.

„To je,“ řekla vyrovnaně. „A požádala mě, abych vám vyřídila její pozdravení a abych vám sdělila, že kdyby se někdo z vaší rodiny zranil nebo onemocněl, s radostí ho přijde ošetřit. Je léčitelka a...“

„Fuj!“ zopakovala paní Cunninghamová. „Ano, věřím, že by to udělala, ale nedostane příležitost, to vám zaručuji, děvče. Jakmile jsem se o té ženské doslechla, zasadila jsem ke dveřím heřmáněk a cesmínu. Do našeho domu žádná čarodějnice nevkočí, to vám povídám!“

Bree na paži ucítila Rogerovu ruku a úkosem na něj chladně pohlédla. Ne, ona kvůli této ženě neztratí trpělivost. Rogerovi krátce zacukaly koutky a pustil ji, pak se otočil, ale ne k paní Cunninghamové, nýbrž ke kapitánovi.

„Jak jsem řekl,“ pověděl mile, „nepřišel jsem nikoho obracet na víru. Každé upřímné víry si vážím. Jsem však zvědavý – jeden

z mých sousedů mluvil o vás a vaší rodině, kapitáne, a zmínil výraz ‚modré světlo‘. Nebyl byste ochotný vysvětlit mi význam toho označení?“

„Aha,“ řekl kapitán a zněl zdráhavě potěšeně, že mu Roger položil otázku, ke které jeho matka nemůže mít žádné výhrady. „Inu, pane, když se ptáte – tímto výrazem se označují námořní kapitáni, kteří na svých lodích prosazují teologii evangelizace. Říkají nám modrá světla.“ Mluvil skromně, ale hlavu měl hrdě zdviženou, stejně jako bradu. Jeho oči – bledší verze matčiných – měly obezřetný výraz. Nevěděl, jak to Roger přijme.

Roger se usmál. „Vy jste tedy také něco jako teolog, pane?“

„Inu,“ řekl kapitán a na okamžik se zamyslel. „Tolik bych se nepovyšoval, ale *napsal* jsem pár spisů – jen mé vlastní myšlenky ohledně tohoto tématu, víte...“

„Vydal jste některé z nich, pane? Velice rád bych si vaše názory přečetl.“

„Nuže... dva nebo tři... jen drobnosti... nic záslužného, řekl bych... vydali je Bell a Coxham v Edinburghu. Bohužel nemám žádné výtisky u sebe,“ pohlédl na malý, hrubý stůl v rohu, na němž stál malý stoh papírů spolu s kalamárem, pískem a sklenicí plnou brků, „ale *právě teď* pracuji na díle většího rozsahu...“

„Na knize?“

Roger zněl upřímně zaujatě – nejspíš skutečně byl, pomyslela si Bree –, ale paní Cunninghamové s tou přívětivostí zřejmě docházela trpělivost a hodlala celý rozhovor utnout v zárodku, než Roger svede kapitána k rouhačství nebo něčemu ještě horšímu.

„V každém případě, kapitáne, se o tchyni tohoto gentlemana všeobecně ví, že je to čarodějnice, a jeho manželka nejspíš také. Pošli je pryč. Nemáme o jejich plány zájem.“

Roger k ní otočil tvář a vytáhl se do plné výšky, takže se hlavou málem dotýkal hřebenového trámu střechy. „Žádám, abyste vzala na vědomí, že *jsem* božím kazatelem. Víra mé manželky – a jejich rodičů – je zrovna tak ctnostná a morální jako víra každého jiného dobrého křesťana, a to odpřísáhnou s rukou na vaší vlastní Bibli, pokud si to budete přát.“ Kývl k maličké policice nad stolem, kde Bible zaujímal výsostné místo v řadě menších knih.

„Ehm,“ řekl kapitán a přimhouřil oči směrem ke své matce. „Právě jsem se chystal zavolat z pole své dva chlapce, pane – poručíky z mé poslední lodi, kteří se rozhodli vydat se na pevninu se mnou. Doprovodím vás a vaši paní na konec stezky, pokud snesete mou společnost.“

„Děkuji vám, kapitáne.“ Bree se chopila příležitosti opět se vložit do hovoru a vysekla hluboké pukrle před kapitánem a poté – s pokud možno přesvědčivým výrazem ve tváři – i před paní Cunninghamovou. „Pamatujte, prosím, že pokud se vám přihodí něco... naléhavého, moje matka přispěchá okamžitě.“

Paní Cunninghamová jako by se zvětšila do všech směrů současně.

„Opovažujete se mi vyhrožovat, holka?“

„Cože? Ne!“

„Vidiš, co jsi to vpustil do domu, kapitáne?“ Paní Cunninghamová Brianninu námitku ignorovala a svého syna probodla pohledem. „To děvče nás chce uhranout.“

„Čeká nás ještě několik návštěv,“ zakročil spěšně Roger. „Dovolíte mi požehnat vašemu domu krátkou modlitbou, než odsud odejdeme, pane?“

„Proč...“ Kapitán pohlédl na svou matku, pak se napřímil a pozvedl bradu. „Ano, pane. Byli bychom vám velice vděční.“

Brianna spatřila, jak paní Cunninghamová opět našpulila rty, aby řekla „Fuj!“, ale Roger ji přerušil, neboť urychleně pozvedl ruce a sklonil hlavu k požehnání.

*„Kéž Bůh požehná tomuto obydlí,
každému kameni, trámu i prknu,
všem pokrmům, nápojům i oděvu.
Kéž zde lidé vždy žijí ve zdraví.“*

„Dobrý den přeji, pane, madam,“ dodal rychle a s úklonou popadl Brianninu ruku. Neměla čas cokoli říct – *ještě že tak*, pomyslela si – ale usmála se a přikývla na toho baziliška, zatímco couvali ze dveří.

„Takže teď už víme, co znamená Modré světlo,“ řekla, a když se blížili ke konci stezky, opatrně se ohlédla přes rameno. „Jak říká máma... Pro Kristovy rány!“

„Výstižné,“ řekl Roger se smíchem.

„Nebyla to skotská modlitba Hogmanay?“ zeptala se. „Zněla mi povědomě, ale nejsem si jistá...“

„Je to tak – a je to také požehnání pro dům. Nejspíš jsi ji slyšela od svého otce, ale on ji říká galsky. Soudě podle přízvuku jsou Cunninghamovi vzdělaní obyvatelé nížin; kdybych tu modlitbu zkusil v gaelštině, paní Cunninghamová by si nejspíš pomyslela, že se je snažím očarovat.“

„A nesnažil ses snad o to?“ Řekla to lehkomyšlně, ale on k ní překvapeně otočil hlavu.

„Tedy... svým způsobem asi ano,“ řekl pomalu, ale pak se usmál. „Kouzla a modlitby z Vysočiny se od sebe často nedají rozeznat. Ale myslím, že když mluvíš přímo k Bohu, tak je to spíš modlitba než kletba.“

Ještě jednou se ohlédla přes rameno, neboť měla pocit, že paní Cunninghamová propaluje díru do dveří chalupy a pozoruje, jak odchází.

„Věří presbyteriáni ve vymítání?“ zeptala se.

„Ne, nevěříme,“ řekl, ale také se ohlédl. „Můj otec – chci říct reverend – mi však říkal, že když navštívíš něčí dům, nikdy bys neměla odcházet, aniž bys nabídla nějaký druh požehnání.“ Odťáhl pružnou dubovou větvičku, aby pod ní mohla projít. „Dodával, že to může zabránit různým věcem, aby tě pronásledovaly domů – ale *myslím*, že jen žertoval.“

* * *

Právě jsem scházela podél břehu potoka, sbírala jsem pijavice, řechu a cokoli dalšího, co vypadalo jedlé nebo užitečné, když jsem zaslechla vzdálené rachocení kol.

Myslela jsem si, že by to mohl být povoz toho potulného dráteníka, o kterém se Germainovi zmínil Jo Beardsley, a tak jsem si spěšně spustila sukně, vrazila nohy zpět do sandálů a pospíchala

jsem k vozové cestě, kde rachocení kol náhle nahradilo vydatné množství nadávek.

Ukázalo se, že pochází z úst velice urostlého muže, jenž spílal svým mulám, povozu a kolu, které narazilo na kámen, až se uvolnila jeho železná obruč. V nadávání postrádal Jamieho vynalézavost, vynahrazoval si to však hlasitostí.

„Jak vám mohu pomoci, pane?“ využila jsem chvíle, kdy se odmlčel, aby se nadechl.

Ohromeně se otočil.

„Kde jste se tady k čertu *vzala*?“ zeptal se.

Mávla jsem ke stromům za sebou a opět se zeptala: „Potřebujete pomoc?“ Když jsem se však k povozu přiblížila, bylo mi jasné, že tohle není dráteník. Povoz – tažený dvěma velikými mulami – vezl nejrůznější věci, ale žádné železné pánve ani stuhy do vlasů. Na dně korby leželo půl tuctu mušket a také malá sbírka mečů, kos a holí. A k tomu i několik soudků, které by *mohly* obsahovat solené ryby nebo vepřové – a jeden, v němž byl nepochybně střelný prach. To jsem poznala nejen z označení, ale i ze slabého pachu dřevěného uhlí s nádechem síry a moči.

Sevřel se mi žaludek.

„Je toto Fraserův hřeben?“ dožadoval se muž a rozhlédl se po lesích kolem nás. Nacházeli jsme se kus pod mýtinou, na níž stála chalupa Higginsových, ale v těchto místech nebylo ani stopy po tom, že by tu někdo bydlel, kromě samotné, poměrně zarostlé, stezky.

„To je,“ řekla jsem, nemělo žádný smysl lhát. „Hledáte zde někoho?“

Ostře se na mě podíval a poprvé si mě skutečně prohlédl.

„Do mých záležitostí vám nic není,“ řekl, ačkoli nezdvořile. „Hledám Jamieho Fräsera.“

„Já jsem paní Fraserová,“ pověděla jsem a založila si paže. „A jeho záležitosti jsou i mémi.“

Zrudl v obličeji a probodl mě pohledem, jako by si myslel, že si z něj utahuji. Já jsem mu ale pevně hleděla do očí a on se po chvíli šťekavě zasmál a uvolnil se.

„Dojdete tedy pro svého manžela, nebo si ho mám najít sám?“

„A koho mám ohlásit?“ zeptala jsem se, aniž bych se pohnula.
„Benjamina Clevelanda,“ řekl a mírně se nadmul pocitem vlastní důležitosti. „Už bude vědět.“

* * *

Jamie usadil poslední cihlu v řadě a s mírným uspokojením zarovnal maltu. Spokojenost se u něj mísila s jistou hrůzou, když si uvědomil, že zítra bude k práci na komínu potřebovat žebřík, výš už totiž bez něj nedosáhne. I tak ho bolela ramena a při pomýšlení, že se k nim připojí i kolena, si protáhl záda a povzdychl si.

No, třeba mi s tím moje krásná dcerka pomůže. Brianna mu první večer po příjezdu něco řekla. Šla s ním na staveniště a společně klopýtali přes kameny a provázky a smáli se, jako by byli opilí. Naráželi do sebe rameny a chytali se za lokty, aby potmě udrželi rovnováhu. Každý letný dotek zažehl jiskru, jež ho hřála.

„*Mohla bych vyrobit přenosný rám s kladkou.*“ To řekla, když položila ruku na napůl postavený komín. „*Můžeme nahoru zvednout kbelík plný cihel, abys na ně ze žebříku dosáhl.*“

„My,“ řekl tiše a usmál se. Pak se rozpačitě ohlédl přes rameno pro případ, že ho zaslechli muži nosící klády. Ti už však tu poslední odložili a teď si dávali přestávku, aby se najedli – Amy Higginsová a Fanny jim přinesly pivo. Hodil zednickou lžící do džberu s vodou a vydal se za nimi. Těsně předtím, než došel na hranici základů, však koutkem oka zahlédl na vozové cestě pohyb, a pak se na dohled objevila Claire, která v porovnání s mužem, jenž krácel vedle ní, vypadala drobná.

„*A Naoimh Micheal Áirdaingéal, dìon sinn anns an àm a'chatha,*“ řekl si pro sebe. Toho muže nepoznával, ale i kromě jeho velikosti na něm bylo něco, z čeho mu přeběhl mráz po zádech.

Pohlédl na své dnešní pomocníky – sedm mužů: Bobby Higgins, tři jeho muži z Ardsmuiru a další nájemníci, které ještě dobře neznal. A také Fanny, která jim přinesla oběd.

Ani jeden z mužů si dosud muže přicházejícího přes mýtinu nevšiml – zato Fanny ano. Zamračila se a pak rychle pohlédla

na Jamieho. Kývl na ni, aby ji uklidnil, a její tvář se uvolnila, ačkoli dál shlížela dolů z kopce, zatímco odpovídala na něco, co jí říkal jeden z mužů.

Jamie překročil základy. Měl pocit, že by toho chlapa chtěl uvítat ve vlastním domě s muži za zády, ale ještě silněji cítil, že se chce dostat mezi něj a Claire.

Zdvořile se usmívala, zatímco muž hovořil, ale v její tváři viděl obavy. Vzhlédla však a spatřila, že se k nim Jamie blíží. Zaplavila ji vlna úlevy a on ucítil, jak se mu na oplátku rozbušilo srdce. Kráčel k nim, neusmíval se, ale přinejmenším se tvářil příjemně.

„Generál Fraser?“ zeptal se muž a se zájmem si ho prohlédl od hlavy až k patě. Ano, to vysvětlovalo Clairinu obezřetnost.

„Už nikoli,“ řekl, stále ještě vlídně, a nabídl muži pravici. „Jamie Fraser, k vašim službám, pane.“

„A já k vašim, pane. Benjamin Cleveland.“ Zpocená ruka, podstatně větší než ta jeho, ho sevřela a stiskla způsobem, jenž vypovídal o přesvědčení jejího majitele, že by dokázal Jamieho zranit, kdyby chtěl.

Jamie na to nijak nereagoval, ruku pustil a usmál se. *Jo, jen si to zkus, ty parchante.*

„Vaše jméno znám, pane. Tu a tam jsem ho zaslechl.“

Koutkem oka viděl, jak Claire pozvedla obočí.

„Pan Cleveland je známý bojovník s indiány, *a nighean*,“ řekl, aniž by z muže spustil oči. „Dle svých vlastních slov zabil celou řadu Kriů a Čerokíů.“

„Také Kahnawaků. Ale nepočítám je,“ řekl Cleveland a zasmál se způsobem, který vypovídal o tom, že si pamatuje každého muže, kterého zabil, a že na ně vzpomíná rád. „Předpokládám, že vaše vztahy s indiány jsou o chlup vřelejší?“

„Máme v čerokíjských vesnicích přátele.“ Ne všichni jeho přátelé v řečených vesnicích byli indiáni, ale Clevelandovi po Scotchee Cameronovi nic nebylo.

„Výtečně!“ Clevelandova rudá tvář zbrunátněla ještě víc. „Doufal jsem, že by to tak mohlo být.“

Jamie naklonil hlavu na stranu a neurčitě zabručel.

Claire zřejmě postřehla, co si skutečně myslí, neboť si odkašlala, postavila se vedle něj a dotkla se jeho paže.

„Panu Clevelandovi se rozbilo kolo, asi míli dál po cestě – praskla mu obruč. Možná by ses na to mohl podívat?“

Usmál se na ni; byla průhledná jako lahev ginu.

„Zajisté,“ řekl, a když se otočil ke Clevelandovi, dodal: „Doufám, že se vám nepochroumal náklad, když vám prasklo kolo. Jestli jste vezl něco křehkého, pak možná...“

„Ale ne,“ řekl Cleveland nenuceně. „Je to jen pár zbraní a trocha prachu; samé odolné věci.“ Zazubil se na Jamieho a odhalil řadu pevných, zdravých zubů, ačkoli se mu mezi dvěma z nich zachytil kousek tmavě hnědého tabáku.

„Když už však mluvíme o zbraních,“ pokračoval. „To je jedna věc, o které jsem s vámi chtěl mluvit. Ale ano, udělejme to, co navrhuje vaše milá paní.“ Uctivě se Claire poklonil a pak se otočil a chytil Jamieho za paži, aby ho nasměroval ke stezce.

Jamie se mu beze slova vytrhl, otočil se zpět ke Claire a řekl jí: „Pošli Bobbyho a Aarona s náradím, ano, Anglanko? A možná i s trochou piva, jestli nějaké zbylo.“

Cleveland nečekal, okamžitě se otočil směrem k cestě a nechal Jamieho, ať ho dožene. Ten ho následoval a očima si měřil jeho široká záda a nohy silné jako kmeny stromů. Všiml si i obnošeného koženého opasku se stopami po tašticích na náboje a rohu na prach, na němž se v tuto chvíli houpal pouze velký nůž ve zrovna tak obnošené pochvě – ozdobené barvenými dikobrazovými trny v indiánském vzoru.

Ten muž byl možná o dvacet let mladší než on – a přinejmenším o sto liber těžší, ale i tak byl Cleveland o palec či dva menší. *Pravděpodobně byl vždy tím nejvyšším mužem v každé společnosti. Nejspíš se nikdy nemusel moc starat o to, jestli ho ostatní mají rádi, či ne.*

* * *

Povoz stál ve stinném, tmavě zeleném dolíku na místě, kde se vozová cesta vinula mezi dvěma kopci hustě porostlými jedlemi

balzámovými, jedlovci a borovicemi. Jamie cítil, jak se ho jako studená ruka dotkl chlad, a zhluboka se nadechl čisté vůně terpentýnu a cypřišových bobulí.

Byl rád, že samotné kolo povozu není rozbité; železná obruč, která ho svírala, se uvolnila, ale dřevo neprasklo. Možná toho muže – a jeho zbraně; stihl pohlédnout na obsah povozu – stihne vrátit na cestu dřív, než si pohostinnost vyžádá, aby mu Fraserovi poskytli večeři a postel.

„Přišel jste za mnou,“ oznámil mu na rovinu, zatímco si prohlížel kolo. Cestou k povozu si neřekli nic víc než pár krátkých zdvořilostí. Ovšem se zbraněmi přímo na očích nastal čas jít k věci.

Cleveland přikývl a stáhl si klobouk, otevřeně Jamieho hodnotil pohledem. Břicho mu napínalo látku lovecké košile, ale vypadalo to na pevný tuk, který muži chrání životně důležité orgány.

„Ano, hledal jsem vás. V uplynulých dvou letech jsem toho o vás tak či onak hodně slyšel.“

„Lidé, kteří poslouchají klepy, o sobě nic dobrého neuslyší,“ řekl Jamie v *gàidhlig*.

„Cože?“ Clevelanda to překvapilo. „Co to bylo? Francouzština ne. *Té* jsem slyšel až příliš.“

„Je to *gàidhlig*,“ řekl Jamie, pokrčil rameny a pak to samé zopakoval anglicky. Cleveland se místo odpovědi usmál.

„V tom možná máte pravdu, pane Frasere,“ řekl. Předklonil se, zvedl těžký železný pruh, jako by to bylo pouhé chmýří, a vestoje si ho zamyšleně převracel v ruku. „Hodně se mluví o tom, jak jste přišel o svou vojenskou hodnost.“

I když se tomu bránil, Jamie cítil, jak mu po krku stoupá žár.

„Vzdal jsem se své hodnosti, pane Clevelande, po bitvě u Monmouthu. Dočasně mě ustanovili polním generálem, abych převzal velení nad několika nezávislými setninami domobrany. Ty byly ale po bitvě rozpuštěny. Mých služeb již nebylo třeba.“

„Prý jste odešel bez varování a polovinu svých mužů jste nechal na bitevním poli, abyste se postaral o svou churavou ženu.“ Cleveland zvědavě pozvedl husté obočí. „Ovšem paní Fraserovou jsem poznal, a tudíž jako muž vaše pocity naprosto chápu.“

Jamie se na něj podíval přes povoz plný mušket a prachu.

„Nepotřebuji se před vámi obhajovat, pane. Pokud mi chcete něco říct, tak ven s tím, ať to máme za sebou. Musím jít vykopat kadibudku.“

Cleveland pozvedl ruku dlaní napřed a smířlivě sklonil hlavu.

„Nechtěl jsem vás urazit, pane Frasere. Jen bych rád věděl, jestli se chcete vrátit k armádě. Jakýmkoli způsobem.“

„Ne,“ odpověděl Jamie stroze. „Proč se ptáte?“

„Protože pokud ne,“ řekl Cleveland a upřel na něj vypočítavý pohled, „pak by vás možná zajímalo, že mnozí vaši whigští sousedé za horami,“ trhl bradou zhruba směrem k Tennessee County, „mám na mysli majitele půdy, kteří mají co ztratit, svolávají soukromou domobranu, aby ochránili své rodiny a majetek. Říkal jsem si, že byste mohl uvažovat o něčem podobném.“

Jamie cítil, jak se jeho odpor k tomu muži malinko mění a neochotně sklouzává ke zvědavosti.

„A kdybych chtěl?“ zeptal se.

Cleveland pokrčil rameny.

„Pak by bylo vhodné zůstat ve styku s ostatními skupinami. Nikdy nevíte, kde se Britové mohou objevit, ale až to udělají – a věřte mi, pane Frasere, že to udělají –, já osobně bych o tom rád věděl včas, abych mohl jednat.“

„Jednat,“ zopakoval pečlivě. „A kdo jsou ti muži, o kterých mluvíte?“

„Opravdu takoví jsou,“ řekl Cleveland, odpověděl spíš na nevyřčenou myšlenku než na Jamieho otázku. „John Sevier. Isaac Shelby. William Campbell a Frederick Hambright. A mnoho dalších o tom přemýšlí, to vám povím.“

Jamie přikývl, ale nic víc neřekl.

„Ještě jednu věc jsem o vás slyšel, pane Frasere,“ řekl Cleveland, zvedl jednu z mušket na povoze a lenivě si prohlížel křesací kámen. „Prý jste byl indiánským prostředníkem. Je to tak?“

„Ano, byl.“

„A prý jste byl dobrý.“ Cleveland se usmál, najednou nemožně laškovně. „Vypráví se, že dole ve vesnici Čerokiů je slušná řádka rudovlasých dětí.“

Jamie měl pocit, jako by ho Cleveland udeřil mušketou do obličeje. Opravdu se to říkalo, nebo to byl jen nějaký trik, kterým se ho Cleveland pokoušel namočit do něčeho nekalého?

„Přeji vám dobrý den, pane,“ řekl škrobeně. „Mí muži za krátko přijdou s náradím, aby vám opravili kolo.“

Otočil se zpět na cestu, ale Cleveland, který se na svou váhu pohyboval překvapivě rychle, byl hned vedle něj.

„Pokud budeme mít domobranu, budeme potřebovat zbraně,“ řekl Cleveland. „To dává rozum, ne?“ Když viděl, že Jamie nemá náladu odpovídat na rétorické otázky, zkusil to odjinud.

„Indiáni mají zbraně,“ řekl. „Britská vláda dává Čerokům každý rok slušnou dávku střeliva a prachu na lov. Bývalo to tak i tenkrát, když jste byl vyzvědačem?“

„Na shledanou, pane Clevelande.“ Jamie přidal do kroku, přestože ho z toho rozbolela poraněná noha. Cleveland mu sevrěl paži a prudce jej zastavil.

„O zbraních můžeme mluvit později,“ řekl Cleveland. „Je tu už jen jedna věc, o níž jsem si s vámi chtěl promluvit.“

„Nesahejte na mě.“ Tón jeho hlasu přiměl Clevelanda povolit stisk, avšak neustoupil.

„Muž zvaný Cunningham,“ řekl a malýma hnědýma očima na Jamieho pevně pohlédl. „Bývalý námořní kapitán. Toryovec. Loajalista.“

Tohle do Jamieho hrudi vypálilo malou studenou díru. Kapitán Cunningham vskutku byl loajalista – stejně jako tucet dalších nájemníků.

„Nenávidím toryovce,“ řekl Cleveland zadumaně. Zavrtěl hlavou, ale Jamie pod kreprou klobouku zahlédl, jak se mu zalesklo v očích. „Pár jsem jich pověsil, tam doma. Jiné jsem zjizvil, takže odešli sami.“ Odkášlal si a odplivl, nažloutlý hlen přistál Jamiemu u nohy.

„Inu. Ten kapitán Cunningham píše dopisy. Eseje do novin. Člověk, který myslí na zdraví toho muže, by si s ním o tom možná chtěl promluvit. Nemyslíte?“

Když se Jamie vrátil na staveniště, našel rozdělaný oheň a z kotlíku se linula lahodná vůně vařeného jídla. Byli tam Roger a Ian, mluvili s Claire a ze stromů u potoka se ozýval křik hrajících si dětí. Vzpomněl si, že dnes večer přijde na večeři Jenny. Málem na to zapomněl, jak ho rozzlobily žvýsky toho Clevelanda.

„Člověk, který myslí na zdraví toho muže, by si s ním o tom možná chtěl promluvit. Nemyslíte?“

Ve skutečnosti to nebyla špatná rada, ale to vědomí mu náladu nijak nezlepšilo. Neměl rád, když mu někdo vyhrožoval, když se nad ním někdo povyšoval a už vůbec se mu nelíbilo, když se ho pokoušel zastrašit muž větší než on sám. Nelíbily se mu ani Clevelandovy zprávy, ale ty samotné mu za zlé neměl.

Dolehla k němu klidná domácí atmosféra, lákalo ho připojit se ke své rodině, dát si studené pivo, jež Fanny vytáhla ze studny, posadit se a natáhnout si bolavou nohu. Ale rozhovor s Clevelandem v něm stále někde hluboko vřel a on o něm nechtěl s nikým mluvit, dokud si to sám nepřebere.

Když procházel staveništěm, krátce mávl na Claire a pokračoval k lopatě, která na něj čekala zabodnutá do země u napůl vykopané kadibudky. Těžká námaha ho uklidní, až si bude vše promýšlet. Alespoň v to doufal.

* * *

Roger viděl, jak se Jamie tiše vytratil do stínů za napůl postaveným komínem, a předpokládal, že se šel vymočít. Když se však ani po několika minutách nevynořil, Roger se oddělil od rozhovoru – ten se v tu chvíli točil kolem nekonečných možností pro Oglethorpovo jméno – a následoval tchána do stínu.

Našel Jamieho stát na hraně velké hranaté díry v zemi, očividně tam dumal nad její hloubkou.

„Nová kadibudka?“ zeptal se a kývl směrem k jámě. Jamie vzhlédl, usmál se na něj a Roger pocítil příval tepla – z více než jednoho důvodu.

„Ano. Původně jsem chtěl vytvořit obvyklou kadibudku, víš, jen s jedním sedátkem.“ Jamie ukázal na díru, poslední paprsky

světla se dotkly jeho vlasů a kůže zlatavým světlem. „Ale se čtyřmi dalšími – a časem jich možná bude i víc, že? Říkali jste přece, že tu chcete zůstat.“ Pohlédl úkosem na Rogera a opět se usmál.

„A pak tu jsou lidé, kteří chodí za Claire. Jeden z Crombieho chlapců přišel minulý týden pro lék, protože měl šílenou běhavku, a tak dlouho kručel a sténal v kadibudce Bobbyho Higginse, že si celá rodina musela odskočit do lesa. Amy neměla moc radost, když viděla, v jakém stavu kadibudku zanechal, to ti povídám.“

Roger přikývl.

„Takže ji chceš udělat větší. Nebo rovnou dvě kadibudky?“

„Ano, v tom to vězí.“ Jamie vypadal potěšeně, že Roger tak rychle pochopil situaci. „Víš, většina domů má latrínu, kam se vejdou dva najednou – McHughovi mají kadibudku se třemi dírami a je to krasavice; Sean McHugh to umí s náradím a to je jen dobře, když má sedm děcek. Ale jde o to...“ Zamračil se a ohlédl se zpět k ohni, který z jejich místa zakrývala temná masa komínu. „Ženy, víš?“

„Myslíš Claire a Briannu.“ Roger okamžitě pochopil, na co Jamie myslí. „Ano, mají rády soukromí. Nestačila by malá západka zevnitř dveří...?“

„Ano, to mě napadlo.“ Jamie mávl rukou, aby to zamítl. „Problém spočívá v tom, co si myslí o... bakteriích.“ To slovo vyslovil velice opatrně a rychle se pod nakrčeným obočím podíval na Rogera, jako by chtěl vědět, jestli to vyslovil správně, nebo jako by si nebyl jistý, jestli to slovo vůbec existuje.

„Aha. To mě nenapadlo. Myslíš ty nemocné, kteří přijdou – mohli by tu nechat...“ A sám také mávl směrem k díře.

„Ano. Měl bys vidět to divadlo, když Claire trvala na tom, aby Amyinu latrínu polili vroucí vodou a louhovým mýdlem a aby do ní nalili terpentýn, poté co ten kluk od Crombiů odešel.“ Při té vzpomínce nakrčil ramena až k uším. „Kdyby to dělala pokaždé, když by někdo nemocný použil naši latrínu, tak bychom všichni chodili srát do lesa.“

Zasmál se tomu a Roger taky.

„Tak tedy obojí,“ řekl Roger. „Dvě díry pro rodinu a oddělenou latrínu pro návštěvy – nebo spíš pro ordinaci. Řekneš, že je

to tak pohodlnější. Nechceš přece, aby se vyprávělo, že jsi nabubřelý, protože nepustíš jiné lidi do svojí kadibudky.“

„Ne, to bych opravdu nechtěl.“ Jamie se na okamžik zachvěl, ale pak se uklidnil a chvíli hleděl do jámy s polovičním úsměvem ve tváři. Kolem nich se zvedaly hutné vůně čerstvě vykopané zeminy a nově nařezaného dřeva, mísily se s vůní ohně a Roger si téměř dovedl představit, že cítí, jak se dům zhmotňuje z kouře.

Pak se Jamie probral a otočil hlavu k Rogerovi.

„Chyběl jsi mi, Rogere Macu,“ řekl.

* * *

Roger otevřel ústa, aby něco odpověděl, ale hrdlo se mu sevřelo tak pevně, jako by polkl kámen, a tak z něj vyšlo jen tlumené zabručení.

Jamie se usmál a dotkl se jeho paže, pobídl ho k velkému kameni, o němž Roger předpokládal, že bude v přední části domu. Kamenné základy od velkého kamene vybíhaly pod úhlem devadesátí stupňů. Bude to rozměrný dům, možná ještě větší než původní velký dům.

„Projdeš si se mnou základy domu?“

Roger pokýval hlavou a následoval tchána k velkému kameni. Překvapilo ho, že na něm našel vytesané jméno „FRASER“ a pod tím rok „1779“.

„Můj základní kámen,“ řekl Jamie. „Říkal jsem si, že kdyby dům opět vyhořel, lidé by přinejmenším věděli, že jsme tu někdy byli, rozumíš?“

„Aha... hmm,“ dostal ze sebe Roger. Těžce si odkašlal a pořádně se nadechl, aby mohl pronést pár slov. „Lallybroch... tvůj tá...“ Ukázal nahoru, jako by na římsu. „Dal datum – tam.“

Jamieho tvář se rozzářila. „Ano, dal,“ řekl. „Takže ten dům stále stojí?“

„Stál, když jsem ho viděl... naposled.“ Hrdlo mu povolilo, když se trochu uklidnil. „Ačkoli... když o tom přemýšlím...“ Zarazil se, když si vzpomněl, *kdy* Lallybroch viděl naposled.

„Jen mě to zajímalo.“ Jamie se k němu otočil zády a vedl Rogera podél budoucího boku domu. Od ohně k nim zavanula vůně pečeného masa. „Brianna mi řekla o mužích, kteří k vám přišli.“ Krátce se ohlédl na Rogera a pečlivě sčítal svůj výraz. „Tehdy jsi byl pryč, samozřejmě, hledal jsi Jema.“

„Ano.“ A Bree musela dům opustit – jejich dům – a přenechat jej lupičům a únoscům. Bylo to, jako by mu z hrdla do hrudi klesl kámen. Ted' ale nemělo žádný smysl na to myslet, a tak představu lidí střílejících na jeho ženu a děti zatlačil hluboko do pozadí – prozatím.

„Ve skutečnosti,“ řekl, když Jamieho dohnal, „jsem Lallybroch naposled viděl... už o něco dřív.“

Jamie se zarazil a pozvedl obočí a Roger si odkašlal. Přišel sem právě proto, aby tohle řekl; žádná vhodnější chvíle už nejspíš nepřijde.

„Když jsem šel hledat Jema, ze všeho nejdřív jsem zašel do Lallybrochu. Znal ho, pro něj to byl domov – říkal jsem si, že kdyby dokázal Cameronovi utéct, nejspíš by směřoval tam.“

Jamie se na něj na chvíli zahleděl, pak se nadechl a přikývl. „Bree říkala, že to bylo roku... 1739?“

„Tenkrát ti bylo osmnáct. Byl jsi na univerzitě v Paříži. Tvoje rodina na tebe byla velice hrdá,“ dodal Roger jemně. Jamie ostře otočil hlavu a stál naprosto nehnutě; Roger cítil, jak se mu zadrhl dech v hrdle.

„Jenny,“ řekl. „Potkal jsi Jenny. *Tenkrát.*“

„Ano, potkal. Bylo jí možná dvacet. Tenkrát.“ A *tenkrát* pro něj znamenalo před necelým rokem. A Jenny teď bylo kolik, šedesát? „Říkal jsem si – napadlo mě, že bys jí možná měl něco říct, než se s ní znovu setkám.“

„Aby ji ten šok neporazil?“

„Tak nějak.“

Jamie se nyní otočil zpět k němu, Roger si myslel, že jeho výraz kolísá mezi úsměvem a povážlivým šokem. Roger to cítil také, nevěřícnost, dezorientaci a pocit, že neví, kam položit nohy. Jamie zavrtěl hlavou jako býk odhánějící mouchu. *Znám ten pocit, příteli... znám je všechny.*

„To je... od tebe velice ohleduplné.“ Jamie polkl a pak vzhledl, šokem si prorazila cestu další myšlenka – a ta ho ještě prohloubila. „Můj otec. Říkal jsi – moje rodina. On...“ Hlas ho zradil.

„Byl tam.“ Hlasy od vzdáleného ohně se nyní ustálily do vyrovnaného hukotu pracujících žen: cinkání, šplíchání a škrabání, hlasy na hranici slyšitelnosti přerušované malými výbuchy smíchu a občasným okřiknutím zlobivého dítě. Roger se dotkl Jamieho paže a naklonil hlavu k cestě vedoucí k přístřešku na prameni a zahradě. „Možná bychom si měli jít někam na chvíli sednout,“ řekl. „Abych ti to mohl dovypprávět dřív, než přijde tvá sestra.“ *Aby ses s tím mohl vyrovnat beze svědků.*

Jamie si hluboce povzdechl, krátce stiskl rty a pak přikývl. Otočil se a vykročil kolem velkého čtvercového základního kamene. Rogerovi se náhle zdálo, že se velice podobá klanovým kamenům, které viděl na poli v Cullodenu – velké šedé kameny ve večerním světle vrhající dlouhé stíny a každý s vytesaným jménem: McGillivray, Cameron, MacDonald... Fraser.

* * *

Roger stál s Jamieem na mechem zarostlém břehu nad pramenem a poslušně obdivoval klubající se přístřešek nad pramenem na opačné straně proudící vody.

„Ještě to nic moc není,“ řekl Jamie skromně a kývl na tu malou stavbu. „Ale na nic lepšího jsem zatím neměl čas. Brzy budu muset postavit větší – možná než přijde příští jaro –, letní deště tenhle nejspíš vyplaví.“

V tuto chvíli byl přístřešek sotva víc než skalní převis, ke kterému z obou stran přistavěli kamenné zdi. Každá zeď měla u země otvory, kterými mohla protékat voda. Mezi zdmi byly několik stop nad čistou vodou ramene upevněné dřevěné latě. V tu chvíli na nich visely tři konve s mlékem, každá zakrytá zatíženým plátnem, aby se do něj nedostaly mouchy nebo žáby, a polovina voskovaného kola moravského sýra velikosti Rogerovy hlavy.

„Jenny umí vyrábět výborný sýr,“ řekl Jamie a kývl na ten poslední předmět. „Ještě ale nenašla dobrý základ, tak jsem ji ze Salemu přivezl tohle.“

Pod latěmi byla skromná sbírka kameninového nádobí naplň ponořeného ve vodě, které – jak říkal Jamie – obsahovalo máslo, smetanu, zakysanou smetanu a podmáslí. Bylo to klidné místo, z vody se zvedal chladný vánek a potůček si nepřetržitě povídal sám se sebou. Na břehu za neforemným kamenným přístřeškem hustě rostly vrby, které skláněly tenké větvičky až do proudu vody.

„Jako mladé ženy, myjící si vlasy, že?“ řekl Roger a ukázal na ně. Jamie se pousmál, ale zřejmě v tu chvíli nemyslel na poezii.

„Tady,“ řekl, otočil se od pramene a rozhrnul větve malých červených doubků. Roger ho následoval do malého svahu a na kamennou římsu, kde v prasklinách zakořenily dva nebo tři maličké stromky. Na římsu bylo dost místa, aby si mohli pohodlně sednout, a Roger zjistil, že z ní vidí i na opačný břeh, maličký přístřešek nad pramenem a velký kus stezky vedoucí ze staveniště.

„Kdyby se někdo blížil, tak ho uvidíme,“ řekl Jamie, usadil se se zkříženýma nohama a zády se opřel o jeden ze stromků. „Nu tedy. Chtěl jsi mi pár věcí povědět.“

„Tak tedy.“ Roger se posadil do malého stínu, stáhl si boty a punčochy a spustil si nohy přes okraj římsy, takže se mu houpačky v chladném vánku. Doufal, že mu to uklidní rozbušené srdce. Nemohl dělat nic jiného, než začít.

„Jak jsem říkal, šel jsem do Lallybrochu, abych našel Jema – který tam samozřejmě nebyl. Ale Brian, tvůj otec...“

„Vím, jak se jmenuje,“ řekl Jamie suše.

„Říkal jsi mu někdy Brian?“ zeptal se v náhlém popudu Roger.

„Ne,“ řekl Jamie překvapeně. „Copak lidé ve tvé době oslovují své otce křestním jménem?“

„Ne.“ Roger krátce zamítavě mávl rukou. „Já jen – neměl jsem to říkat, je to část mého příběhu, ne tvého.“

Jamie pohlédl na blednoucí oblohu.

„Do večere zbývá ještě hodně času,“ řekl. „Možná stihneme oba.“

„To je příběh na jindy,“ řekl Roger a pokrčil rameny. „Ale... ve zkratce jde o to, že když jsem se vydal hledat Jema, našel jsem – no, místo něj jsem našel svého otce. I on se jmenoval Jeremiah – lidé mu říkali Jerry.“

Jamie řekl něco gaelsky a pokřižoval se.

„Ano,“ řekl Roger stroze. „Jak jsem řekl – někdy jindy. Jde o to – když jsem ho našel, bylo mu teprve jedenadvacet. A já už byl přitom tak starý jako teď; mohl bych být téměř *jeho* otcem. A tak jsem mu říkal Jerry a přemýšlel jsem o něm tak. Ale zároveň jsem věděl, že to byl můj... vždyť víš. Nemohl jsem mu říct, kdo jsem; nebyl na to čas.“ Opět cítil, jak se mu stáhlo hrdlo a s námahou si odkašlal.

„Tak tedy. Tvého otce v Lallybrochu jsem potkal o něco dřív. Málem jsem se v šoku skácel k zemi, když otevřel dveře a řekl mi své jméno.“ Při té vzpomínce se smutně usmál. „Byl zhruba v mém věku, možná o pár let starší. Potkali jsme se... jako muži. Pan MacKenzie. Pan Fraser.“

Jamie krátce přikývl, ale v očích se mu leskla zvědavost.

„A pak přišla tvá sestra a oba mě přivítali a nakrmili. Tvému otci jsem řekl – tedy přirozeně jsem mu neřekl vše – ale sdělil jsem mu, že hledám svého chlapce, kterého unesli.“

Brian nabídl Rogerovi postel a ráno ho vzal do všech chalup v okolí, kde se bezvýsledně vyptávali na Jema a Roba Camerona. Ale následující den navrhl, aby se vydali až do Fort William a zeptali se posádky pevnosti.

Roger upíral oči na kus mechu u svého kolene; vyrůstal v zelených polštářcích na kamenech a vypadal jako hlavičky mladé brokolice. Cítil, jak Jamie naslouchá. Tchán se ani nepohnul, ale Roger poznal, že se při zmínce o Fort Williamu mírně napjal. *Nebo jsem se možná napjal já sám...* Strčil prsty do chladného, vlhkého mechu; snad aby našel oporu.

„Velitelem byl důstojník zvaný Buncombe. Tvůj otec říkal, že ‚na Anglána je to slušný chlap‘ – a měl pravdu. Brian přinesl dvě lahve whisky – dobré whisky,“ dodal, pohlédl na Jamieho a spatřil záblesk úsměvu na jeho tváři. „Napili jsme se s Buncombem a on slíbil, že řekne svým vojákům, aby se poptali v okolí.“

Dodalo mi to... naději. Jako bych opravdu mohl mít nějakou šanci Jema najít.“

Na okamžik zaváhal, snažil se vymyslet, jak říct to, co říct chtěl, ale koneckonců Jamie přece Briana *znal*.

„Nebylo to jen o Buncombově laskavosti. „Šlo o Briana Dhu,“ řekl a pohlédl přímo na Jamieho. „Byl... laskavý, velice laskavý, ale skrývalo se za tím něco víc.“ Naprosto zřetelně si to pamatoval, Brian jel před ním do kopce, barety i široká ramena ztmavlá deštěm, záda přímá a jistá. „Člověk úplně cítil – *já* jsem cítil – jako by... stačilo mít tohoto muže na své straně, a všechno by bylo v pořádku.“

„Tohle v jeho přítomnosti cítili všichni,“ řekl Jamie tiše a sklopil oči.

Roger mlčky přikývl. Jamie skláněl rudohnědou hlavu dolů a zrak upíral na svá kolena – ale Roger viděl, jak hlavu nepatrně otočil a naklonil, jako by odpovídal na něčí dotyk, a Rogerovi z malého záchvěvu čehosi mezi úctou a prostým uvědoměním vstaly chloupky za krkem.

Tohle je ono, pomyslel si, překvapilo ho to a přitom to vlastně očekával. Viděl to – nebo spíš, cítil to – už dřív, ale potřeboval to spatřit několikrát, aby si plně uvědomil, co to je. Přivolávání mrtvých ve chvíli, kdy o nich mluvili ti, kteří je milovali. Briana Dhu tady na břehu horského potoka cítil stejně hmatatelně, jako toho pošmourného dne na Výsočině.

Roger krátce kývl na ducha, který stál vedle nich a pomyslel si: *Odpusť mi*. Poté pokračoval dál.

Vyprávěl o Williamu Buccleighu MacKenzieovi, který jednou Rogera téměř zabil, ale nyní se vykoupil tím, že mu pomohl s hledáním Jema. O tom, jak společně potkali Dougala MacKenzieho, který se svými muži vybíral renty...

„Ježíši,“ řekl Jamie, ale Roger si všiml, že při zmínce o Dougalovi se nepokřičoval. Pozvedl koutek úst. „Poznal Dougal, že – ten muž, Buck, je jeho syn?“

„Ne,“ řekl Roger suše. „Buck se přece jen ještě ani nenarodil. Ale když se Buck dozvěděl, že Dougal je jeho otec; byl to pro něj docela šok.“ *Nejen pro něj*.

„To si dovedu představit,“ zamumlal Jamie. Ve tváři mu přetrvával náznak pobavení a Roger přemýšlel – ne poprvé – nad schopností obyvatel Vysočiny putovat mezi naším světem a tím příštím. Jamie zabil svého strýce, když musel, ale po smrti se s ním usmířil. Slyšel rovněž Jamieho, jak v bitvě prosí Dougala o pomoc – a zřejmě ji také obdržel.

Roger a Buck ji dostali také: Dougal jim půjčil koně, aby mohli snáz cestovat.

Ovšem, jak Roger řekl, nechtěl vyprávět o vlastním pátrání po synovi a otci. Tento příběh byl o tom, co dlužil jinému otci a jinému synovi. Stínu Briana Dhu – a Jamiemu.

„Ten zbytek ti povím jindy. Prozatím tedy jde o to, že jsme se vrátili do Lallybrochu, protože Brian nám poslal zprávu. Prý našel nějakou věc, která by mi mohla pomoci v mém hledání.

Tou věcí byl jistý druh přívěsku, jenž mu zaslal velitel posádky ve Fort William. Přívěsek mu připadal zvláštní a stálo na něm jméno „MacKenzie“, a tak si velitel i Brian pomysleli, že bych ho měl vidět.“ Když mu ty dvě známky opět vytanuly v mysli, sevřela se mu hrud': lisovaná kartonová kolečka, jedno červené, druhé zelené, a na obou stálo jméno „J. W. MacKenzie“ a k tomu řada tajuplných čísel – psí známky letce RAF a definitivní důkaz, že ve skutečnosti hledají úplně jiného Jeremiaha.

„Museli jsme zjistit, kde se ty známky vzaly, rozumíš? A tak jsme se vydali do Fort William. A...“ Musel zastavit a zhluboka se nadechnout, aby to ze sebe dostal ven. „Dozvěděli jsme se, že kapitán Buncombe odešel; novým velitelem posádky se stal kapitán Randall.“

Veškeré pobavení se z Jamieho tváře vytratilo a nyní ji měl prázdnou jako nepopsaný list.

„Ano,“ řekl Roger a odkašlal si. „On.“ Nový velitel byl vstřícný a pohledný. „Nápomocný,“ řekl Roger. „Bylo to...“ Hledal správné slovo, pak rozhodil rukama, když ho nemohl najít. „Bylo to divné. Chci říct... *Věděl jsem...* čeho se...“

„Čeho se na mně dopustil?“ Jamie se mu s nečitelným výrazem díval do očí.

„Co ti udělal. Claire mi to řekla – tedy nám. Když si...“ Zahlédl Jamieho tvář a spěšně pokračoval. „Chci říct, věřila, že jsi mrtvý, jsem si jistý, že jinak by...“

„Takže ti vyprávěla všechno.“ Jamieho výraz se moc nezměnil, ale jeho tvář zbledla.

A do prdele.

„No, jen to... é... é... všeobecně to nastí...“ Zarazil se. *Nikdy nebudeš obstojným kazatelem, pokud nedovedeš být upřímný.* Tohle mu řekl Buck a měl pravdu. Roger se nadechl.

„Ano,“ řekl prostě a cítil se prázdný jako vyfouknutý měch.

Jamie beze slova vstal, odvrátil se, udělal pár kroků do lesa, zastavil se a vyzvracel se.

Proboha svatého. Co mě to jen napadlo!

Roger měl pocit, jako by byl snad už celou hodinu zadržoval dech. Malinko se nadechl, a pak znovu. Myslel daleko dopředu – na to, co potřeboval Jamiemu říct, vysvětlit a za co se omluvit, požádat o odpuštění. Potřeboval to udělat, aby tu on a Bree mohli znovu žít. Ani ho nenapadlo, že si Jamie celou tu dobu neuvědomuje, že on – *a Bree, bože!* – zná všechny důvěrné podrobnosti jeho osobního utrpení. Že je zná už celá léta.

Sakra, sakra, sakra... do prdele...

Roger seděl se zaťatými pěstmi, poslouchal, jak Jamie lapá po dechu, plive a funí. Upíral přitom oči na rudou berušku s černými puntíky, která mu přistála na koleni. Lezla sem a tam po šedé hrubě tkané látce a zvědavě zkoumala látku tykadly. Nakonec zašustilo křoví a Jamie se vrátil, posadil a zády se opřel o stromek. Roger otevřel ústa, ale Jamie ho zarazil gestem ruky.

„Nic neříkej,“ řekl. Košili měl zvlhlou potem a přilepenou ke klíčním kostem. Veškerý večerní hmyz už vylezl ven; nad hlavami se jim vznášela oblaka mušek a cvrčci začali cvrkat. Rogerovi u ucha zapískal komár, ale nezvedl ruku, aby ho rozplácl.

Jamie si povzdechl a zpřímá se na Rogera podíval.

„Pokračuj,“ řekl. „Pověz mi zbytek.“

Roger přikývl a pohled mu opětoval.

„Věděl jsem o Randallovi a o tom, jaký je,“ řekl na rovinu. „Věděl jsem, co se stane. Nejen tobě – ale i tvé sestře. A tvému otci.“

Tentokrát se Jamie pokřižoval, pomalu, a zašeptal něco gael-sky, čemu Roger nerozuměl, ale nepožádal ho, aby to zopakoval.

„Tehdy jsem Buckovi řekl – jen o tom – bičování, ne o tom...“ Jamie mávl prsty zmrzačené ruky, jako by ho chtěl opět utnout. „O tvém otci a o tom, co se mu tehdy stalo.“

Opět cítil chladnou hrůzu toho rozhovoru. Pokud nic neudělá, aby Jacka Randalla zastavil, Brian Dhu Fraser bude do roka mrtvý, zemře na mrtvici, zatímco bude sledovat, jak Jack Randall jeho syna bičuje k smrti (to si bude myslet). Z Jamieho se stane uprchlík, poraněný na těle i na duši, a bude ho tížit provinilost za smrt svého otce a vědomí, že svůj domov a nájemníky přenechal své zarmoucené, utrápené sestře. A Jenny, ta kouzelná mladá dívka, zůstane úplně sama, dokonce i bez bratrovy ochrany.

Jamie sebou při tom vyprávění ani netrhl, ale Roger cítil, jak ho ta slova bodají jako nože. *Jenny. Kriste, jak se jí dokáží podívat do očí?*

Zhluboka se nadechl. Už byl téměř u konce.

„Buck ho chtěl zabít – Randalla. Okamžitě, bez váhání.“

V Jamieho hlase zazněl slaboučký náznak smíchu, i když trochu kolísal.

„Takže to *byl* Dougalův syn.“

„Beze všech pochyb,“ ujistil ho Roger. „Měl jsi ty dva vidět pohromadě.“

„Kéž bych je viděl.“

Roger si dlaní otřel tvář a zavrtěl hlavou.

„Jde o tohle – mohli jsme ho zastavit. Chci říct zabít. Byli jsme ozbrojení. Navštívil jsem ho už předtím, s tvým tátou. Vůbec by se mě nebál; mohl jsem s Buckem zajít do jeho kanceláře a vykonat to. Nebo jsme ho mohli sledovat tam, kde byl ubytovaný, a provést to tam; měli bychom pak slušnou šanci uprchnout.“

Jamie sebou trhl jen jednou, při slově „táta“. Přesto seděl mlčky a ve tváři se mu pohybovaly jen oči.

„Já jsem to Buckovi nedovolil,“ vyhrkl Roger k těm očím. „Věděl jsem, co se stane – všechno – a dovolil jsem, aby se to stalo. Tvé rodině. Tobě.“

Jamie sklonil oči, ale nepromluvil. Roger ucítil, jak od potoka zavál čerstvý vítr a jak se jeho rozpálené tváře dotkl studený stín stromů.

Nakonec se Jamie pohnul, jednou přikývl a pak ještě podruhé, když dospěl k rozhodnutí.

„A kdybys ho zabil?“ řekl tiše. „Pak bych se nestal uprchlíkem a nebyl bych poblíž Craigh na Dun a nepotřeboval bych léčitele ten den, kdy...“ Pozvedl jedno obočí.

Roger beze slova přikývl.

„Brianna?“ řekl Jamie tiše, její jméno znělo v *gàidhlig* jako chladný vánek. „Narodila by se někdy? A její děti? Ty, když na to přijde?“

„To – my – mohli jsme se stát i tak,“ řekl Roger a polkl. „Jiným způsobem. Ale ano. Báł jsem se, že bychom nikdy nebyli. Ale nejsem...“ Zmlkl. Jamie věděl, že se nevymlouvá.

„Inu, dobrá.“ Jamie vstal a rozehnal oblak mušek jako spršku zlatého prášku ve večerním světle. „Neznepokojuj se. Nedovolím, aby tě Jenny zabila. Pojď, nebo budeme mít spálenou večeři.“

Roger měl pocit, jako by mu někdo zpod nohou vytrhl koberec. Nevěděl, co očekával, ale určitě ne takové klidné přijetí.

„Ty... ne...“ začal váhavě.

„Ne.“ Jamie mu podal ruku, a když ji Roger přijal, vytáhl ho na nohy, takže teď stáli tváří v tvář, zatímco kolem nich ve večerním vánku ševalily stromy.

„Hodně času jsem přemýšlel, víš,“ řekl Jamie družně a naklonil hlavu k potoku, „když jsem po Cullodenu žil jako psanec. Venku pod otevřenou oblohou jsem naslouchal hlasům, které slyšíš ve větru. Ohlížel jsem se zpět a přemýšlel nad věcmi, které jsem udělal – a také neudělal. A zvažoval jsem, co kdybych to udělal jinak? Co kdybychom se rozhodli, že se nepokusíme zastavit Karla Stuarta... bylo by to jiné, přinejmenším pro nás, i kdyby ne pro Vysočinu. Možná bych si Claire udržel u sebe.“

A kdybych se nešel poprat s Jackem Randallem do Bois de Boulogne, měl bych teď dvě dcery?“ Zavrtěl hlavou. Ve tváři měl hluboké vrásky a kolem očí potmělé stíny.

„Žádný muž nevlastní svůj život,“ řekl. „Nějakou tvou část vždy bude mít v rukou někdo jiný. Můžeš jen doufat, že převážně je v rukou Božích.“ Dotkl se Rogerova ramene a kývl ke stezce. „Měli bychom jít.“

Roger vyrazil za ním. Ulevilo se mu, ale nedokázal se dívat na ušpiněnou hrubou košili, jež pokrývala Jamieho záda, aniž by viděl i jizvy pod ní.

„Avšak,“ řekl Jamie a na místě, kde začínala stezka, se k Rogerovi otočil, „možná bys neměl Jenny říkat to, co jsi teď pověděl mně. Chci říct, nevyprávěj jí to hned. Počkej, až si na tebe zvykne.“

* * *

Jamie vzal od Fanny a Mandy třísky na podpal a obě vyzval, aby se dívaly, jak z nich rozdělá oheň. Ten tu hořel celý den, ale jen mírně, protože nebyl potřeba na nic jiného než ohřívání vody a vaření Clairiny dušené směsi: pár kousků pečené vačice dochucovalo hromadu raných brambor s mrkví, hráškem, lesními houbami a cibulí. Ohlédl se přes rameno, aby se přesvědčil, že se zaměstnává něčím jiným, a pak spiklenecky přivolal dívky k sobě.

„Malinko si čichneme,“ zašeptal a dívky se zachichotaly a přitiskly se mu k ramenům, když se natáhl a kovovou tyčkou pomalu nadzvedl pokličku, aby vypustil obláček vlhké páry provoněné masem, vínem a cibulí. Dívky se zhluboka nadechly a on vůni nasál nosem až dozadu do hrdla. Žaludek mu z té lahodné vůně zakručel a dívky při tom zvuku vyprskly smíchy a provinile se rozhlédly.

„Co to u všech čertů děláš, táto?“ Otočil se a spatřil svou dceru, která se nad ním tyčila s nesouhlasným výrazem ve tváři. „Mandy, dávej pozor! Málem jsi strčila Esmeraldu až do ohně!“

„Jen ta malá děvčátka učím něco málo o vaření,“ řekl lehkomyslně, podal jí tyčku, poklonil se a odešel, zatímco mu v uších zněl zpěvavý dívčí smích.

Byla to dobrá chvíle; večere bude brzy hotová a světla ubývalo. Vyrázil hledat Jenny, chtěl ji odvést stranou a trochu ji připravit na setkání s Rogerem Macem.

Ale jak připravit? dumal. Mám říct: „*Pamatuješ si toho muže, který před čtyřiceti lety přišel do Lallybrochu a hledal svého syna? Nepamatuješ? No, víš, je tady... jenže...*“

Ale možná si ho *bude* pamatovat. Byla tehdy mladá dívka a Roger Mac nebyl ošklivý. A z toho, co mu Roger Mac řekl, s ním táta během pátrání strávil docela dost času, takže možná...

Když si uvědomil, že o tátovi přemýšlí tak nenuceně, jako by stále ještě žil, klopytl, jako by minul poslední schod schodiště.

„Cože?“ Uvědomil si, že se ho Claire na něco zeptala a čeká na odpověď. „Omlouvám se, Anglanko, přemýšlel jsem. Co jsi říkala?“

Pozvedla obočí, ale usmála se a podala mu lahev.

„Ptala jsem se, jestli bys to mohl otevřít, prosím.“ Byla to lahev loňského muškátu, který Jimmy Robertson věnoval Claire jako poděkování za to, že jeho nejmladšímu synovi narovnala zlomenou paži.

„Myslíš, že to bude stát za to?“ zeptal se, vzal si tu lahev a zkoumavě si ji prohlédl. Korek v hrdle seděl pevně, ale byl suchý a popraskaný. Claire se ho očividně pokusila vytáhnout, ale větší část se odlomila a rozpadla se jí v ruce.

„Ne,“ řekla, „ale kdy něco takového nějakému Skotovi vadilo, když přijde na alkohol?“

„Pokud vím, nikdy to nevadilo ani žádnému Angličanovi, kterého jsem potkal. Francouzi by byli možná vybiravější.“ Zvedl víno ke světlu, aby viděl, kolik ho v lahvi je, pak vytasil dirk a s hlasitým cinknutím čepele urazil hrdlo lahve. Sklo se uštíplo čistě, ale ze šikma. „Přinejmenším není cítit po korku.“

„To je dobře. Bude – to je Oggy? Nebo puma?“

„Zní to jako puma se zaraženými prdy, takže to nejspíš bude Oggy.“

Zasmála se, což mu na chvíli zlepšilo náladu. Usrkl vína, zasklebil se a vrátil jí lahev zpět.

„Komu ho chceš podávat?“

„Nikomu,“ odvětila a opatrně přičichla. „Chtěla jsem do něj přes noc namočit kus velice tuze vypadajícího losího masa se zbytkem divokého česneku a pak ho uvařit s fazolemi a rýží. *Jak to dítě nakonec pojmenují? A kdy, co myslíš?*“

„Není kam spěchat, ne? Nikdo si ho s žádným jiným miminkem na Hřebeni nesplete.“ A opravdu by si ho nikdo nespletl. Rachelin maličký měl nejlepší plíce, jaké Jamie kdy poznal, a používal je téměř neustále. Právě teď nezněl rozčileně, řval jen tak pro radost.

„Půjdu je přivítat,“ řekl. „Chci si s Jenny promluvit dřív, než uvidí Rogera Maca.“

Clairina tvář na chvíli pozbyla výrazu a pak rychle otočila hlavu ke stromům, kde Jamie spatřil Briannu a Rogera Maca, kteří si spolu povídali. *Výpráví jí o tom, co mi řekl?* přemýšlel a opět měl pocit, jako by padal ze schodiště.

„Proboha,“ řekla Claire, v očích se jí objevil stejně silný zájem, jako když si prohlížela dráteníkovy genitální bradavice, které vypadaly jako nalité kvěťáčky, jež mu vyrůstaly ze zadku. „To mě nenapadlo.“

„Inu, nemyslím si, že omdlí, protože to nedělá nikdy,“ řekl. „Ale možná bys měla mít po ruce kapku něčeho ostřejšího, jen pro jistotu.“

* * *

Nakonec jeho sestra s Ianem a Rachel nepřišla; Rachel mu oznámila, že Jenny odběhla, aby si od Morag MacAuleyové vyprosila kousek octové matky, ale že hned dorazí. Tedy se na něj usmálo štěstí. Poděkoval jí, rychle pohladel Oggyho dlaní po hlavě, což to miminko obvykle rozesmálo. Rozesmálo ho to i nyní a Jamie vyrazil po stezce a cítil se trochu klidnější.

Jenny našel sedět na pařezu vedle stezky, vyklepávala si právě z boty kámen. Uslyšela jeho kroky, vzhlédla, spatřila ho,

vyskočila na nohy a vrhla se mu do náručí, i když měla jednu nohu bosou.

„Jamie, *a chuisle!* Tvoje krásná holčička! Mám za tebe takovou radost!“ Pustila ho ze sevření a zvedla k němu oči zalité slzami. Ucítil, jak ho i ty jeho začínají pálit, přestože se nemohl přestat smát. Její radost mu připomněla jeho vlastní.

„Ano, já taky,“ řekl. Krátce si otřel oči do rukávu a narovnal jí čepec. „Jak je to dlouho, co jsi Briannu viděla naposled? Říkala, že šla do Lallybrochu a hledala tam svou matku a mě. A potkala tebe, Iana i všechny ostatní. *A také* Laoghaire,“ dodal, když si vzpomněl.

Jenny se při zmínce toho jména pokřižovala a také zasmála.

„Požehnaná matko, kdybys viděl, jak se Laoghaire tvářila, když to děvče spatřila! A později, když se pokusila přivlastnit si matčiny perly a Brianna jí zavřela zobák!“

„Opravdu?“ Litoval, že to neviděl, ale pak to nechal plavat, když si vzpomněl, proč Jenny vyhledal.

„Briannin muž,“ řekl směrem k jejímu temeni, protože Jenny se sklonila, aby si nazula druhou botu. „Roger MacKenzie.“

„Ano, jaký je to muž? V dopisech jsi říkal, že se ti zamlouvá.“

„Stále se mi zamlouvá,“ ujistil ji. „Já jen... pamatuješ si, jak jsme se s Claire vrátili do Skotska, abychom v Balnainu pohřbili generála Simona?“

„Na to jen tak nezapomenu,“ řekla a tvář jí potemněla. Ani nemohla, stalo se to během Ianova dlouhého chřadnutí. Pro všechny to byla strašlivá doba a nejhorší asi pro ni. Tak nerad jí to připomínal, i kdyby jen na okamžik, ale nevěděl, jak jinak začít.

„Tedy si jistě pamatuješ i to, co vám Claire řekla – o... tom, odkud pochází.“

Jenny mu věnovala prázdný výraz, mysl jí stále ještě zastíraly vzpomínky, ale pak zamrkala a zamračila se.

„Ano...“ řekla obezřetně. „Nějaké povídačky o kamenných kruzích a vílách, pokud si vzpomínám.“

„Ano, to je ono. Tedy – možná se dokážeš vrátit ve vzpomínkách ještě o kus dál – do doby, kdy jsem byl v Paříži, krátce předtím, než táta umřel?“

„Můžu,“ řekla příkře a probodla ho pohledem. „Ale nechci. Proč mě všemi těmi starými událostmi trápíš?“

Mávl rukou do vzduchu, žádal ji, aby ho vyslechla.

„Do Lallybrochu přijel jeden muž, hledal svého uneseného syna. Měl tmavé vlasy, jmenoval se Roger MacKenzie a říkal, že je z Lochalshe. Pamatuješ si ho?“

Slunce už klesalo, ale stále bylo dost světla na to, aby viděl, jak zbledla jako stěna. Viditelně polkla a jednou přikývla.

„Jeho klouček se jmenoval Jeremiah,“ řekla. „Pamatuju si to, protože velitel posádky tátovi poslal malý přívěsek,“ stiskla rty a on věděl, že pomyslela na Jacka Randall, „a když se ten tmavovlasý... muž vrátil, táta mu ten přívěsek předal. Později jsem slyšela, jak pan MacKenzie mluví se svým přítelem. Říkal, že ta věc musela patřit jeho vlastnímu otci, který se jmenoval Jeremiah, jako... Jemmy. Jeho syn se jmenoval Jeremiah a oni mu říkali Jemmy.“ Zarazila se a zírala na něj, oči měla kulaté jako mince. „Říkáš mi, že tvůj vnuk je *tamten* Jemmy, a ten tmavovlasý muž je...“

„Ano,“ řekl a vydechl.

Znovu se posadila. Velice pomalu.

Nechal ji, až příliš dobře si pamatoval tu směsici nevěřícínosti, zmatku a strachu, kterou cítil, když mu Claire, potlučená a hysterická poté, co ji zachránil z Crainesmuiru, kde ji soudili jako čarodějnici, konečně řekla, co je zač.

Také si živě pamatoval, co jí tenkrát řekl. „*Bylo by pro mě jednodušší, kdybys byla jen čarodějnice.*“ Při tom se usmál a dřep si před svou sestru.

„Ano, já vím,“ řekl jí. „Ale vlastně to není o moc jiné, než kdyby byli... třeba ze Španělska. Nebo z Timbaktu.“

Vrhla po něm ostrý pohled a odfrkla si, ale její ruce – sevřené v klíně – povolily.

„Takže jde o to, že Roger Mac a Brianna byli oba v Lallybrochu – tenkrát. Potkala jsi Briannu, když nás přišla hledat. Ale Rogera Maca jsi potkala o mnoho let dřív, když hledal svého kloučka. Brianna se vrátila o něco později s dětmi a hledala Rogera. Ji jsi tenkrát nepotkala, ale ona se setkala s tátou.“

Na chvíli se odmlčel, čekal. Jennyin pohled se náhle změnil a ona se narovнала.

„Potkala tátu? Ale on už byl mrtvý...“ Hlas ji zradil, jak se snažila srovnat si to celé v hlavě.

„Ano, seznámila se s ním,“ řekl a polkl, aby se zbavil knedlíku v krku. „A Roger Mac s tátou také strávil trochu času, při tom společném hledání. On – vyprávěl mi o tátovi. Víš... pro ty dva je to sotva pár měsíců, co ho viděli,“ řekl mírně, chytil ji za ruku a pevně ji stiskl. „Když mi o něm Roger Mac vyprávěl – bylo to, jako by táta stál vedle mě.“

Vydechla, tiše vzlykla a pak mu oběma dlaněmi stiskla ruku. Oči se jí opět zaleskly slzami, ale nebála se. Zamrkala, aby je potlačila, a popotáhla.

„Možná to bude snazší, když o tom budeš přemýšlet jako o zázraku,“ řekl a snažil se být nápomocný. „Vlastně – tak to i je, ne?“

Pohlédla na něj, vytáhla si kapesník a vysmrkala se.

„*Fag mi*,“ řekla. Nepokoušej mě.

„Pojď,“ řekl, vstal a vytáhl ji na nohy. „Musíš se seznámit se svým synovcem. Opět.“

* * *

Roger nejdřív spatřil Jamieho, který vyšel zpoza stínu komína, i ten byl pouhým stínem, tmavším obrysem na tmavém pozadí – a za ním další stín, tak nepatrný, že si na okamžik nebyl jistý, jestli tam vůbec je. Pak náhle vyskočil na nohy a přispěchal ji přivítat na okraji světla ohně, mihotající se plameny za ním se jí jasně odrážely v očích a ta půvabná dívka, kterou poznával, se na něj usmívala.

„Slečno Fraserová,“ řekl tiše a oběma rukama přijal tu její, s tenkými kostmi, ale pevnou jako ptačí nožka. „Je mi potěšením.“

Krátce se zasmála a kolem očí se jí prohloubily vrásky.

„Když jsme se potkali naposledy,“ řekla, „chtěla jsem, abys mi políbil ruku, ale ty jsi to neudělal.“

Na jejím hrdle viděl, jak rychle jí pulzuje tep, ale ruku měla pevnou. Pozvedl ji a políbil ji s něhou, která nebyla ani maličko předstíraná.

„Myslel jsem si, že by si to tvůj otec mohl vykládat mylně,“ řekl s úsměvem. Po tváři se jí mihl částečně překvapený výraz a ruku mu stiskla pevněji.

„To je pravda,“ zašeptala a vzhlížela k němu. „Viděl jsi tátu, mluvil jsi s ním – před pouhými několika měsíci? Tvůj hlas nezní, jako by... Nemluvil jsi o něm, jako by byl mrtvý.“ Její hlas byl prodchnutý údivem.

Jamie tiše, hluboce zamručel, vyšel ze stínů a dotkl se její paže.

„Brianna také,“ řekl tiše a naklonil hlavu k ohni, kde Roger spatřil Bree, jak chová Oggyho, povídá si s ostatními dětmi a teplý vzduch od ohně jí nadzvedává dlouhé červené vlasy. Mávala mu baculatou ručičkou v královských gestech a mluvila za něj legračně hlubokým hlasem, až se všechny děti chichotaly.

„I ona tátu viděla, ačkoli s ním nemohla mluvit. Potkala ho na pohřebišti v Lallybrochu; říkala, že klečela u náhrobku *mam-meigh* a on jí přinesl cesmínu a tis převázané rudou stužkou.“

„*Mammaidh...*“

Jenny se s tichým lupnutím v hrdle zadrhl dech a Roger spatřil, jak se jí oči náhle zalily slzami. Pustil její ruku a Jamie ji objal a přitáhl si ji k sobě. Sourozenci se k sobě tiskli a skrývali tvář jeden u druhého, mezi sebou chovali lásku.

Stále na ně zíral, když vtom vedle sebe ucítil Claire. I ona je sledovala, tvář měla hladkou a oči jí přetékalý citem. Mlčky ho chytila za ruku.

DĚTSKÉ PŘÍBĚHY O ZVÍŘÁTKÁCH

Netrvalo to pouhé dva týdny, ale celý měsíc, když však začalo dozrávat plané víno, Jamie, Roger a Bree – s improvizovanou obřadností a s chichotáním přihlížejících pod sebou – připevnili na zdi kuchyně nového domu velký kus pošpiněného bílého plátna (zachráněného a sešitého z kusů poškozené hlavní plachty šalupy královského námořnictva, kterou vyměňovali ve Wilmingtonu, právě když se Fergus procházel po nábřeží).

Měli jsme teď střechu. Svoji vlastní.

Stála jsem pod ní a vzhlížela k ní. Setrvala jsem tam tak velice dlouho a jen jsem se usmívala.

Lidé chodili sem a tam, donášeli věci z přístřešku, z chaty Higginsových, z přístřešku nad pramenem a také z úkrytu u velké klády a ze zahrady. Připomnělo mi to, náhle a bez varování, rozbíjení tábora na expedici se strýčkem Lambem: stejná směs donesených předmětů, dobré nálady, úlevy, štěstí a očekávání.

Jamie přinesl skříň na pečivo a opatrně ji postavil na novou borovou podlahu, aby ji nepoškrábal.

„Marná snaha,“ řekl a usmál se, když ke mně vzhlédl. „Za týden to tu bude vypadat, jako bychom tudy prohnali stádo divokých prasat. Proč se usmíváš? Pobavila tě ta představa?“

„Ne, ale ty ano,“ řekla jsem a on se zasmál. Přistoupil ke mně, objal mě paží a společně jsme zvedli oči.

Plátno bíle zářilo a pozdní dopolední slunko prosvítalo po jeho okrajích. Pak se plátno malinko nadzvedlo, zavlnilo ve vánku

a četné skvrny od mořské vody, špíny a možná i od krve ryb či mužů začaly vrhat stíny, které se nám roztančily u nohou, na mělčině nového života.

„Podívej,“ zašeptal mi do ucha a bradou mě postrčil do tváře, aby nasměroval můj zrak.

Na opačném konci místnosti stála Fanny a vzhlížela vzhůru. Byla úplně ztracená ve sněžném světle a vůbec nevnímala kocoura Adsa, který se jí proplétal kolem kotníků v naději, že mu dá něco k snědku. Usmívala se.

* * *

Jamie vykopal díru. Mělký, asi deset palců dlouhý zářez do černé, slidou poseté hlíny pod krbem.

On, Roger a Ian předchozí den od Zeleného potoka dotáhli – s funěním, lapáním po dechu a nadáváním v gaelštině, francouzštině, angličtině i mohawkštině – velkou desku serpentinu, kterou měli v plánu umístit pod otevřené ohniště. Nyní stála opřená o komín a čekala.

Spodní strana kamene byla potřísněná hlínou a malými kořínky a spatřila jsem i pavoučka, který se odvážil vylézt palec či dva ze své prohlubně, ale pak ohromeně ustrnul.

„Počkej,“ řekla jsem Jamiemu, jenž seděl na patách a natahoval se k Bree, čekající s malým černým dlátem v ruce. Pozvedl obočí, ale přikývl, a kolem mě se seběhly děti, aby se podívaly, proč je zdržuju. Zvedla jsem cíp zástěry a pokusila jsem se ji vložit pod pavoučka, aniž bych ho vystrašila. Ten pohotově vyběhl po kameni a skočil do prázdna, takže přistál Jamiemu na košili. Jamie ho zakryl prohnutou dlaní a – se stále pozdviženým obočím – opatrně vstal, přešel k okraji napůl vystavěné místnosti, oddálil ruku, chytil lem své košile a divoce jím zamával.

„*Thalla le Dia!*“ zvolal Jemmy.

„Co říká?“ zeptala se Fanny, která tu mezihru udiveně sledovala s otevřenou pusou.

„Jdi s Bohem,“ řekl Jemmy rozumně. „Co jiného bys řekla pavoukovi?“

„Vskutku, co jiného,“ potvrdil Jamie. Poplácal Jema po rameni, znovu si klekl k otevřenému krbu a zvedl ruku k dceři. K mému překvapení Bree dláto políbila, jako by to byl krucifix, a opatrně mu jej položila do dlaně.

I on jej zvedl, políbil, jako by to byl jeho dirk, a pak ho opatrně položil do prohlubně a levou rukou ho zasypal hlínou. Opět se posadil na paty a uvážlivě si prohlížel jednotlivé tváře. Byla tu jen naše rodina: my dva, Brianna, Roger, Jem a Mandy, Germain, Fanny, Ian, Rachel a Jenny se spícím Oggym v náručí.

„Požehnej, ó Bože, tomuto obydlí,“ odříkával.

*„A každému, kdo zde dnes spočine,
požehnej, ó Bože, mým milovaným,
kdekoli se uloží ke spánku;
dnešní noci, až slunce zapadne,
a každé noci;
dnešního dne, až slunce vyjde,
a každého dne.
Ať je toto posvátné železo svědkem
lásky k Bohu a ochraňuje tento dům.“*

Všichni shromáždění vážně naslouchali, když ale skončil, mlčení jim vydrželo jen asi pět vteřin.

„Teď pojďme jíst!“ pronesla radostně Mandy.

Jamie se zasmál spolu s ostatními, ale pak zvážněl a pohladil ji po tváři.

„Ano, m'annsachd. Ale nejdřív musíme usadit kámen pod krb. Ustup o kousek, ať se nám nepleteš do cesty.“

Brianna popadla Mandy a odtáhla ji hodný kus dozadu, a na Jema, Fanny a Germaina mávla, ať se také stáhnou, což neochotně udělali. Muži si několikrát protáhli ramena a ruce a pak se na Jamieho pokyn sklonili a uchopili kámen.

„Aáááá!“ zařvali Jem a Germain a nadšeně napodobovali muže, kteří vydávali podobné zvuky. Oggy se prudce probudil, pusinku v hrůze otevřel do dokonalého „O“ a Jenny mu do ní

s perfektním načasováním strčila palec. Oggy pusou reflexivně zavřel a začal sát, i když měl oči stále užasle vykulené.

Následovalo hodně bručení, manévrování, mumlaných instrukcí, poplašených výkřiků, když kámen uklouzl, ale také smích a štěbetání přihlížejících, když ho muži opět chytili a s posledním vypětím všech sil otočili naplocho a usadili na místo.

Jamie se sklonil, ruce si opřel o kolena a lapal po dechu. S rudou tváří a potem stékajícím po krku se pomalu narovnal a pohlédl na mě.

„Doufám, že se ti ten dům bude líbit, Anglanko,“ řekl a zhluboka se nadechl, „protože žádný další ti už stavět nebudu.“

Postupně se všichni uklidnili a poté jsme se rozestavěli kolem nového krbu pro poslední požehnání. K mému překvapení – a také všech ostatních – Jamie pokynul Rogerovi a Ianovi, aby se po jeho boku postavili před krb.

„Požehnej, můj Bože,“ řekl, „měsíci nade mnou.“

*Požehnej, můj Bože, zemi pode mnou,
požehnej, Bože, mé manželce a mým dětem,
a požehnej, můj Bože, mně, který se o ně starám.*

*Požehnej mé manželce a mým dětem,
a požehnej, můj Bože, mně, který se o ně starám.
Požehnej, můj Bože, věci, na níž můj zrak spočine,
požehnej, můj Bože, věci, k níž chovám naději,
požehnej, Bože, mému rozumu a mému cíli,
požehnej, ó požehnej jim, Ty Bože života.
Požehnej, Bože, mému rozumu a mému cíli,
požehnej, ó požehnej jim, Ty Bože života.*

*Požehnej mi mou milovanou,
požehnej práci mých rukou,
požehnej, ó požehnej, můj Bože, ostří mé ochrany,
a požehnej, ó požehnej mi, můj zvěstovaný odpočinek.
Požehnej, ó požehnej, můj Bože, ostří mé ochrany,
požehnej, ó požehnej mi, můj zvěstovaný odpočinek.“*

Pokývnutím hlavy naznačil, že se k němu máme připojit, a my tak učinili.

*„Požehnej, ó Bože, tomuto obydlí
A každému, kdo zde dnes spočine,
požehnej, ó Bože, mým milovaným,
kdekoli se uloží ke spánku;
Dnešní noci, až slunce zapadne,
a každé noci;
Dnešního dne, až slunce vyjde,
a každého dne.
Ať je toto posvátné železo svědkem
lásky k Bohu a ochraňuje tento dům.“*

S mumlanými instrukcemi všichni vzali klacík a přinesli ho ke krbu, kde je Brianna narovнала na sebe a pečlivě pod ně zasunula hrst třísek na podpal.

Sama jsem se zhluboka nadechla, přijala jsem smotek slámy, který mi podali, a zapálila jsem ho v topeništi v ordinaci. Pak jsem si klekla na nový zelený kámen a zapálila nový oheň.

* * *

Studenou večeri jsme pojedli na nových schůdcích před domem, neboť v kuchyni ještě nebyl žádný stůl ani lavice, ale za účelem obřadu jsem si už předtím ten den připravila těsto na melasové sušenky a uložila ho stranou. Všichni napochodovali dovnitř a rozbalili si nejrůznější lůžkoviny – já a Jamie jsme měli postel, ale ostatní budou zatím muset před novým ohništěm spát na slamnících. Pak se všichni posadili a s dychtivým očekáváním sledovali, jak kladu sušenky na studený železný plech a jak ten kulatý plech strkám do rozpálené zdírky. Jamie ji zabudoval z boku do obrovského krbu, aby mohla sloužit jako pec pro rychlé pečení.

„Jak dlouho, jak dlouho, jak dlouho, babi?“ Mandy stála za mnou a stavěla se na špičky, aby měla lepší výhled. Otočila jsem

se a zvedla ji, aby viděla na plech se sušenkami. Oheň, který jsme podpálili to ráno, jsme celý den přižívovali, takže z okolních cihel teď sálalo teplo – a bude sálat celou noc.

„Vidíš ty kuličky těsta? A cítíš, jaké je tam horko – *nikdy* nestrkej ruku do trouby – kuličky se v tom žáru roztečou na placku a pak zhnědnou, a až se to stane, tak budou sušenky hotové. Trvá to asi deset minut,“ dodala jsem a postavila ji opět na zem. „Ale je to nová trouba, takže to budu muset kontrolovat.“

„Mňam, mňam, mňam, mňam!“ Poskakovala radostí na místě a pak se vrhla Brianně do náručí. „Mami! Přečteš mi pohádku, než se sušenky upečou?“

Bree pozvedla obočí a pohlédla na Rogera, který se usmál a pokrčil rameny.

„Proč ne?“ zeptal se a začal se přehrabovat v hromadě nejružnějších věcí naskládaných u stěny kuchyně.

„Přinesli jste dětem knížku? To je od vás hezké,“ řekl Jamie Bree. „Kde jste ji sehnali?“

„Vydávají v této době vůbec nějaké knihy pro děti v Mandyině věku?“ zeptala jsem se a shlédla k ní. Bree mi řekla, že Mandy už umí trochu číst, ale v tiskařství osmnáctého století jsem nikdy neviděla nic, co by bylo pro tříleté dítě srozumitelné, natož pak lákavé.

„Tedy, víceméně,“ řekl Roger a vytáhl z hromady Briannin velký plátěný vak. „Tedy, existovaly – chci říct existují – nějaké knihy *zamýšlené* pro děti. Ale v tuhle chvíli mě napadají jen tituly *Chvalozpěvy pro pobavení dětí*, *Příběhy poslušné Dvoubotky* a *Tři sta zvířat světa*.“

„Jakých zvířat?“ zeptal se se zájmem Jamie.

„Nemám ponětí,“ přiznal Roger. „Nikdy jsem žádnou z těch knih neviděl; jen jsem si jejich názvy přečetl v seznamu.“

„Vydával jsi ty nějaké dětské knížky, v Edinburghu?“ zeptala jsem se Jamieho, ale ten zavrtěl hlavou. „A co jsi tedy četl, když jsi chodil do školy?“

„Jako malý chlapec? Bibli,“ řekl, jako by to snad bylo samozřejmé. „A almanach. Tedy, když jsme se naučili písmena. Později jsme měli i trochu latiny.“

„Chci *švoji* knížku,“ řekla Mandy rázně. „Dáš mi ji, táto. Plosím?“ dodala, když zahlédla matčina otevřená ústa. Bree zavřela pusu a usmála se, a Roger nahlédl do vaku a vytáhl zářivě oranžovou knížku. Při pohledu na ni jsem musela zamrkat.

„Co to má být?“ vyhrkl Jamie a předklonil se, aby si ji prohlédl. Podíval se na mě a pozvedl obočí. Pokrčila jsem rameny; brzy se to dozví sám.

„Čti, mami!“ Mandy se stočila u matčina boku a vrazila Bree knížku do rukou.

„Dobře,“ řekla Bree a otevřela ji. „*Máš rád zelená vajíčka a šunku? Nemám je rád, Sam-já-jsem.*“

„Cože?“ řekla Fanny nevěřicně a posunula se, aby nahlédla Bree přes rameno. Germain jí byl v patách.

„Co že to je?“ zeptal se fascinovaně Germain.

„Sam-já-jsem!“ odpověděla rozčileně Mandy a zabodla prst do stránek. „A má i ceduli!“

„Aha, *oui*. A co je tedy ta druhá věc? Nějaký Kdo-ji-ty?“

Fanny, Jemmy i Roger se rozesmáli, to ale na oplátku Mandy rozběsnilo doběla. Možná nemá rudé vlasy, pomyslela jsem si, ale fraserovské výbušné povahy má na rozdávání.

„Sklapněte, sklapněte, *sklapněte!*“ vrískala Mandy. Vyškrábala se na nohy a vrhla se na Germaina s očividným záměrem vykuchat ho holýma rukama.

„Hej!“ Roger ji hbitě popadl a zvedl do vzduchu. „Uklidni se, zlatíčko, nemyslel to...“

Mohla jsem mu říct, že to poslední, co byste měli říct, když se jeden z Fraserů rozběsní, je „uklidni se“. Je to jako pokusit se uhasit hořící olej na plotně sklenicí vody. Ale pokud se to během tolika let v domácnosti s celou řadou Fraserů nenaučil, pak nemělo smysl mu to nyní vysvětlovat.

„Ale myšlel!“ zařvala Mandy a divoce se v otcově sevření zmítala. „Nenávidím ho, znišil to, celý to znišil! Pušť mě. Nenávidím tě!“ Začala kolem sebe kopat a nebezpečně se přiblížila k otcovu rozkroku. Ten ji instinktivně podržel dál od sebe, aby ho nezasáhla.

Jamie se natáhl, chytil ji paži kolem pasu, přitáhl si ji k tělu a položil jí velkou ruku na zátylek.

„Tiše, *a nighean*,“ řekl a ona se utišila. Funěla jako parní lokomotiva a tvář měla rudou a uslzenou, ale přestala křičet.

„Půjďme na chvilinku ven, ano?“ pověděl jí a přikývl na zbytek shromážděných. „Nikdo se její knížky ani nedotkne, dokud se nevrátíme. Slyšíte?“

Všichni zamumlali na souhlas a v následujícím tichu se Jamie i s Mandy vytratil do noci.

„Sušenky!“ Ucítila jsem silnou vůni blížící se připálení a vystartovala jsem k peci. Vytáhla jsem plech ven a rychle jsem sušenky vyklepla na velký talíř – jediný keramický talíř, který jsme v tu chvíli vlastnili, na nějž by se ale vešel i celý malý krocan.

„Jsou v pořádku?“ zeptal se Jem, který se vůbec nestaral o sestřin osud v nejbližších chvílích, a honem se šel podívat.

„Ano,“ ujistila jsem ho. „Na okrajích jsou trochu hnědé, ale jinak jim nic není.“

Přišla i Fanny, ale tu obžerství tolik nezajímalo.

„Vyšlehá ji pan Fraser?“ zašeptala s úzkostným pohledem.

„Ne,“ ujistil ji Germain. „Je moc malá.“

„Ne, to tedy není,“ ujistil ho Jemmy a obezřetně pohlédl na svou matku, která měla zarudlou tvář, i když ani zdaleka ne tak moc jako Mandy.

Všechny děti mě obklopily, ať už kvůli sušenkám, nebo z pudu sebezáchovy. Pohlédla jsem na Rogera, který si šel sednout k Brianně, a pozvedla jsem mírně obočí. Otočila jsem se k nim zády, abych jim poskytla trochu manželského soukromí, a poslala jsem Fanny a Jema ven, aby donesli velkou konev mléka, která v tu chvíli visela nad studnou. Doufala jsem, že se žádná místní žába navzdory kameny zatíženému plátnu, jež jsem přes hrdlo konve přehodila, nerozhodla toho využít.

„Omlouvám se, babičko.“ Germain přišel až ke mně a mluvil tlumeným hlasem. „Nechtěl jsem způsobit takový povyk. Opravdu.“

„Já vím, drahoušku. Vědí to všichni kromě Mandy. A té to děda vysvětlí.“